

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy		Segédszerkesztő: BENEDEK MIHÁLY őrnagy
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342.	Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én Telefon: 153-079.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök Úr a következő
levelet intézte vitéz Nemerey Márton tábornok
Úrhoz, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez:

M. KIR. MINISZTERELNÖKSÉG.
1256. — M. E. I.

Méltóságos Tábornok Úr!

A m. kir. csendőrség alapításának hatvanadik évfordulóján a magam és a vezetésem alatt álló m. kir. kormány nevében megbecsülő szeretettel emlékezem meg azokról a szolgálatokról, melyeket e kiváló testület fennállása óta a magyar nemzetnek tett.

A magyar csendőr a magyar államhatalom tekintélyét és erejét a legnehezebb viszonyok között, békében és háborúban egyaránt méltóan és eredménnyel képviselte, mindig tántoríthatatlan hűséggel és szilárdan állott az államfenntartó nemzeti eszme szolgálatában, hűségét a forradalmi viharok ereje sem tudta megrendíteni. Megjelenése mindenhol tiszteletet parancsolt és közbiztonságot jelentett, akadályt nem ismert. Életét, ha kellett, gondolkodás nélkül áldozta fel a Hazáért.

Nemzetünk fennmaradásának, a magyar tisztességnek, becsületnek egyik záloga a m. kir. csendőrség, melyre mostani évfordulóján büszke szeretettel gondol az egész nemzet és Isten áldását kéri további működésére.

Kérem méltóságodat, hogy megemlékezésemet és köszönetemet a m. kir. csendőrség tisztikara és legénysége előtt tolmácsolni szíveskedjék.

Budapest. 1941. évi február hó 14.

Hazafias üdvözlettel:

Teleki s. k.

A vasúti csendőrségről.

Irtá: DR. NÉMETH LÁSZLÓ főhadnagy.

A bűnöző világ elleni küzdelmünkben nagyfontosságú lépés történt 1940-ben, amikor a vasúti csendőrséget felállították.

A vasút egészen külön és különleges világ, más szemmel kell néznünk, mint az élet más helyeit, a várost, falut, közlekedési utakat, mezőt, vásártérket, műhelyeket...

Mi sem természetesebb, hogy ez a világ éppúgy vonzza a bűnözőket, mint az élet minden tere, helye. A kém, a suttogó propagandista, ártalmas hírterjesztő, bujtogató, leánykereskedő, hamiskártyás és zugárus, úgyszólván mindenkivel szóba állhat a vonaton, feltűnés nélkül ismeretségeket köthet és ugyanúgy „arathat” a maga foglalkozási szakában a leggyakoribb ismerősünk, a szűk folyosón áldogálók mellett udvarias bocsánatkérések közepette elsurranó sebtolvaj, meg a bőrend- és kabáttolvaj, aki a felügyeletnélküli percek alatt végzi el munkáját. Ezek a lélek- és anyagkufárok mind az emberek könnyelműségére építenek s ezt a vonaton, de már a vasútállomásokon is megtalálják.

Nemcsak egyes emberek, de az államra is rendkívül veszélyek lehetőségei „utaznak”. Emlékeztünk arra, hogy a világháború elvesztésében és hazánk szétdarabolásában milyen nagy szerepet játszott az a körülmény, hogy agitátorok, röpirat-szállítók, a lelki ellenállást aláásó külföldi ujságokat becsempészők és mindenféle izgatók biztonságban érezhették magukat, amint vonatra szállottak. A

bűn színhelyéről eltűntek, útközben ritkán került eléjük a törvény őre — amint az egyszerű tolvaj is így gondolkodhatott — és fel is használta a helyváltoztatás e kiváló előnyeit — vasúti csendőrség hiányában. (Csak történelmi tényt említek azzal, hogy a világháború alatt egyes román pópák és tanítók Erdély-szerte utazgattak és biztatták bevonuló román híveiket, hogy ne harcoljanak, adják meg magukat az ellenségnek, vagy öncsonkítással tegyék harc képtelenné magukat. A hívek fényes egyházi ünnepségeket rendeztek ezeknek a hazaárulóknak. 102 napvilágra jutott ilyen hazaárulási esetből 20 nyomta a pópák lelkét. A borlói román pápa a hadkötelesek egész sorát szöktette át vasúton, hamis útlevéllel Romániába, a világháború első éveiben.)

Ezen a károsodáson kívül számokban alig kifejezhető az a veszteség, mely az áruszállítványok megdezsmálásában, ellopásában érte különösen a világháború alatt a vasutat és egyeseket. Természetesen így volt ez külföldön is. Az osztrák vasutat például már a csődbejutás veszélye fenyegette az 1918. évi összeomlás után a vasúti szállítás bizonytalansága miatt s ezért Ausztria megteremtette már akkor a vasúti csendőrséget, mely minden tekintetben igen jól bevált.

Nálunk sem volt rózsás a helyzet, amit leginkább egy békeévvél való összehasonlítás szemléltet. Az utolsó békeévben, 1913-ban a vasúti áruszállítványokat bizonyíthatólag 2642 esetben lopták és dezsmálták meg, míg az 1917–18-as évben 24.255 esetben. A vasút 1913-ban 1,850.000 aranykorona körüli kártérítést fizetett a károsultaknak, míg

Az én családom.*

Irtá: HORVÁTH GÁBOR alhdgy. (Nagyvárad)

Az én családom a legszebb, a legdrágább a világon. Sok kemény küzdelem után köztük meríttek erőt a következő munkára. Köztük keresek s itt találok enyhületet, ha lelkemben megsokasodik a fájás.

Amikor csendőrsorsom sokszor hosszú időre — miként most is kilencedik hónapja — elszakít tőlük, mindig megvigasztal az a boldog, örömteljes viszontlátás, amelyben részesülök, amikor olykor hazamegyek és öt felnőtt gyermekem — kik között csaknem én vagyok a legkisebb — elébem jön és ezer kérdés közepette kérdezi: „Hogy tetszik lenni, édesapám? De régen nem láttuk, de régen várjuk. Jók voltunk ám. Ma jelesre feleltem még a latinból is.” (Ezt, persze, a legkisebb diákfiám mondja.)

Amikor pedig megérkezünk ahhoz a szerény kis házikóhoz, amelyben lakunk, — a kapuban fogad az öt gyermekkel magárahagyott hitestárs még több örömmel az arcán, hogy lesz egy kis idő, amikor kiöntheti szíve örömét és bújat annak, aki őt megérti.

A kiskapun belül előtipeg az én 80 éves öreg édesanyám, akit én most is olyannak látok, mint amikor katonának besoroztak. Amikor kérdezték a jó ismerősök, nem sajnálja-e az egyetlen fiát, hogy katonának bevették, azt mondta: „Akkor sajnálnám, ha nem kellene katonának, de így örülök, hogy katonának neveltem a fiamat!” Ő az, aki örömeiben mást

* Pályázatunk anyagából.

sem tud mondani, csak: „Óh, hogy még egyszer meglátalak, édes fiam!” Megsimogat, összecirógat úgy, mint régen, gyermekkoromban, a szobában ő veszi észre elsőnek, hogy: „De nagyon öszülsz, édes fiam!” Megnyugtatom: „Nem fáj az, édesanyám.” Aztán együttülünk és mindenki akar valami újat, megnyugtatót mondani. Keresi mindenki édesapa örömét. Önképzőköri beszédek hoznak elő, melyeket a fiaim írtak. Lányok hazafias dalokat énekelnek, melyeket valamilyen iskolai előadáson adtak elő. Csupa vetélkedés a gyermekek között, csak hogy az apát örvendeztessék vele.

Csordultig a szívem, amikor a hitestárs asztalhoz térít, fehér asztalhoz, az asztalfőn az én fehérhajú öreg édesanyám ül, körötte az unokák serege. Kínálnak jobbra-balra a legjobb falatokkal, amelyekkel az én hitestársam kedveskedett annak örömeire, hogy hazatértem egy kis időre.

Azok a fásult, önző, rideg lelkek, akik a maguk kényelmére nem akartak gyermekcacagást, nem értik ezt meg. Talán meg is mosolyogják, hogy mi lehet ebben az öröm. Vágott gyökerű szőlőtőkékhez hasonló ezek, akik kiveszésre vannak kárhozthatva.

Magamról, családomról pedig elmondhatom az íróval, boldog örömmel, hogy:

„Van egy áldott hitestársam,
Három fiam és két lányom,
Ezek képezik és alkotják
Az én földi boldogságom.
Szolgálom az igazságot,
Lelkem a magasba szárnyal,
Nem gondolok a világon
Sem a fénnel, sem az árnyal.”

1917–18-ban már csaknem 10,000.000 aranykronát. Szembeszökő a romlás s még tovább emelkedett a lopások száma a forradalmak alatt, amikor közpréda lett a vasút is minden szállítmányával.

Ez az egyszerű összehasonlítás megmutatja azt is, hogy a vasúti szállítmányokat már a gondtalan békeévekben is számottevő mértékben meglopták. Ma is nagy kára van a vasútnak a különféle lopási, árudézmálási és rongálási esetekből.

Nem is említettük még a munka- és üzemgátló (szabotáló) cselekményeket, melyeknek különösen hálás célpontja a vasút az összes berendezéseivel együtt. A vasút a nemzet életere már békében is, háborúban pedig a hadviselés legfontosabb tényezője. Természetes tehát, hogy úgy az ellenséges idegen állam, mint a nemzetellenes belső ellenség keresett munkatere. Az olajozó ágyba homok vagy vasreszelék hintésén, jelzőberendezések megrongálásán, víztartály kilyukasztásán keresztül hidak robbantásáig, tűz okozásig igen tág tér kínálkozik a baj- és zavarkeltésre, szállítmányok késleltetésére, bizalmatlanság és rémület keltésére.

Férhet-e hát kétség hozzá, hogy a vasútra, szállítmányaira és berendezéseire már békében és még fokozottabban háborúban féltő gonddal kell vigyázni.

Már a háború alatt is próbálkoztak védekezni a bajok ellen, de az erre szolgáló szerv nem felelt meg a követelményeknek. Csupán a nagyobb és fontosabb állomásokon voltak pályaudvarparancsnokságok s ezeknek is csak a pályaudvar területére terjedt ki a hatáskörük. Egyes kikülönített őrségek a műtárgyakat őrizték s így helyhez voltak kötve. A pályák, a kisebb állomások és a vonatok őrzése az

erősen igénybevett vasúti személyzetre hárult. Eszerint a személy- és áruforgalom ellenőrzése nem lehetett kielégítő.

Ilyen előzmények után örömmel üdvözlöttük az elmúlt év folyamán életrekelte vasúti csendőrséget, mely érdemes munkájával máris bebizonyította létjogosultságát.

Más világot jelent a csendőrség számára is a vasút. Más előírások és szabályok szerint folyik itt az élet, a szolgálat, más a büncselekmények végrehajtása és nyomozása, új szakemberré kell tehát a csendőrnek átképződni, de emellett teljes egészében meg kell maradnia csendőrnek, mert éppen ebben rejlik a siker titka. A legapróbb részletekre menő helyi és személyi ismeret — ha mondhatjuk — még fontosabb, mint a rendes közbiztonsági szolgálatban. Igaz, mondjuk meg azonnal, hogy ez a kötelesség a legnehezebbek egyike! Okait nem kell részleteznünk. Sok pályaudvar hatalmas személyzetét és bonyolult berendezését kell töviről-hegyire megismernie, hogy otthon legyen ebben az új világban és a szükséghez képest igénybe is vehesse a szolgálat javára. Az állandóan változó, hullámzó nagy tömeg figyelése is újszerű a csendőr részére. Ez is külön és nagy gyakorlatot kíván, de megkívánja a fokozott és állandó együttműködést az arra figyelembe jövő vasútszemélyzettel és a vasúti alakulatokkal.

Vasúti alakulataink — utasításuk szerint — csak a vasút és tartozékai ellen, továbbá a vonaton utazó közönség körében előfordult büncselekmények nyomozására, a vasúton végzendő közbiztonsági és államrendészeti szolgálat ellátására hivatottak.

Ez az én családom. Ide száll haza az én gondolatom. Ide száll megpihenni az én lelkem, amikor fáradtság éri. Itt megpihen, új erőre kap.

Lelki szemeim előtt minden este látom őket, az én szép, nagy családomat. Ott ülnek a nagy asztal körül édesanyjukkal, a nagymamával, az én fehérhajú, fehérlelkű, öreg édesanyámmal. Meghitt beszélgetésük során kérdik, hát édesapám vajjon mit csinál?

Ez az én családom.

Irtá: NAGY JÓZSEF XI. tiszthelyettes (Ungvár).

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer valahol egy gyönyörű szép ország, úgy hívták, Magyarország. Abban volt egy híres, szép község s abban élt egy fiú, meg egy lány. Régen történt... Almavirágos, illatos tavasz jött, majd az érlelő meleg nyár és a fiú megszerette a leányt. Így jött e világra egy kis család.

Az én családom. A szívem megtelik boldogsággal, mikor ezt a szót hallom. Nem is lehet ezt az érzést leírni.

A családom az, mely közelebb hozott az Istenhez és tartalmat adott életemnek. A család az, melyért — úgy érzem — érdemes tűrni, szenvedni, s ha kell, meghalni. A család az, mely remény a 20 milliós Nagy-Magyarország eljövételére. Benne van a hit, a derű, az üde tisztaság, a szebb jövő hajnala.

A család az, mely erőt ad az élet küzdelmeihez. Vezérlő csillag az úttalan utakon. Melegítő napsugár a havas éjszakákon. Segítő és erőtadó a bűn üldözésében. Lélekerősítő a veszélyek idején.

Hogy ezt így érzem, köszönhetem a feleségemnek. Aki maga a megtestesült jóság, engedékenység, alázatosság. Csöndes, halkszavú, tiszta, de ragyogó szemű, szorgalmas kezű, áldott lelkű. A családját haláláig hűen szerető, gyengédszívű anyja.

Mióta ismerem, nem változott. Csak talán az arcán terült el jobban a tűzpirosság. Csak a szemében lett mélyebb a ragyogás és csak a homlokán lett fényesebb az anyaság glóriája.

De mégis néha úgy látom, hogy a szemében könnyek születtek... Könnyek... melyek a csendőrszorongó sorsa. Amelyek, mióta asszony, nagyon gyakoriak. Amilyen mértékben szaporodtak a jelen idők szolgálatai, úgy szaporodtak a feleségem könnyei is. Mintha csak jól esne nekik ott, az asszonyom szeme sarkában tanyát ütniök és onnan tekinteni ki a világba, majd pedig, ha ezt megúnják, leperdülnek, mint a játékos gyermekek a domboldalról. Vannak könnyek, melyeknek édesanyja a boldogság, de vannak olyanok is, melyeknek anyja a sok-sok éjszakai és nappali magány. Ó hányszor ágyazott meg már sok csendőrszorongó hiába. De ki tudja ezt? Hogy ilyen a csendőrszorongó élete? Hogy míg a csendőr a mások életére és vagyonára vigyáz éjszakákon és nappalokon át, addig az ő kis családjá védtelenül áll. Ó hányszor kellett már a tiszta párnákon forgolódni éjszakákon át álmatlanul és érezni, hogy az arcon hogy folynak a könnyek és temetkeznek oda a párna melegébe, ahol a férj fejének kellene lenni... De ki tartja ezt Istentől kívül számon? Biztosan senki. Hogyan lehetne a könnynyomokat látni, mikor már nappal mosolyog az arc. Titkolni kell ezeket

A vasúti alakulatok: a nyomozó osztályparancsnokságnak közvetlenül alárendelt vasúti szárnyparancsnokság és a vasúti őrsök. (L! Vázlat.)

A vasúti alakulatoknak feladatuk szerint a legszorosabb kapcsolatban kell lenniök a területi őrsökkel, nyomozó alosztályokkal és rendőrkapitányságokkal. A „Vasúti Utasítás” 14. pontja azt mondja, hogy a vasúti őrsök szolgálata a területi csendőr-őrsök (rendőrkapitányságok) illetékességét és szolgálati feladatait teljesítését nem módosítja, hanem ezek működését mozgékony szervezetével és különleges szakképzettségű közegeivel támogatja és kíséri.

Ebből a rendelkezésből következik egyrészt az, hogy a területi őrsök azokat a szolgálati teendőket, amelyeket eddig a vasúttal kapcsolatban végeztek, továbbra is végezni kötelesek, másrészt pedig, hogy minden olyan ügyben, mely a *vasúttal kapcsolatban* van és a *helyi jelentőséget meghaladja* (pl. vasúti állomás raktárának feltörése és nagyobb értékű áru ellopása), *szálai szétágaznak* a vasutak mentén (pl. sorozatos, több vasútállomáson elkövetett árudézsmálási eset), vagy amelyek *nyomozása vasúti szakismeretet* kíván (pl. vasúti szerencsétlenségek és szabotázs cselekmények nyomozása stb.), a *vasúti őrsök segítségét* kell igénybevenni és azokkal karöltve kell végezni a nyomozati cselekményeket. Viszont a vasúti alakulatok sokszor értesülnek szolgálatuk során olyan esetekről, melyek közbiztonsági szempontból értékesek, de nem tartoznak feladataikhoz. Ilyenkor az ügy természetéhez képest a területi őrsöt, vagy rendőrkapitányságot értesítik, vagy ha politikai természetű, akkor a nyomozó alosztályoknak jelentik.

a könnyeket és csak akkor szabad megnyitni a könnyesatornákat, amikor a magány a csendőrásszony hálótársa...

Mit tudnak erről az emberek? Azok az emberek, akik csak akkor látják a csendőrt, mikor ők ébren vannak. Azok az emberek, akik másként ott élnek a csendőr lakása közelében. Ezek csak azt látják, hogy napközben mindig mosolygós a csendőrásszony arca és nincs tele panasszal. Ők azt nem tudják, hogy a csendőrásszony nem panaszkodik senkinek, mert tisztában van azzal, hogy a közért hozza áldozatát.

Hogy a csendőrélet milyen, azt csak az éjjeli-őrök, éjjeli munkát végző emberek és a messze tanyák lakói tudják. Mert ezek látják a csendőrt esőben, hóban, éjszakában, sárban vagy viharban.

...A kisfiam viszont maga a megtestesült szépség, életre kelt jóság, hűség és szeretet. Így boldogan mondhatom el, hogy nincs a földön nagyobb boldogságot adó, mint a gyermek. Arca — mint a májusi hajnalhasadás, mint a virágok szirma, hűst adó és selymesen simogató. Szeme — benne ragyog az ég és a tenger minden kéksége. Haja — mint az aranyló búzatenger, selymes, mint a legfinomabb selyem, puha, fénylő és dúsillatú. Szája — mint a fesleni készülő rózsabimbó. Lelke — mint az érintetlen szűz hómező. Hangja csilingelő kis harang hívó szava. gyöngyöző kacagás. Az egész együttvéve biztatás, ígéret, csupa dal, reménység. Csak szeretni való aranyos csöppség, akiért meghalni öröm és dicsőség.

Hogy a családomat mennyire szeretem, az bizonyítja a legjobban, hogy miattuk még versírára is vetemedtem.

Lássuk, melyek azok a szolgálati feladatok, melyek megoldására a vasúti csendőrök hivatva vannak?

Legelső feladatuk a vasúton, vagy a vasút ellen elkövetni szándékolt bűncselekmények vagy mulasztásokkal okozható balesetek megelőzése. Ez egyszerűen önkéntes szolgálatot is jelent a vasúti forgalom biztonsága felett. Megtörtént esetekkel is szemléltem ezt.

Szolgálat közben észrevette az egyik vasúti csendőr, hogy az őrházból kezelt sorompót a gyorsvonat áthaladása előtt nem eresztették le. Azonnal jelentette a közeli állomáson, mire idejében intézkedtek. Súlyos kimenetelű balesetnek vehette ezzel elejét.

A Budapest—Nagykátán közötti vonalon nagyon elszaporodtak a zugárusítók, akik főleg szombaton a munkások között poharanként mérték a pálinkát és a bort. A jegyvizsgálók tehetetlenek voltak velük szemben. Polgári ruhás vasúti csendőrök léptek közbe s rövidesen 30-nál több feljelentés és sok őrizetbe vett rumos üveg beszélt a tisztogató munka eredményéről.

Kemény feladat elé állítja a vasúti őrsöket a vonaton elkövetett bűncselekmények másik nagy csoportja, a zsebtolvajlás és bőrdíjlopás. A tolvajok azt a pillanatot használják ki, amikor a tömegben észre sem veszi az utas a hozzásimuló „zsebes“-t, vagy a pályaudvaron letett csomagot az utas gondatlanul, vagy kényszerűségből pár percere újság, vagy cigarettát vásárlás végett őrizetlenül hagyja.

Rendszerint kitartó figyelemmel érhet csak el gyors eredményt a csendőr az ilyen lopásnál, amikor

Ha költő volnék, szép verset dalolnék a családomról, de mert nem vagyok az, csak így mondom el — boldogságomat:

*Boldogság az élet,
Jóformán csak álom.
Ha családod szeret,
Te meg őt imádod,
Mert a gyermek szépség,
Az asszony a jóság,
Ki ezeket bírja,
Ővé a boldogság.
Van szép kis gyermekem,
Van jó feleségem,
Hála és üdv neked
Drága jó Istenem.*

Irta: PETHŐ ISTVÁN tisztthelyettes.

Az én családom a legszebb a világon — ezt mondom én is. Ezt mondja minden ember, aki rajong a családjáért, feleségéért és gyermekeiért. Akinek a családi tűzhely melege többet ér mindennél.

Én most csak ezeket az embereket látom magam előtt, a többiek nem érdekelnek.

A családos csendőrnek több otthona van. Az első a csendőr családi környezete, — a lakása, legyen az akár az őrsön, akár az őrsállomáson. Második az őrs, mert a csendőrt a rendszeres foglalkozás oda köti. Mondhatnám harmadiknak az őrskörletet, mert ott éli le csendőri életének majdnem egyharmad részét. Ez utóbbiban van legtöbbet a csendőr távol család-

a tettenkapott tolvaj még nem rejthette el, vagy nem adhatta tovább a cinkostársnak a lopott dolgot.

Minden időszaknak megvan a maga különleges vasúti bűncselekménye. Télen főleg tűzifa- és szénlopás, ősszel áru (termény) dézsmálás, bortermő vidékeken zugárusítás, a vasútvonal mentén levő villák betörőinek menekülése a vonaton stb. E bűncselekmények ellen is legjobb segítség a kitartó figyelés és — a jól kiépített B. hálózat. Az ungvári vonalon sok falopás volt. Az őr a tehervonatok beérkezésekor nap-nap után lest tartott. Egyheti fáradságos figyelő munkáját siker is koronázta, mert az összes fatolvajlások tettese megkerült.

A vonaton számolni kell úgyszólván az összes bűncselekmények elkövetésével, melyeket a Btk. felsorol. A gyakorlat azt is mutatja, hogy a politikai bűncselekmények majdnem olyan gyakoriak, mint a közönségesek. A pártszervezkedések röpiratait a vonaton csomagként szállítják, az utasoknak röpcédulát adnak át olvasásra, agitátorok halk szóval terjesztik az eszmét, izgatók, rémhírterjesztők dolgoznak. Így állam és politikai rendészeti feladatok végzésére is különösképpen képesítve kell lennie a vasúti csendőrnek.

A vasúti alakulatok elsősorban a vasúti szakismereteket igénylő ügyekben nyomoznak, vagy olyanokban, melyek jellegzetesen vasúti bűncselekmények. Igen körülményesek és érdekesek az árudézsmálási és árulopási esetek, melyek nyomozásánál néha 5—600 km. hosszú vonalszakasz összes állomásait be kell járni, hogy a nyomozás sikerre vezessen. Taracköz állomáson panaszt emeltek, hogy 300 kg. hagymát elloptak. A sértett szerint az a körülmény is a

lopás mellett szól, hogy más számozású plombával érkezett a kocsi, mint amilyen a fuvarlevélben fel volt tüntetve. A budapesti nagy vásárteleptől a tarackközi állomásig eső összes állomásokon lefolytatott nyomozás után kiderült, hogy a teherkocsit egyik állomáson sem kezelték, ellenben rosszul írták a plombaszámot és rosszul mázsálták a kocsit is. Lopás nem is történt.

A vasúti balesetek nyomozása, rekonstruálása különös szakismereteket kíván, ezért ezek nyomozása is a vasúti őrökre hárul.

Igen fontos feladata a vasúti őröknek a vasút elleni közveszélyű rongálások elkövetését megelőzni és kinyomozni. Ez a cselekmény mindig szándékos. Céljuk — főleg háború előtt és háború alatt — a forgalom bénítása, katonai szerelvények késleltetése, sőt a pálya rongálása által többnapos forgalomszünet előidézése. Védekezés ellenük a pályatest és műtárgyak őrzése, a vasút területéről idegenek kitiltása, fokozott idegenrendészet a pályaudvarokon és nyílt pályák mentén. A cselekményeket vagy külföldiek, vagy pedig elégedetlen, nemzethűség szempontjából megbízhatatlan belföldi egyének követik el. Gondolnunk kell azonban más lehetőségekre is. A tettes kezét bosszú, vagy beteges hajlam is vezetheti, miként Matuskát a biatorbágyi merényletnél.

A szabotőrök mellett a kémeket is nagyon érdekli a vasút. Kíváncsiak vasútállomások befogadó képességére, mozdony és kocsipark nagyságára, anyagellátásra, háborús felvonulási tervek stb. Amint említettem, ismeretségek kötése, üzenetközvetítésre, adatgyűjtésre alkalmas beszélgetések ki-

jától, nélkülözve mindent, amit egy békés, megelégedett családi élet nyújthat.

Kissé furesán hangzik talán, hogy az őrskörletet a csendőr otthonának nevezem, de ahová a vállalt kötelezettség visz, ahol sok hosszú napokat töltünk el, az lassan otthonná alakul ki.

Tagadhatatlan, hogy a családi körben, az asszony, a gyermek vagy gyermekek környezetében érezzük egészében a család feletti örömünk, az asszony gondoskodását, ott vagyunk boldogok a gyermek egészséges kacagásán, határtalan ragaszkodásában megtalálunk mindent, ami nekünk mindennél drágább, amit nem tud pótolni semmi sem. Ha keserűség vegyül a család életébe, rajtunk a család szeme és tőlünk vár segítséget, minden hite bennünk van.

Kevés idő az, ami a családból jut a csendőrnek. Amikor a csendőr a családjától elmegy, ott tükröződik az asszony, a gyermek arcán a kérdés: ugy-e, sietsz haza, ugy-e, hamar visszajössz? Tudja a csendőr, hogy megelégedettek és boldogok az övéi, de igen gyakran nincs otthon a családfő, aki ösztözzék örömeikben. A távollét alatt a család folytonosan a csendőr gondolatai között uralkodik. Együtt van a hivatás a kötelesség gondjaival. Hányszor villan fel az asszony tiszta arca, a gyermek kacagása vagy szomorúsága és újra eltűnik. Hányszor eszébe jut a család öröme, panasza, kérése, hányszor gondol arra, nincs-e valami baj, nem betegedett-e meg valamilyen, megtanulta-e leckéjét a gyermek, — és a kötelességteljesítés gondolatai erősebbek, elűzik a hazai gondokat...

Vannak esetek, amikor a csendőr gondolatait

egészen a szolgálat köti le. Ilyenkor rövidebbek azok a pillanatok, melyeket családja sorsával tölt el. De vannak utak, sok-sok kilométeres utak, eseménytelen napok, holdvilágos vagy sötét éjszakák, amikor a csendőr gondolatait — úgyszólván egészen a család köti le. Mennyi terv, mennyi elhatározás fordul meg agyában, mennyi bírálat: ezt így kellett volna, az nem volt jó, ezt így fogom csinálni stb. Hányszor megesik, hogy a pontos időre nem tud hazamenni, hányszor megtörténik, hogy nap- vagy napokkal később ér haza családjához, mint azt elgondolta!...

Amikor a csendőr aztán hazaér és meglátja családját, elfeled mindent. Látja az asszony és a gyermek boldogságát, a megnyugvást, mert megjött, akiért aggódtak, akit annyira féltettek. Minden boldogságukat abban a rövid időben akarják átélni, amíg ő a családnál van. Becézik, dédelgetik, az egész család érzi, hogy neki jár minden.

Tudom, hogy minden csendőr örömmel beszél családjáról az őrskörletben azoknak, akiket arra érdemesnek tart. Ismerik is a csendőr asszonyát, gyermekeit, azok munkáit, bár sohasem látták őket, vagy csak valahol véletlenül. Érdeklődnek is családjáról, tudják, hány gyermeke van, fiú-e vagy leány. És ez jólesik a csendőrnek.

Bármilyen nehéz is a család gondjaival és a kötelességek gondjaival portyázni, és egyre-másra távol lenni a családtól, mégis elismerés jár azoknak a csendőrasszonyoknak, akik megértik férjük hivatását és minden szavukkal, minden tettükkel pótolni törekcszenek azt, amit a férj a családtól való távollét alatt miattuk és értük nélkülöz, aggód...

hallgatására is elsőrangú hely a vonat a kémek számára.

Számolnunk kell más nemkívánatos egyének be-
szivárgásával is, akik rendszerint nem a határ, ha-
nem a beljebb eső állomásokon szállnak fel a vonatra.

A védekezés mindezek ellen a megfigyelés, a
gyanús egyén igazoltatása, utazási céljának felderi-
tése, esetleg az utas nyomon követésével.

Fontos feladata még a vasúti őrsöknek a bűn-
tettesek üldözésében való közreműködés. Ezenkívül a
területi parancsnokságok óhajára vonatrazzíát tar-
tanak.

Ezek a vasúti csendőrök főbb feladatai, melye-
ket a feladat és az elérendő célhoz képest részint
egyenruhában, részint polgári ruhában teljesítenek.
A polgári ruhás szolgálat célja az adatgyűjtés, fel-
derítés. Ezeknek a járőröknek a szolgálata már ak-
kor kezdődik, amikor kilépnek a laktanya kapuján.
Nem szabad senkinek tudni, hogy az a két ember
együvé tartozik. Más útvonalon mennek a vasútállo-
másra, szétnéznek és figyelő állást foglalnak. Kiváló
emberismeretük megmutatja, hogy melyik emberrel
érdemes foglalkozni. A vonatba is külön-külön
kocsiba ülnek. Megosztják maguk között a kocsikat,
hogy az egész vonatot felderíthessék. A fülkébe, mint
érdektelen utas ül be mindkettő, mint aki nem törő-
dik a világ dolgával és tígyel. Minden adatot meg-
jegyeznek, hogy később kamatoztathassák.

A tapolcai vonalon történt, hogy az egyik koci-
szakaszban a járőr összebújva suttogó társaságot
vett észre. Közelebb ült hozzájuk és hallotta, amint
az egyik éppen súgja: „Az a fő, hogy már itt ülünk
a vonatban!” A járőr gyanút fogott, kiment a koci-
ból és a legközelebbi csendőrösről egyenruhás járőrt
kért. Igazoltatás után kiderült, hogy az utasok önké-
nyűen eltávozó zsidó munkaszolgálatosok.

Az egyik vonatra kopott bőrönddel szállt fel egy
utas. Bőröndjét szép új bőrönd mellé helyezte el a
polcon. A polgári ruhás járőr figyelt s egyszer csak
észre vette, hogy a rossz bőrönd tulajdonosa egyik
állomáson fülön fogja az új bőröndöt s azzal együtt
leszáll a vonatról. Nem sokáig élvezhette a lopás
gyümölcsét, mert a járőr azonnal elfogta. Ilyen szol-
gálatok végzésére csak polgári ruhás járőrök alkal-
masak.

Az egyenruhás vasúti járőrnek a feladata a nyílt
szolgálati fellépéssel járó teendők elvégzése, mozgó
vonatokon és pályaudvarokon a személy- és vagyon-
biztonság feletti őrködés.

Hogy a polgári ruhás vasúti csendőrök ne legye-
nek kénytelenek szükség esetén mindig a területi
örshöz, vagy más egyenruhás közbiztonsági közeghez
fordulni, meghonosodott az a gyakorlat, hogy egy-
szerre egyen- és polgári ruhás járőrök is teljesítenek
szolgálatot ugyanazon a vonaton. Míg az egyik fel-
derít, addig a másik végzi a nyílt fellépéssel járó
munkákat, az igazoltatást, tárgyak átvizsgálását,
esetleg nyomozási teendőket.

A vasúti őrsök az általuk elintéztet ügyeket sta-
tisztikázás végett a területileg illetékes őrsnek küldik
meg, ha pedig belekapcsolódnak a területi őrs
valamely nyomozásába, a területi őrs nevében dol-
goznak.

A területi őrs parancsnokának kell megítélnie,
hogy el tudja-e intézni az ügyet, vagy ajánlatos be-
kapcsolni a vasúti őrsöt. Ezzel késlekednie nem sza-
a vasúti bűncselekményekre különösen áll

az a szabály, hogy gyorsaság — féleredmény, kése-
delem — be nem hozható hátrány.

Ha tehát a területi őrs szerez olyan esetről tuda-
mást, melynek elintézése a vasúti alakulatok fel-
adata, akkor a területileg illetékes vasúti őrsrel kell
az adatokat írásban, sürgős esetben távirón, vagy
távbeszélőn közölnie. Ilyen eset például: a gyors-
vonaton ellopják az egyik utas bőröndjét és a sér-
tett a területi őrsön teszi meg a panaszt. Tekintet-
tel arra, hogy ilyen lopások nyomozása a vasúti
őrsök feladata, az őrs a sértett panaszát a kikérdezés
eredményével együtt azonnal közli a területileg ille-
tékes vasúti őrsparancsnoksággal a nyomozás le-
folytatása végett.

Megnyilvánul az együttműködés más téren is.
A vasúti járőrök különleges szolgálatukból folyólag
az elfogott egyéneket nem őrizhetik. Ezért a területi
őrsnek adják át a foglyot egyrészt őrzés, másrészt a
további eljárás lefolytatása végett. Ha az őrs messze
volna, akkor távbeszélőn, meghatározott állomásra és
időre járőr kirendelését kéri a vasúti csendőr a fo-
goly átadása, illetve átvétele végett.

Ha a területi őrsnek olyan egyének megfigyelé-
sére van szüksége, akiknek utazásait gyanúsak-
tartja, a vasúti őrsöt kell erre a szolgálatra felkérnie.

Igy, vállvetve lehet csak eredményesen dolgozni
s minél tökéletesebb az összhang, annál sikeresebb
munkát végezhetnek, mindenik őrs a maga hasz-
nára is.

A vasúti alakulatok 1940 június 1-én kezdték
meg működésüket. Azóta bőségesen beigazolták, hogy
milyen szükség volt rája. Napirenden van a vasúti
bőröndlopások és árudézmálások nyomozása. Sok a
lopáson való tettenérés. Előfordult hűtlenség, nem-
zetgyalázás és rémhírterjesztés, több ízben röpirat-
terjesztés miatt folyt eredményes nyomozás.

Kihágási esetek közül zűgárusítás, testiétség
elleni kihágás, ipartörvény, sajtórendészet, házalási
és koldulási szabályok megszegése miatt jártak el
sok esetben a vasúti járőrök. Több elfogás történt a
Nyomozókules alapján. (Ezek egy részét közöltük a
február 1-i *Csendőrségi Lapokban*. Szerk.)

Vasúti balesetek és szerencsétlenségek ügyében
is folytattak már nyomozást vasúti őrsünk. Öröm
olvasni ezeket a kimerítő alapos jelentéseket, melyek
legjobban bizonyítják, hogy vasúti csendőreink a
vasúti szakmában már szakemberek.

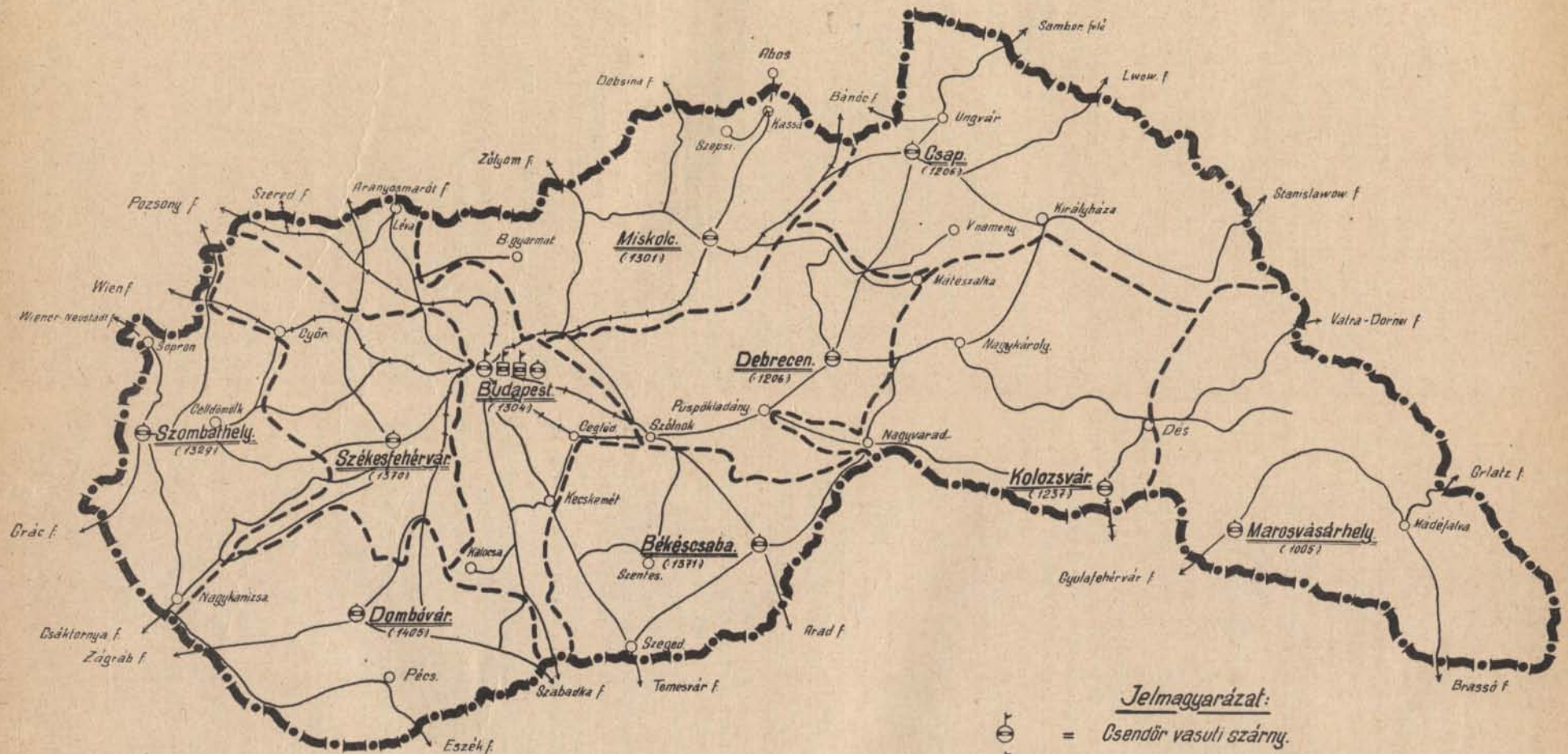
Ezekben kívántam ismertetni a testület legújabb
alakulatát életre keltő okokat, az alakulat feladatát
és működését. Nyugodtak lehetünk, a vasúti csendőr
máris ott áll használhatóság dolgában többi baj-
társa mellett s minden erejét megfeszítve azon van,
hogy öregbítse a magyar csendőr hírnevét.

Nem szerénytelenség, ha megemlítem, hogy ami-
kor a Máv. illetékes tényezői hírülvették a vasúti
csendőrség felállítását, azt a legnagyobb örömmel
üdvözlötték, az előkészítő szaktanfolyamot a leg-
messzebbmenően támogatták és ma már, fél éves mű-
ködés után az előlegezett bizalmat, várakozást ered-
mények igazolják.

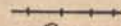
Ki tudja?

Mikor volt az első vitézavatás? Hány tagja van a
Vitézi Rendnek?

M.KIR.CSENDÖR VASUTI ALAKULATOK ELHELYEZÉSE.

Jelmagyarázat:

- = Csendör vasuti szárny.
- = " " " szakasz.
- = " " " űrs.
- = űrsök működési területének határa.
- = Egy vágányú vasutvonal.
- = Két vágányú vasutvonal.
- = Csap (1206.) = Csapi v. űrs körletébe 1206 km. vasutvonal tartozik.

A mérgekről.

Írta: Dr. PUTNOKY ISTVÁN.

(Befejező közlemény.)

Ricinus.

Mindnyájunknak élénk emlékei vannak a gyermekkor egyik legkellemetlenebb pillanatáról, amikor gyomorrontás idején ricinust kellett bevenni. Ez a zöldesszínű olaj végtelen undort váltott ki belőlünk s bizony sokszor csak a legerélyesebb fénykezelések után voltunk hajlandók a ricinust bekebelezni.

A ricinus hashajtó, béltisztító hatása közismert. Sőt az újabb kor repülőgép iparában már egyenesen pótolhatatlan szerepet játszik, mert azok közé a ritka olajfajták közé tartozik, melyek a repülőgépmotorok kenésére kiválóan alkalmasak. De kevesen vannak olyanok, akik tudnák azt is, hogy a ricinus magjában egy erős, halálos mérge van. Ez a tudatlanság az oka annak, hogy hazánkban — hol a ricinust, mint dísznövényt szívesen termesztik a kertekben — gyakran okoz halálos kimenetelű baleseteket, vagy súlyos mérgezéseket.

Ismerkedjünk meg először magával a ricinus-cserjével.

A ricinus nevezetű növény eredeti hazája a forróövi Afrika, de ma már mindenütt termesztik a trópusi vidéken. Nálunk Magyarországon is — a melegebb helyeken — dísznövényként tenyésztik. A trópusi vidékeken 8—10 méteres fás cserjévé, de hazánkban a rosszabb éghajlati viszonyok miatt csupán egyéves kóróvá fejlődik.

A hazai ricinuskóró haragoszöldszínű, lágy szárú növény, melynek levelei hasogatottak. Magassága még kóró fajtájában is gyakran eléri a 2 méteres nagyságot s ősz felé érleli meg a magvait.

A ricinus gyümölcse 3 rekeszű, tompa, háromszögletes tok, melynek rekeszeiben 1—1 mag foglal helyet. A magvak babalakúak, simák, fénylőbarnák, illetve kávészínűek, ezüstfehér csíkokkal tarkázva. E csíkok összefolyásából a mag külseje nárványozottnak látszik. Ha kettévágjuk, a mag húsa szép fehér színt fog mutatni.

Ezekből a magvakból — melyek olajtartalmúak — préssel állítják elő a ricinusolajat, amit gondos áttisztítás után, mint jól bevált hashajtószert hoznak forgalomba.

Amilyen hatásos gyógyszer a ricinusmag olaja, éppen olyan heves mérge, ha a magot mindenestől elfogyasztja valaki. A ricinusmag igen heves mérget (ú. n. toxalbumint) tartalmaz, melynek 10 magban lévő mennyisége feltétlenül halált okoz. Érdekes, hogy a magvakból kipréselt olajban a méregből jelentősebb mennyiséget nem találunk, tehát az a mag héjában és a szövetekben van beágyazva.

A gyermekek — kik játszadozás közben megesszik — vagy felnőttek, akik a magvak mérgező tulajdonságát nem, csupán hashajtó hatását ismerik és így tudatlanságból az egészet elfogyasztják, több ízben szenvedtek el már súlyos vagy halálos mérgezést.

A mérgezés tünetei: A magvak elfogyasztása után rövidesen erős hasmenés, göresök jelentkeznek, majd hányás, hideg veríték lepi el a mérgezettet s néhány órán belül beáll a halál.

Körishogár.

A hólyaghúzó körishogár nálunk igen elterjedt rovarfajta. Egyes környéket vagy helységeket néha olyan tömegekben lep el, hogy a bogarak nehéz, kellemetlen szagát már messziről meg lehet érezni. Május-júniusban seregesen tanyázik körifákon, orgonabokrokon.

A körishogarat könnyű aranyoszöldszínű szárnyáról felismerni, mely tulajdonképpen nem is szárny, hanem csak paizsszerű szárnyvédelmező boríték a rovar szárnyai fölött.

A rovarokat kora reggel, amikor még a harmattól és a hidegtől meg vannak dermedve, gyűjtik olyképpen, hogy a bokor vagy fa alá lepedőt terítenek s ekkor a dermedt bogarakat a lepedőre rázzák. Az összegyűjtötteket tágszájú üvegedényekbe teszik s kevés aethert vagy alkoholt öntve rájuk, elpusztítják azokat, majd az élettelen rovarokat napon megszáritják.

A kimúlt és kiszáritott rovarok jól zárt edényben sokáig eltarthatók.

A körishogarakat elporítva, gyógyászati célra alkalmazazzák (hólyaghúzó tapaszok, stb.).

Bennünket gyógyászati használatuk nem érdekelt, de annál fontosabb ráirányítanunk a figyelmet a körishogárnak mint népies kuruzslószernek kiterjedt alkalmazására, mely már igen sok és valóban súlyos mérgezést okozott.

A tudós nénikék, bábák és javasasszonyok a szerelmi bájitalokba gyakran használják fel a körishogár porát, mint csallhatatlan eszközt a férfiak szerelmének felkeltésére.

A körishogár szervezetében lévő mérges anyag tagadhatatlanul képes altesti vérbőséget előidézni, de a vérbőség káros folyamat eredménye s így alkalmazása rendkívüli veszélyekkel jár. Maga az orvostudomány is elkerüli belsőleges használatát, mert a szervezetbe kerülő és felszívódott mérgeanyag a vesén ürülve ki, a vese és húgyutakat gyulladásos állapotba hozza. Tagadhatatlan, hogy ez a gyulladásos folyamat az ivarszervek izgalmi állapotát idézi elő, de ezek az izgalmak heves fájdalmakkal járnak és súlyosabb esetekben vérvizelés vagy vizeletelzáródás következik be, ami a betegnek életébe is kerülhet.

A mérgezés tünetei: A mérgezett erős vesetáji és húgyúti fájdalmakról panaszkodik. Vizelete véres vagy teljesen szünetel. A mérgezettnek tejet vagy ricinust adni nem szabad. Hashajtóul keserűsöt kell vele szedetni és hársfateát itatni.

A mérgezett hányadékában figyelmes vizsgálattal a körishogarak csillogó szárnyrészececskéi felfedezhetők.

Ha elpusztított és összezúzott körishogarakat veszünk őrizetbe, mint bűnjelt, vigyázzunk, nehogy poruk a szemünkbe, orrunkba kerüljön, mert az igen heves és fájdalmas gyulladásokat okoz.

Hasonló lesz az eredménye annak is, ha a porított körishogarakhoz szabad kézzel nyúlunk, pora a bőrön hólyagot hűz.

Ezekben tárgyaltuk a mérgezések különböző csoportjait. Ismertetésünknek végére érve, annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy a kérdés tárgyalásával sikerült bajtársaink nyomozási munkájához használható adatokkal szolgálunk. Meg

kell jegyeznünk egyben azt is, hogy az ismertetésnél csak azokra a legfontosabb méreganyagokra térünk ki, amelyek — a falu világában leginkább előfordulhatnak.

Szívesen vennénk, ha bajtársaink a mérgezésekkel kapcsolatos, de le nem tárgyalt kérdésekkel felkeresnék a szerkesztőséget, honnan a cikksorozat írójának az észrevételeket vagy letárgyalásra szükséges kérdéseket megküldjük válaszáadás céljából.

Bűnügyi apróságok.

Irtá: KRIMINALISTA.

(Folytatás.)

Sok bűnügyteni érdekességet és tanulságot nyújtanak az eltűnési esetek annál is inkább, mert sok egyszerű eltűnésnek látszó eset mögött sötét bűntény húzódik meg. Lehet ugyanis, hogy az eltűnt személy valami okból tényleg világgá ment, hogy valahol új életet kezdjen és folytasson, lehet, hogy azért hagyta el otthonát, családját, mert megunta az életét és az öngyilkosságra nem tudta magát a megszokott környezetben rászánni, de az is lehet, hogy az eltűnés okát valami bűntényben kell keresni. Itt ismét két lehetőség van: vagy azért tűnik el valaki, mert bűncselekményt követett el és el akarja kerülni a következményeket, vagy pedig maga az eltűnt esett bűncselekménynek áldozatul. Utóbbi gyakrabban fordul elő, mintsem gondolnánk. Még mindnyájunk emlékezetében él az alagi gyilkosság. Egy hentesmester eltűnt a lakásáról. Felesége azt híresztelte, hogy bement Budapestre munkát keresni. Ezt el is hitték neki és a szomszédok, ismerősök napirendre tértek felette. Egy szép napon azonban emberi hullarészek kerültek elő az egyik alagi árnyékszékből. A hullarészek származásának megállapítására megindult nyomozás során több környékbeli árnyékszékből további hullarészek kerültek elő. Végül kiderült, hogy a hullarészek az állítólag Budapesten munkát kereső hentesmester holttestének részei.

Felesége agyonlőtte, holttestét feldarabolta és a hullarészeket különböző árnyékszékbe dobta. A bűnös asszony annyira ravasz volt, hogy bevitte Budapestre és a Teleki-téren eladta férjének azokat a holmijait, amelyeket az, ha valóban Budapestre távozott, magával vitte volna. Tette ezt azért, hogy esetleges házkutatás esetén ezeknek a holmiknak a feltalálása és férjének eltávazása között mutatkozó ellentmondás ne válhasson árulójává. Azért mégis rajtavesztett. Kapzsiságból megtartotta a férje zsebóráját, feledékenységéből pedig elmulasztotta eltüntetni férjének ingét, amelyet élete utolsó napján viselt. Ezen az ingen rajta voltak a nyak-, kézelőgombok és a nyakkendő is. A lakásán megtartott helyszíni szemle alkalmával ezek az apróságok és a nagy hozzáértéssel felkutatott vérnyomok váltak árulóivá.

1915 augusztus 23-án Hamburgból egy M. M. nevű dán állampolgár nyomtalanul eltűnt. Az eltűnést bejelentették a rendőrségnek. A rendőrség megejtette a szokásos puhatolást. A puhatolás nem derített fényt az eltűnés okaira és M. M.-et sem sikerült feltalálni, így a rendőrség nyilvántartásában

az eltűntek alosztályába helyezték M. M. kartotéklapját.

1916 június havában Bergedorf község közelében, Ienyőerdőben játszadozó gyermekek emberi koponyát találtak. A lelet a rendőrség tudomására jutott. Megindult a nyomozás. A helyszíni szemle alkalmával a koponya lelőhelyén a föld alól, kb. 60 centiméter mélységből, egy férfi ruhás holtteste került elő. A ruházat zsebében semmiféle iratot vagy egyéb olyan tárgyat nem találtak, melyek a halott kilétére támpontokat nyújthattak volna. Ki a halott? Erre a kérdésre kellett a megindított nyomozásnak elsősorban megfelelnie annál is inkább, mert a koponya hátsó részén megállapított folytonossági hiány arra mutatott, hogy az ismeretlen halott bűnténynek esett áldozatul. Addig, amíg a halott kilétét nem ismerjük, nem tudhatjuk, hogy a gyilkost hol, kik között keressük. A holttestet és a ruházatát orvos és egyéb szakértők alaposan megvizsgálták. Megállapításaik a következők voltak:

A holttest 175—180 cm magas, kb. 30 éves férfié volt. A lábai feltűnően nagyok voltak (kb. 45-ös cipőméret), enyhe lúdtalppal. A koponya és az egész test alkataból, nemkülönben a festékanyagban szegény, hóka-szőke hajból arra következtettek, hogy az elhalt valami északi fajtához tartozott. Mint különös ismertetőjel, az orrsont jobbra való elferdülése és kiálló felső fogsor mutatkoztak. Utóbbiból az orvosszakértő arra következtetett, hogy az elhalt életében felső fogsora zárt ajkak mellett is gyakran kilátszhatott. A ruházatból ítélve, a halott a munkásosztályhoz tartozhatott.

A szakértők egyelőre ennyit tudtak megállapítani.

Ezeknek az adatoknak az alapján megindult országsszerte a kutatás a rendőrségi nyilvántartásokban az eltűntek között. Ez rövid időn belül kézenfekvő feltevéshez juttatta a nyomozást. Az ismertett adatok ugyanis nagyjában ráillettek az 1915 augusztusában eltűnt M. M. hamburgi dán állampolgárra.

Bár M. M. kartotéklapja a testméretekre és különös ismertető jelekre vonatkozólag nem tartalmazott olyan pontos és részletes adatokat, mint a szakértők megállapításai, több azonossági pont alapján valószínűsíthető volt, hogy a Bergedorf mellett talált holttest azonos a Hamburgból eltűnt M. M. dán állampolgárral. Az eltűnést bejelentő ismerős vagy szállásadó (M. M.-nek nem voltak hozzátartozói Hamburgban) ezekről valószínűleg nem tudott felvilágosítást adni. Ezzel szemben azonban a kartotéklap tartalmazott igen értékes adatot is. Azt ugyanis, hogy M. M. valmikor a dán hadseregben szolgált. A német rendőrség diplomáciai úton érdeklődött a dán hadseregnél, ahonnan pontos adatokat kapott, még pedig olyanokat, amelyek tökéletesen egybeváltak a szakértők megállapításaival. Még az orrsont elferdülése is egyezett. M. M., aki polgári foglalkozására nézve szobafestő volt, egy alkalommal munka közben leesett a létráról és orrsérülést szenvedett. Most már kétségtelennek látszott, hogy a Hamburgból 1915 augusztusában eltűnt M. M. azonos az 1915. évben Bergedorf közelében talált hullával. A további nyomozás ezt még jobban megerősítette. M. M. ismerősei és dániai hozzátartozói egyéb-

ként mint M. M. tulajdonát ismerték fel a holttesten talált nadrágtartót, csizmát, kézelőgombokat, stb., sőt az a hamburgi szabó is előkerült, aki állította, hogy a holttesten talált ruhát ő készítette M. M. dán állampolgár, hamburgi lakos számára.

Az ismeretlen holttest kilétét tehát sikerült tisztázni. Mivel a koponyasérülés az orvosi vélemény szerint nem származhatott önkéntől s így M. M. okvetlenül bűnténynek esett áldozatul — most már a tettes kilétének megállapítása időszerűvé vált.

Kiinduló pontul egyelőre egy adat állott rendelkezésre, bár ez az adat nem utalt közvetlenül a tettes kilétére. Inkább a bűncselekmény feltehető indító okára utalt. Az indítók ismerete azonban mindig egyike a legfontosabb olyan adatoknak, amelyekből kifolyólag a tettes személyéhez eljuthatunk. A holttestnél ugyanis nem találtak semmiféle iratot, igazolványt. Ez — tekintettel arra, hogy az eset a világháborúban történt, amikor a szigorú ellenőrzés miatt senki sem tette ki a lábát az utcára igazolványok nélkül — feltűnő volt. Az igazolványok hiányát két kézenfekvő feltevessel lehetett magyarázni: a tettes eltűntette, megsemmisítette áldozata igazolványait, papírjait, hogy feltalálás esetén a kilétének megállapítását és ezáltal az egész nyomozást megnehezítse, vagy:

a tettes azért ölt, hogy áldozata igazolványainak a birtokába jusson. Utóbbi feltevés valószínűsége mellett szolt az, hogy M. M. külföldi állampolgár volt és így útlevéllel is kellett rendelkeznie, már pedig az útlevél a legőhajtottabb igazolvány minden olyan nem igaz úton járó ember részére, aki szükségben van és törvényes úton nem tud megfelelő igazoló iratokhoz jutni. A további nyomozás ebből a második feltevésből indult ki. A rendőrség első sorban is újból alapos és minden részletre kiterjedő nyomozás tárgyává tette M. M. eltűnésének körülményeit, egyidejűleg azonban az ország összes közbiztonsági szerveinek megkeresésével, nemkülönben a sajtó útján a nagyközönség közreműködésre való felszólításával kutatott az ál M. M. után. Ha ugyanis az a feltevés helytálló volt, hogy M. M.-et azért tették el láb alól, hogy igazoló iratainak a birtokába jussanak, akkor most valakinek valahol M. M. neve alatt kell élnie. Ez lehet maga a gyilkos, de lehet ismeretlen harmadik személy is, akinek az igazoló iratok a gyilkos révén kerültek a kezébe.

A Hamburgban lefolytatott nyomozás során alapos felderítés tárgyává tették M. M. életviszonyait, ismeretségi körét, életmódját, múltját. Megállapították, hogy M. M. csekély keresetű munkásember volt, akinél komoly értékek, olyanok, amelyekért érdemes lett volna láb alól eltenni — sohasem voltak és a gyilkosság idejében sem lehettek. Kinyomozták a detektívek azt a kocsmát is, ahol M. M. törzsvendeg volt. Az itt megindított nyomozás során került az első szál a rendőrség kezébe. A kocsmá törzsvendégeitől és személyzetétől, kik M. M.-re jól emlékeztek, ugyanis megtudták a nyomozó detektívek, hogy a kocsmában, néhány nappal M. M. eltűnése előtt, egy idegen ember jelent meg, aki több vendéggel, köztük M. M.-el is ismételt elbeszélgetett. Ez az idegen többeknek ajánlkozott, hogy számukra Wittenbergben házgondnoki állást szerez. Akadt több jelentkező, köztük M. M. is. Az idegen valamenynyiknek átnézte az igazoló papírjait, munkaköny-

vüket, stb., így M. M.-ét is. Végül M. M.-el állapodott meg, hogy a házgondnoki állást az ő számára fogja biztosítani, mert a házgondnoki állásnál kikötés az, hogy a jelöltnek dánul is kell beszélnie. 1915 augusztus 23-án M. M. egy barna bőrönddel, fekete irattáskával és útitakaróval elhagyta lakását és azóta nem látták.

Időközben a másik vonalon, az ál M. M. felkutatása érdekében megindított puhatolás vonalán is adatok futottak be.

Az egyik rendőrhatalóság közölte, hogy egy M. M. nevű embert a közelmúltban büntettek meg valami kihágásért. Ugyanarról a helyről egy újságolvasó magánember közölte a hamburgi rendőrséggel, hogy a szomszédságában lakik egy M. M. nevű szobafestő, aki azonban a német nyelvet nem beszéli, idegen kifejtéssel (a skandinávok, mint dánok, svédek, norvégek a német nyelvet ugyanis jellegzetes és feltűnő keménységgel beszélik, akármennyire is elsajátítsák azt). A hamburgi rendőrség erre az értesítésre azonnal megkereste az ottani helyi közbiztonsági szervet az ál M. M. elfogására, mert a valódi M. M. gyilkosát az ő személyében gyanította. A helyi közbiztonsági szerv elügyetlenkedte a dolgot, az ál M. M. valahogyan neszét vette, hogy nyomában vannak és ellillant, mint a kámfor. A lakásán megtartott házkutatás azonban azt igazolta, hogy a rendőrség jó nyomon jár. Az ál M. M. lakásán ugyanis több — a valódi M. M. tulajdonát képező — tárgyat találtak, köztük M. M. dán útlevelét is, amely azonban már az új tulajdonos személyére volt áthamisítva. Az útlevélbe ugyanis a valódi M. M. fényképe helyére idegen fénykép került és a személyleírási adatok is meg voltak hamisítva. Az idegen fényképet prioritálták a rendőrségi fénykép nyilvántartásokban és megállapították, hogy a fénykép névleg ismert, hosszú szabadságvesztésre ítélt szökött fegyencet ábrázol, aki 1915 júliusában szökött meg valamelyik büntetőintézetből. Ez a megállapítás alátámasztotta a hamburgi rendőrség eredeti feltevését. Kinek volna szüksége hamis igazoló iratokra, különösen olyanokra, amelyek segítségével külföldre is lehet szökni, ha nem a szökött fegyencnek, akire kérekerülése esetén még sok keserves esztendei rab-ság vár?

Körözését azonnal folyamatba tették a sokszorosított fénykép melléklésével. Az eredményt azonban mégsem ez, hanem a véletlen és egy egyszerű rendőrtalpraesettsége hozta meg.

1916 decemberében Wismar városban egy rendőrszolgálaton kívül borbélyüzletben üldögélt és várt a sorára. Egyszerre csak egy idegen nyitott be a borbélyüzletbe, aki a rendőrt megpillantva, megtorpan, majd visszaugrott, becsapta maga után az ajtót és elszaladt. A rendőrt ügyes ember volt és ezt gyanusnak találva, utána vetette magát. El is fogta és bekísérte a rendőrségre. A rendőrségen lefolytatott mintaszerűen alapos igazoltatási eljárás során megállapították, hogy az elfogott ember azonos az ál M. M.-el, egyszemélyben a keresett szökött fegyencel.

Az ál M. M. először mindent tagadott. Semmiről sem akart tudni. Csak akkor kezdett megpuhulni, amikor szomszédjai rávallottak, hogy ő élt M. M. név alatt a már említett helységben, továbbá, amikor a hamburgi koresma törzsvendégei is felismerték

benne azt az idegent, aki a kocsmában a házgondnoki állást kínálta és végül M. M.-el egyezett meg. Ekkor is csupán annyit ismert be, hogy neki M. M. átadta önként az igazolványait. A gyilkosság elkövetését tagadta, sőt azt állította, hogy M. M.-el 3 héttel 1915 augusztus 23-a után „X” városban még találkozott. Ezt azonban nem tudta bebizonyítani. Tagadása mellett mindvégig megmaradt és a főtárgyaláson sem tört meg. Mit sem használt neki, mert a bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte.

*

Nem minden eltűnési eset nyer ilyen tragikus megoldást. Ime: Berlinből eltűnt egy 18 éves fiatalember. A nyomozás nem tudott ellogadható indítókot találni arra, hogy a jó családból származó, jó anyagi viszonyok között élő fiatalember miért ment világgá. Körözték országszerte, sőt külföldön is. Hiába. Így adatai kartotékra kerültek.

Néhány héttel később Berlin mellett, Wanseeben, két gépkocsi összeütközött. Az egyik gépkocsi utasai sértetlenül maradtak, csupán a kocsit ment tönkre. A második gépkocsi utasai, amely vezetőjének vigyázatlan hajtása okozta a balesetet, egy 18–20 éves fiatalember és egy 20–25 éves leány, súlyosan megsebesültek és eszméletlen állapotban kerültek kórházba. A sebesülteknél nem találtak igazoló iratokat, így a rendőrség kilétük megállapításán fáradozott. A puhatolások során az eltűntek nyilvántartását is átnézték. A rendőrség maga is csodálkozott azon, midőn a súlyosan megsérült és a néhány héttel azelőtt eltűnt, jó családból származó 18 éves fiatalember azonossága kétségtelennek látszott.

Időközben a rendőrség azt is megállapította, hogy a gépkocsi, amelyen a két sebesült ült, lopott volt. Ezt egyébként a fiatalember, midőn magához tért, az elébe tárt adatok hatása alatt, be is ismerte. Elmondta, hogy azért szökött el hazulról, mert autórablóbandát akart alakítani. Sok bűnügyi filmet látott, állandó olvasója volt a filléres ponyvairódalomnak és mindig vágyott arra, hogy olyan bandita lehessen, mint a film- és regényhősök. Hazulról való szökése után a külvárosokban ütötte fel a tanyáját — amint az egy valódi gangsterhez illik — és az alvilág társaságát kereste. Itt ismerkedett meg azzal a rossz hírű és a rendőrség előtt nem ismeretlen leánnyal, akivel azóta együtt élt és aki vele együtt pórul járt a wannseei balesetnél. A gépkocsit ketten lopták együttesen.

*

Ezzel az utóbbi két esettel kapcsolatban rá kell mutatnom a nyilvántartások fontosságára. Az első esetről és a második esetről egyaránt döntő fontossága volt az eltűntek nyilvántartásának, a másodiknál ezenkívül a lopott gépkocsik, vagyis a keresett bűnjelek nyilvántartásának. A nyilvántartás holt valami, ha csak a szorgalmas adatgyűjtésre szorítkozik. Semmi haszna nincs, ha nem fordulnak hozzá felvilágosításért és ha saját maga sem igyekszik mindenhol bekapcsolódni, ahol adatszolgáltatással segíthet.

A nyilvántartásnak aktívnak kell lennie. Figyelni az eseményeket és segíteni, támogatni, ahol

tud. Ez minálunk, a csendőrségi hírközpont kebelében működő nyilvántartás keretében mintaszerűen van megoldva, amit sorozatos fényes eredmények tanúsítanak. Tökéletes eredményeket azonban csak akkor érhetünk el, ha nem bízunk mindent a nyilvántartásokra, hanem nyomozásaink alkalmával eszünkbe jut a nyilvántartás és felvilágosításért minél többször fordulunk hozzá.

A leírt két eltűnési esetről még egy további tanulságot meríthetünk. A közbiztonsági ember: rendőr, csendőr legyen gyanakvó és sohase vegyen olyan dolgokat, jelenségeket egyszerűen tudomásul, amelyeknek okát, magyarázatát nem ismeri. Igyekezzék mindennek a velejéig, gyökeréig hatolni. Ha például az első esetről a borbélyműhelyben üldögélő rendőr egyszerűen tudomásul veszi, hogy valaki benyit oda, majd minden látható ok nélkül megfordul és futásnak ered, akkor a szegény dán M. M. gyilkosa talán még ma is szabadlábon van és tovább veszélyeztetni a közbiztonságot. Ez a rendőr azonban helyesen ítélte meg a helyzetet, helyesen következtetett, helyesen és villámgyorsan cselekedett. Ez az, amit hasonló helyzetben minden csendőrtől elvárunk. A rendőr helyes eljárásának a sikerét azután a rendőrség az alapos igazoltatási eljárással aknázza ki.

A második esetről az eljárás lelkiismeretességét és alaposágát kell kiemelni. A két eszméletlen sebesültet egyszerű közlekedési kihágás és ezenfelül anyagi kártérítési kötelezettség terhelte csupán. Ennek ellenére a rendőrség példás alaposítással látott neki — még eszméletretérésük előtt — a kilétük tisztázásának, olyankor, amikor a gépkocsi lopott volt sem volt még ismeretes. Még az eltűntek nyilvántartását is átkutatták, ami ennél az esetről jóval kevésbé kézenfekvő követelmény, mint az az első esetről volt. Ebből is tanulhatunk valamit. Aki egyszer a kezünkbe kerül, vagy valamivel magára vonja a figyelmünket, annak igyekezzünk a veséjébe pillantani. Addig, amíg ez a legnagyobb alaposítással és részletességgel meg nem történt, ne engedjük ki kezünk közül, illetve figyelmünk ne terelődjék el róla.

*

1931 január 1-én Németországban szükség kormányrendelet jelent meg, amely betiltotta a dohányüzleteknek a cigaretták egyenként való árusítását. A cigarettát csak 10-es dobozokban volt szabad árusítani. Ez a rendelet egyben a dohányárak emelését is jelentette, mert a 10-es csomagolási dobozokban csak 9 darab cigaretta volt, de a fogyasztónak mégis 10 darab árát kellett megfizetnie. „A tizedikét a pénzügyminiszter szívja el” — mondták akkoriban dühösen a német dohányzók.

A bűnözés alkalmazkodik a mindenkori helyzethez, viszonyokhoz és igyekszik azokat a saját céljaira kihasználni. Ennek a dohányrendeletnek is hatalmas, eddig soha nem tapasztalt méretű dohánycsempészet lett az eredménye. A régebbi világból ismert apróbb csempészek, akik dohánynal telt hátizsákjukkal surrantak át a belga és holland határon, teljesen eltűntek és helyet adtak az amerikai alkoholescsempészek mintájára szervezett, nagy tőkékkel dolgozó csempészbándáknak. Akadtak mind Németországban, mind Belgiumban és Hollandiában pénzemberek, akik ezeket a csempészbándákat busás ha-

szon reményében nagy összegekkel támogatták. A csempészet különösen a versailles-i békediktátumban meghúzott új német-belga határ vonalán át, az Achentől délre fekvő területen öltött hihetetlen méreteket. A határon át, hol mint ájtatos búcsújáró hívek, egyházi zászlók alatt, hol temetési menetek csempészték át nagyban a dohányt. A cigarettával telt koporsó mellett búsan, lehorgasztott fővel lépték át a határt a csempészek, mint gyászoló közönség. A német határőrök rájöttek ezekre a fogásokra. A csempészek erre erőszakhoz folyamodtak. Páncélgépkocsikon állig felfegyverzett csempészek erőszakkal törtek át a határt. E gépkocsikra hátul fény-szórók voltak felszerelve az üldöző vámőrgépkocsik vakítására, a vezetőülés golyóálló páncélfalából minden oldalra lörések ásitoztak, a hűtőt a vezetőülésből lebocsájtatható páncéllemez védte s a kocsi elején emelőkarok voltak felszerelve, amelyek önműködően felszedték azokat a szeges deszkákat, amelyeket a német vámőrök a robogó csempészgépkocsik elé fektettek az úttestre. Gyakran egész kis út-közetek fejlődtek ki a csempészek és a vámőrök között mindkét oldalon, halottakkal és sebesültekkel.

A tömegcsempészet leküzdése érdekében német vámőrséget más határrészekről megerősítették. Az utakra gépkocsiakadályokat építettek és a vámőrséget is ellátták páncélozott üldöző gépkocsikkal.

Hogy milyen arányban folyt a csempészet, arról a következő statisztikai adatok nyújtanak megdöbbentő képet: Néhány hónap alatt a német legális dohánykereskedelem forgalma 50%-kal, sőt helyenként 80%-kal csökkent. A német dohánygyárak az árukereslet nagymérvű csökkenése miatt termelésüket kénytelenek voltak korlátozni. Az olcsóbb és egyenként is kapható belga és holland csempész-cigaretták jó és biztos vevőkre találtak a nyugatnémetországi iparvidékek munkanélküli rétegeiben.

Ugyanakkor 1931 első negyedében, Belgiumban a dohánykereskedelem forgalma 46 millió márkával emelkedett.

A német vámőrség szigorított határára és egyéb rendkívüli védelmi intézkedései a csempészetet erősen korlátozták közé szorították ugyan, de végérvényes javulás ezen a téren csupán 1931 október hónapban következett be, amikor rendelettel újból megengedték a cigaretták egyenként való árusítását és a cigaretták árát ismét olcsóbban állapították meg.

Németországban egy Müller nevű kertész kertjében ismeretlen tettes 10 darab értékes, termő almafát kivágott. A fákat nem lopiák el. Ott heverték a kertben. A cselekmény bosszú művének látszott. Kinek lehetett erre oka? Ebből a kérdésből indult ki a nyomozás. A gyanú egy Stöcker nevű gipszmunkásra irányult, aki nagyon haragudott Müllerre, mert Müller a leányát nem akarta hozzáadni feleségül. Stöcker azonban alibit igazolt és a nyomozás sem tudott ellene bizonyítékokat szerezni. A helyszíni szemle alkalmával áruló nyomot, vagy bűnjelet nem találtak. A kivágott fákat gyepes talaj vette körül, amely a nyomképződésre nem alkalmas, így a tettes lábnyomait sem lehetett biztosítani. Amikor a Stöcker tettességét számításba vevő fel-

tevés helytállóságának bizonyítása megakadt, a rendőrség újból a helyszínhez folyamodott. Ez alkalommal felledezték valamit, ami az első helyszíni szemle alkalmával elkerülte a figyelmüket. Az egyik kivágott almafa tövében ugyanis friss vakondtúrás volt. A vakondtúrás porhanyós földjében egy térd éles benyomata volt látható. A tettes valószínűleg ide térdelt, midőn a fát kivágta. A térdnyom közelebbi megvizsgálásakor kitűnt, hogy a tettes kordszövetből készült nadrágot viselt, amely éppen ezen a részen meg is volt foltozva és stoppolva. A nyomot lefényképezték, majd gipszszel kiöntötték. Stöcker lakásán most már házkutatást tartottak. Találtak egy kordszövet-nadrágot, amelynek a jobb térdrésze foltozott és stoppolt volt. A nadrágot összehasonlították a gipszöntvénnel. Az azonosság kétségtelen volt. Ezt különösen a foltozás és stoppolás terjedelmének, alakjának, körvonalának azonossága bizonyította. Stöcker az elébe tárt bizonyíték hatása alatt beismerte, hogy az almafákat ő vágta ki bosszúból, mert Müller őt, mint kérőt, elutasította.

Helyszínes bűncselekményeknél a helyszíni szemle alkalmával kutassunk gondosan nyomok után. Kéz, ujj, láb, egyéb testrész stb. nyomok, mindig fontos adatok, amelyeknek igen jó hasznát vehetjük. Sokszor pusztán a nyomokból leolvashatja az — aki ért hozzájuk —, hogy mi történt, de a nyomok a tettes kilétére is nyújthatnak támpontokat, vagy valamely, már más alapokon gyanúba vett személy tettességének a bizonyítását lehetővé tehetik. A leírt esetről az első helyszíni szemle felületes volt. A vakondtúrás, benne a térd benyomataival, ott volt a szemük előtt és még sem vették észre. Szerencsénk volt, hogy később, a második szemlénél még épségben találták.

Tavaszi fohász.

Zöldítsd ki még egyszer
Uram, az erdőket,
Völgyeket, lankákat,
Kopár hegytetőket,
Zöldítsd ki még egyszer,
Uram, ezt az áldott,
Kévéjén megbomlott
S oly sokáig rab volt
Szép Magyarországot.

Araszd el e földet
Tavaszi balzsamával,
Ne hagyd népiünk veszni
Szánalmas halállal;
Adj néki bőséges
Aratást vetésén,
Kössed újra egybe
Sok keresztből szedve
Bomlott magyar kévének.

Távoztasd e földről
Folyók áradását,
Ne engedd e népnek
Még több kárvallását,
Ne próbáltassad meg
Még több szenvedéssel,
Aldd meg őt e földön
Eztán mindörökön
Igaz békességgel.

Hozz ránk víg esztendőt
A nyár aratásán,
Ősz vidám szüretjén,
Tél dús takarásán;
Zöldíts ki még egyszer
Minden hegyet-völgyet,
Aldd meg tavaszoddal
S égi malasztoddal
Ezt az annyi gyászolt
Drága magyar földet!

Palasovszky Béla.

EMLÉKEZZÜNK!

Vénig Sándor szajoli őrsbeli tiszthelyettes 1926 február 28-án éjjel garázdálkodó csoporttal szemben szolgáltilag fellépett. A csoport egyik tagja le-szúrta. Sérülésébe 1926 március 2-án Szolnokon belehalt.

Balogh József kismarjai őrsbeli csendőrt egy ellenszegülő a karabélyról lerántott szuronyával 1924 március 3-án agyon-szúrta.

Mihálcuk Miklós szarvasházai őrsbeli csendőr szerb komitácik orvtámadása folytán 1918 március 4-én Kolareban elesett.

Balogh György bátori őrsbeli csendőrt 1915 március 5-én egy katonaszökevény Bátor határában megölte.

Sasvári Kálmán kosárfai őrsbeli csendőrt és járőrtársát, **Sándoresik András** népfelkelőt 1915 március 5-én egy vonat halálra gázolta.

Székely Lajos felsőmoécsi őrsbeli népfelkelőt a román határszél portyázása közben 1916 március 6-án egy lavina elsodorta.

Geiger József 2. oszt. őrmester, ruszskabányai őrsparancsnokot és **Antal Tivadar** ruszskabányai alőrmestert 1919 március 8-án román katonák Vámosmárgán elfogták és agyonverték.

Mátyus János karánsebesi szárnybeli csendőr 1915 március 9-én az oroszokkal harcolva, Beniova mellett elesett, miután aznap már kétszer megsebesült. Hősi halála után az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Dancs Lajos szabadszállási őrsbeli csendőr, címz. őrmester, 1916 március 10-én az oroszokkal Zadarow mellett vívott harcban elesett.

Szilágyi János lakompaki őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az oroszokkal Chocimürz mellett vívott ütközetben 1915 március 14-én elesett.

Simon Imre bogyoszlói őrsbeli csendőr, címz. őrmester, nyomozó szolgálat közben 1916 március 14-én a gógai révnél a Sióba fulladt.

Sebrek János felsőszőlőki őrsbeli alőrmester az oroszokkal Goresti mellett vívott harcban 1917 március 14-én elesett.

Ki tudta?

A gyalogság vállán nyugszik a harc legterheesebb része, a döntés kivívása. Minden más fegyvernemnek tehát az a hivatása, hogy a gyalogságot a lehető legcsekélyebb veszteségek mellett előresegitse arra a távolságra, ahonnan az elegendő tűz- és lökőerővel megtörő az ellenséges ellenállást.

ÜNNEPÜNKRŐL.

Amit a testületünk fennállásának 60. évfordulóján a nemzet életében elfoglalt helyünkről és munkánkról szóban, képekben és írásokban mondtak, mindabból csak néhány képet adunk és nem beszámolót és ezt a néhány képet is történelmünk számára jegyeztük fel. A beszámoló csak ismétlése volna annak, amiről valamennyien tudunk, hiszen ünnepnapunk eseményei a legteljesebb nyilvánosság előtt történtek. Egyéb rendeltetése mellett a Csendőrségi Lapok életünk képcsarnoka is, amit tehát a következő sorokban elmondunk, azt ennek kiegészítése érdekében mondjuk.

De teljes beszámolót nem is tudnánk adni. Előttünk hatalmas hírlapcsomó, képek tömege, levelek sorozata, hivatalos és magánnyilatkozatok, beszédek... megfelelő helyünk sem lenne erre a célra. Ki kell venni belőlük tehát egyet-mást.

Akármelyiket nézzük, életünk rendje bibliájának, a szolgálati utasításnak a szavaira gondolunk; valóban, a csendőr „a nemzet bizalmának letéteményese”.

Ezt jelenti a legfelsőbb kegy, amellyel őrséget állhattunk a királyi várban, ezt jelenti a kormányelnök úr levele, ezt miniszteraink nyilatkozatai, de ezt az a pár sor is, amit egy, élete végén lépkedő öreg erdész írt egyik őrsünkre... Ezt jelenti a szeretetnek, megbecsülésnek, tiszteletnek, elismerésnek az az özőne, amely minden megnyilatkozásformában felénk sugárzott ezekben a napokban.

Ez a sugárözön, úgy érezzük, azt jelenti, hogy e bizalomra nem voltunk méltatlanok.

Nem vagyunk szokva ünneplésekhez, erre időnk sincs, a kötelességek rengetegében szívesebben is járunk és ha a február 14-i elismeréseket mégis legszebb napjainknak jegyezzük fel, akkor ezt azért tesszük, mert úgy érezzük, hogy bennünk a nemzet önmagát süvegelte meg.

Igen, mert ha mi csak rendet, fegyelmet és kötelességet ismerünk, akkor a nemzet akaratát követjük: legyen nyugalom, hogy élet és fejlődés lehessen. Ha keményen harcolunk, ha fegyverünk becsülete mindennél előbbrevaló, akkor a nemzet legszebb erényeit mutatjuk meg, a világ legelső katonanemzetének az erényeit. Ha segítünk valahol, akkor a magyar falu gondjain enyhítünk morzsányit, ott, ahol a nemzet őseréje áll készen az ősi föld szolgálatára...

Járőreink százai indulnak minden órában a lak-tanyákból, járőreink más százai térnek vissza oda a hivatás apostolaiként, tudva, hogy száz járőr ezer köz-ség rendjét, ezer járőr az ország rendjét jelenti és, hogy — amint a kormányelnök úr mondja, — nemzetünk fennmaradásának, a magyar tisztességnek, becsületnek egyik záloga a m. kir. csendőrség.

*

Néhány kép...

Pap imádkozik február 14-én valahol az észak-keleti Kárpátok ölelte egyik faluban:

Isten! Királyok királya! Szent oltáraidnál leborul ma édes hazánk egyik legkiválóbb s mindhalálig bü intézményének, a magyar csendőrségnek minden tagja. Összegyűlnek ezen a napon jogaink és biztonságunk e derék védői a Te királyi széked előtt, hogy tudásukat, acélos erőiket, bátorságukat s ha kell — életüket ajánlják fel annyi könnyel-zérrel és imával megszentelt oltárainkon, azoknak a szent eszményeknek szolgálatára, amelyekre Te rendelted és hívtad el őket, s amelyeket a Te segítség, oltal-mad és erőd nélkül ők sem tudnának hiánytalanul elvégezni. Ezért van szükségük nekik, az erőseknek is erőre, nekik, a bátrak-

nak is, bátorításodra, a részrehajlás nélküli igazságérzetre, bátor kiállásra és becsületre, önfegyelmre és halálig való hűségre s mindehhez a Te mindenekre szükséges és elégséges segédmedre és kegyelmedre! Áldd hát meg, mindenek legfőbb őrzője, e mi derék fiainkat okossággal, kitartással, hűséggel, józan elmével, jogtisztességgel, részrehajlás nélküli igazságérzettel, meleg, érző emberi szívvel, hogy magasztos hivatásukat a közjó és biztonság s mindenek felett a mi sokat szenvedett édes Hazánk üdvé, szebb és boldogabb jövője s az itt lakó népek egyetértése érdekében végezzék mindig, halálig híven a legelső magyar ember iránti odaadással és hűséggel!

Amerre járnak, lépteik nyomán emelkedjék fel az üldözött Igazság! A gaz, a gyáva, a másokra méltatlan törő becsstelen hitványság szégyenüljön meg egy tekintetűktől. Igazság és pártatlanság, erély és becsület, tisztesség és hűség, jószág és engedelmisség, megvesztegethetetlen jellem, önfeláldozó bátorság, vallásos hit és istenfélelem, hazaszeretet és fegyelem, feltétlen engedelmisség legyenek a legdrágább ékkövek, amelyek szívüket díszítik. Nőjjön virágozzon a Haza, a nép, amelyet erejük oltalmaz. Fénylő legyen a nevük és tisztességük, fegyverükön az Igazság és becsület fénye ragvogyon, homlokukon az öntudat és jellem. Szívükben pedig halálig híven az Isten és Hazaszeretet! Fény nevükre, áldás életükre, Amen.

*

Kolozsvárról ezeket írják levélben:

A magyar közbiztonsági szolgálat örök büszkeségét, a világ-hírű magyar királyi csendőrséget 60 éves fennállása alkalmából hazafias üdvözléssel köszönti és további sikereket kíván: N. K. volt nagyenyedi főszolgabíró.

*

A magyar cserkészleány-szövetség táviratban:

Hálás szeretettel gondol a hős csendőrökre fennállásuk hatvanadik évfordulójára alkalmából és Isten áldását kéri további homentő munkájukra.

*

A mezőkovácsházai őrsöt dísztáviratban üdvözlí egyik lelkész:

Hatvan éves jubileumi ünnepükre együttérző szeretettel és nagyrabecsüléssel küldöm üdvözlétemet.

*

Szombathely, Ják, Vasvár, Körmend, Szentgott-hárd, Pápa, Várpalota, Veszprémvarsány, Répcelak, Devecser, Ikervár, Nova, Keszthely, Bánokszentgyörgy, Tapolca, Kehida, Kővágóórs, Pacsa, Akali, Felsőbagod, Hévízsztandrás, Zalaszentgrót utcát nevezték el Fery Oszkáról, a csendőrség egyik vértanujáról.

Badacsonytomaj község utcát nevez el a község szülöttjéről, Csala Bálint alörmesterről, a csendőrség egyik másik vértanujáról.

*

Egy ny. detektív, aki ezelőtt 35 évvel vált meg a testületől betegsége miatt, azt írja:

Engedje meg, hogy a csudálnivaló, nemes, becsületes, vitéz és szívemben örökké nagyrabecsült m. kir. csendőrségnek 60 éves fennállásához én is egypár szóval üdvözlétemet küldhessem. Arra kérem mély tisztelettel és bajtársi alázatossággal, hogy adja vagy adassa tudára drága, becsületes bajtársaimnak mély hódolatomat és nagyrabecsülésem nyilvánítását, nehéz munkájukhoz Isten gazdag áldását kérem.

*

Az egyik kolozsvári ujság ezt írja:

Szeptember 11, mámoros óráinak emléke még most is úgy él bennünk, mintha ma lett volna... És a sok felejtethetetlen mozzanatot, a magyar csoda kiteljesedésének izzó képei között is különösen szép jelenet rajzolódik most elénk...

Reggel nyolc óra volt. Kolozsvár a drága magyar színek díszében pompázott már, de a városban még egyre vonultak a távozó román csapatok. Ezekben a drámai feszültséggel telt percekben egyszerre csak honnan, honnan nem, kakastollas csendőr jelent meg. Kakastolla csak úgy lengett, ő maga büszkén lépett meg a Kossuth Lajos-utcában. Azaz csak ment volna, ha az elemi erővel kitörő lelkesedés pillanatok alatt vállra nem emeli. Úgy vitték diadalmenetben huszonnégy év után — ez első csendőrt.

Csakhamar kiderült, hogy a nagybajuszos öreg hűségesen rejtgette, őrizgette csendőrmundáját, kakastollas kalapját. Bizony kabátja is molyrágta volt már, de mégis csak magyar csendőrruha! Az öreg ugyanolyan büszkén viselte, mint huszonnégy évvel ezelőtt, amikor kényszerűségből levetette.

Akkor, amint néztem az öreg csendőr ünneplését, megéreztem, hogy nem ezt az embert, nem is a ruháját, hanem a huszonnégy év óta hiányzó, nélkülözött legendás magyar csendőrt ünneplik benne. És ez az ünneplés az erdélyi magyar szívek szeretetével árasztotta el néhány óra múlva a bevonuló első csendőrcsapatokat. Akiknek megjelenése a győtrődés éveit után a megnyugvás, a biztonság érzését költöztette mindenkibe.

El kellett mondanom mindezt, mert olvasom, hogy a magyar csendőrség most ünnepli fennállásának hatvanadik évfordulóját. Túl az országos ünneplésen, nekünk kolozsváriaknak külön ünnep. Mert hiszen hatvan évvel ezelőtt éppen Kolozsváron szervezték meg az I. számú csendőrkerületet és ebből sarjadt ki országszerte ez a mintaszerű, áldásos munkájú intézmény.

Pécsről egy magyar asszony — Vincellér Lajosné — így köszönti a csendőrt:

Magyarország a hazája,
Magyar törvény katonája,
Magyar asszony a szülője,
Magyar föld az éltetője.

Tollas kalap barna fején,
Bátor szíve mindig helyén,
Rendnek, csendnek igaz őre,
Tolvaj, rabló retteg tőle.

Csillagtalan égbolt alatt
Kicsiny tanya békén szunnyad,
Napszálltakor elpihennek
Dolgos, munkás, magyar kezek.

Nyugodt, békés lehet álmuk:
Magyar csendőr vigyáz rájuk,
Hogy rossz szándék kit se bántson
Faluban vagy kint a páston.

S bár munkája kemény, ádáz,
Lelkében az Isten-áldás,
Az éhezőt megsajnálja,
Kenyérét is odaszánja.

Ha a haza úgy kívánja,
Bátran indul a csatába,
Amit eddig híven őrzött,
Vérén váltja meg a rögöt,
Áldott, drága magyar rögöt.

*

Az élesdi hegyek között él 70 év súlyával a vállán
Balogh Imre erdész, aki az élesdi őrsre ezeket írja:

Tekintetes M. Kir. Csendőrség, Élesd.

Alólirott nem tudom, hogy milyen módon szokták megünnepelni fennállások évfordulóit, mert hiszen itt 1914 óta nem ünnepelték azt meg. Most azonban már hála Istennek, hogy újra itt vannak a nekem mindig kedves, volt és lesz kakastollasaink, nem mulaszthatom el ezen alkalmat, mint 27 év óta az elsőt. Hogy a 60 éves fennállási évfordulón ismét szeretettel köszöntsem országunk legbiztosabb támaszának minden egyes egyéni tagjai között elsősorban a kakastollas kedves barátainkat.

Kívánom úgy az egész testületnek, mint a Csendőrség minden egyes tagjának, hogy életükben és működésükben legyen mindig velük a jó Isten áldása és hogy mint a multban, úgy a jövőben is lehessenek a békés társadalomnak szeretett, míg az azon kívül állóknak rettegett egyéniségei.

A 60 éves évfordulóra sok szerencsekívánataimat ismételve, maradtam hálás tisztelőik egyike:

Magaslak, 1941 február 14.

Balogh Imre.

*

Az őrsparancsnok megköszöni a levelet és válaszol:

...és kívánjuk, hogy sok-sok ilyen Balogh bácsit adjon a Teremtő, mert akkor itt, a keleti végeken még több erővel várjuk és éljük meg a szebb magyar jövőt!

*

A királyi várból így ír egyik testőr bajtárs:

...csak úgy dübörgött léptük alatt a kövezet. A Himnusz gyönyörű hangjai mellett adja át a honvéd a csendőrnek a Szűzmáriás lobogót. Tudom, hogy büszkékké voltatok, akik ott voltatok, de azok is, akik éppen a dunai árvíz pihenést nem engedő munkájában csak gondolatban voltak itt és azok is, akik a Tiszát, a Bodrogot és a többi vizek tavaszi-téli csapásait ügyelték...

*

Zsibó község előljárósága az ottani őrsparancsnok-sághoz ezeket írja:

Zsibói községi jegyzőség, 369—1941, kig. szám. Tárgy: Csendőrnep. M. Kir. Csendőrsparancsnokságnak, Zsibó.

Most, mikor az egész ország ünnepli a m. kir. csendőrség fennállásának 60-ik évfordulóját, Zsibó község közönsége is lelkes

tisztelettel és hálás elismeréssel adózik a m. kir. Csendőrsparancsnokságon át a csendőrség minden egyes tagjának. Zsibó községnek a rendkívüli földrajzi, vasúti és kereskedelmi helyzeténél fogva volt leginkább alkalma látni úgy a multban, mint a jelenben is azt a lelkes és fáradtságot nem ismerő munkát, amit a m. kir. csendőrség minden egyes tagja kifejtett és kifejt a közért. Láttuk 1918-ban, mikor már csak lépések választottak el a betóduló ellenségtől, de a helyen maradt őrs a szó legszorosabban vett értelmében az utolsó pillanatig teljesítette rendfenntartó kötelességét. És láttuk most 1940-ben, mikor mint első jelentek meg és a könnyekig meghatott lakosságot a csendőrségtől megszokott figyelmes tapintattal oktatta, mint és miként igyekezzenek belehelyezkedni abba, mit megkívánnak a magyar törvények és rendelkezések. Hogy pedig mily mérvben nyerték meg napok alatt a 21 éves időköz dacára a lakosság szeretetét, azt mi láttuk leginkább, a község vezetői, mert nem volt valamirevaló ifjú — az első gazda fiától kezdve még idegen anyanyelvűek is — népes községünkben, aki ne azzal keresett volna fel minket: „csendőrk akarok lenni.“ Ez a tisztelet és szeretet igazi fokmérője és mi is a község közönsége nevében azzal a tisztelettel és szeretettel üdvözljük a m. kir. csendőrséget és annak minden tagját, megköszönve azt a lelkes munkát, amit nap-nap után kifejtene a község és lakosság érdekében.

Zsibó, 1941 február 12.

*

A csallóközi Csuz község előljárósága azt közli velünk, hogy az évfordulót a község lakossága társadalmi és felekezeti különbség nélkül ünnepelte. Este ünnepséget rendeztek, ahol a községi jegyző beszédben emlékezett meg a csendőrségi szolgálatban életüket vesztett hősről. A község lakossága a legnagyobb köszönettel és hálával gondol a csendőrségre, Isten áldását kéri rájuk.

*

Kolozsváron az ünnepnap 11-ik órájában a lak-tanya udvarán házi ünnepség volt, ahol 33 volt régi magyar csendőr jelent meg, akiket 22 év után szeretettel köszöntöttek. A kerületi parancsnok úr meleg szavakkal üdvözölte az öreg, őszhajú bajtársakat, akiknek legidősebbje könnyes szemmel köszöntötte meg azt a bajtársi szeretetet, melyben 22 év után újra részesültek.

*

Dunántúli egyik hirlapban ezeket olvassuk:

...A magyar csendőr nemcsak szigorú és rendíthetetlen a kötelességteljesítésben, hanem igazságos és gyengéd is, ahol a szerencsétleneket, elesetteket pártfogolni, gyámoltítani kell. A kakastollas kalap alól nagy gyakorlatban kiélesedett szem tekint szét, amely ép úgy meglátja a rongyos vándorban a becsületes embert, mint észreveszi a pazarul öltözött gazdagban a szélhámost. A csendőrség tagjai legnagyobbreszt a józanul ítélő, bölcsen megfontolt falusi lakosság soraiból valók, éppen ezért meleg szívvvel szeretik is ezt a népet s azt a földet, amelyen ez a nép otthonát találja a magyar hazát. Ezért a magyar hazáért és annak rendjéért és biztonságáért pedig bármikor kész életét bátran feláldozni a magyar csendőr, aki ismeri a hivatásával járó minden veszedelem nagyságát, de nincs olyan veszedelem, ami elől meghátrálna.

*

Az ország vadásztársadalmának nevében így köszöntik a testületet:

A testület történelmének e jelentős határkövénél, a vadásztársadalom nevében magyar testőrei szeretettel és nagyrabecsüléssel köszöntjük a csendőrség minden tagját és gondolatban kegyelettel tesszük le hősi halottainak sírjára tölgyfalomból font, zöldszalagos koszorúinkat.

Fáradtságos és önzetlen szolgálatteljesítésüknek az elmúlt évtizedek alatt nem volt egyetlen mozzanata sem, melynek mi, magyar vadászok ne lettünk volna szemtanúi. Hiszen életünk és a csendőr szolgálata egyaránt a szabad természet-ölen, az erdők-mezők világában játszódik le és a rengetegeket útvesztőit rajtuk kívül csak a vadász lába tapossa őszi sárban, téli fagyban egyforma kitartással.

A közös életter a gyakori találkozások lehetőségét hozta magával. A megismerés pedig a tiszteletet és megbecsülés érzését oltotta be minden vadász szívébe.

Nem a nagy eredményeket felmutató és országszerte ismert nyomozások vagy bírságok kézrekerítése szolgáltatja az alapot a magyar csendőrség világsszerte páratlanul álló hírnevéhez, hanem azok a mindennapos, a nagyközönség részére ismeretlen szolgálatok, melyeknek tégláiból lassan és kitarító munkával építette fel a csendőrség minden egyes tagja a testület hírnevének diadalívét.

Szemünkben a magyar csendőr a fegyelemnek, pártatlanságnak, kötelességteljesítésnek a mintaképe, akinek láttára minden becsületes ember lelkét jóleső biztonságérzet tölti be.

Találkoztunk velük őzbakcserkészeten, amikor a felkelő nap első sugarai csókolták pirosra a hegyormokat.

A szeptember eleji forróság kukorica-érlelő hőségében mozdulatlanul ültek tajtékos lovaikon, amikor az uradalmi táblák végén utolértek bennünket.

Őszi eső ködös, vígasztalan alkonyán rendületlenül mennek a lucskos avaron az éjszaka elébe, mialatt mi hazafelé készülődünk a magaslesen.

Holdvilágos, velőthasogató téli éjszakákon pedig, amikor a bunda és lábszák alatt is összeverődik a fogunk és úgy érezzük, hogy mi vagyunk az egyetlen emberi lény a fehére némaságban — csendőrszurony csillan a deres fatörzsek között.

Bennünket a szenvedély bajt — őket a kötelesség vezeti. Mi a vadászszerecsenre jutalmat várjuk — ők nem várnak és nem kérték jutalmat, csak lelkiismeretük bíráló szavára hallgatnak. A vadász saját szórakozására járja a természetet — ők mások biztonságáért áldozzák fel éjjeli nyugalmaikat, testi kényelmüket és egész életüket.

Ezek a találkozások megmutatták nekünk, hogy a mai világban is létezik önzetlen munka, minden nehézségek között kitarító és rendíthetetlen fegyelem. Van egyforma mértékkel mérő pártatlanság és van hajthatatlan szigorúság, amelynek cselekedeteit a szív sugalmazza.

Az ország belső rendjének minden felelőssége, egyes emberek biztonságának fenntartása, a törvények érvényrejtésének fáradságos ellenőrzése mind a csendőr vállain nyugszik, aki az elmúlt hatvan esztendő alatt soha nem szűnt meg valóra váltani azokat a reményeket, melyeket a nemzet bizalma fűzött szolgálatahoz.

A csendőri tekintély egy pillanatra sem ingott meg azokban a válságos időkben sem, amikor megvadult tömegek lábbal tapostak mindent, ami egy ország rendjének, törvényes kereteinek között mozgó életének alapfeltétele, mert minden csendőr változtatlanul úgy teljesítette a kötelességét, mintha nem is tudta volna, hogy a következő nap számára is halált jelent.

Hatvan esztendő minden percében kitartott esküje mellett, csendőr maradt és magyar, elejétől végig.

A kakastollas csákó mindannyiunk számára fogalom. Az otthonlétnek, a biztonságnak és rendnek együttes fogalma. A magyar erőnek, barcos vitézségnek és biztos öntudatnak szimbóluma, melynek láttára megnyugvással vesszük tudomásul, hogy „ittthon vagyunk!”, Magyarország földjére léptünk, amikor idegen országokból robog velünk otthonunk felé a gyorsvonat.

Köszönjük az elmúlt évek alatt részünkre nyújtott minden segítséget. Köszönjük vadászterületeink biztonságát, vadjaink nyugalma és a magunk sértetlenségét embernemijárta erdőseinkben.

Az orvvadászokkal vívott harcban pedig továbbra is rendületlenül mellettük állunk és minden erőnkkel a törvényes rend diadalrajutását segítjük elő, mint ahogy a vadászok és esküt tett erdő- és vadőrök közül eddig is sokan életükkel adóztak az örökös küzdelemben.

Jobbkezünkkel a puskasziját megmarkolva, kalaplevéve adjuk meg a tiszteletet a magyar csendőrnek és hisszük, hogy mához egy évre a Magas Tátra és az Erdélyi Havasok bércein a magasbanyúló zöld fenyők tövében szorítottunk kezét a magyar feltámadás napjának piros fényében, és amiként mindenkor, úgy akkor is boldog öröm, büszkeség fog tükröződni szemünkből, ha tekintetünk a kakastollas csákóra esik.

A rádió helyszíni közvetítést ad a várbeli őrségváltásról, azt mondja:

... szól a zene a Szent György-téren, zeng a falak között és zeng a szívünkben, amikor ezt az acélkemény férfiakból álló díszszakaszt nézzük és várjuk, szeretnénk közöttük lenni, részese lenni annak a nehéz, de nagyon szép munkának, amelyet ők végeznek a nemzet szolgálatában...

A mozgófényképszínházak részére megörökítették az őrségváltást. A közönség elé vetítik, a nézőtérrel moraj zúg fel, amikor az őrség díszlépései dübörögnek

és amikor a képnek vége van, láthatatlan vezényszóra felzúg a taps...

A görgényszentimrei őrsőn küldöttség jelenik meg: az igazgató-tanító és a gyógyszerész. A helyi tűzharcosok nevében üdvözlilik az őrsőt, a csendőrséget, fogadalmat tesznek, hogy — ha kell — válságos időben az őrs mellett lesznek...

Mielőtt befejeznénk a képek bemutatását, még két bajtársunk levelét közöljük. Az egyik a keleti Kárpátokból ír:

A csendőrnapot megelőző február 13-án este szakíthatok egy kis időt, hogy üzenetet küldjek innen, a messzi erdélyi hegyek közé elrejtett őrsállomásról az anyaországbeli bajtársaknak. Hozzámuk száll a szívem s a gondolatom megpihen Magyarország büszke királyi várának udvarán, ahol most csendőr áll a vártán, a Legfelsőbb Hadúr közelében. Érzem én is azt az örömet és büszkeséget, amelyet a ritka kitüntetésben részesülő bajtársaim.

A valóság hamar visszaránt ide, a féléstét laktanyaszobába. Amikor e sorokat írom, az asztalon sápadt fényűző lámpát éppen eloltja egy szélroham, berontva a gyenge ablakon és szétfujja az asztalról a megszüntetésre váró Nyé. példányokat. Most még ilyen a laktanya, mert más nem volt ebben a nagyon szegény faluban, de rövidesen rendben lesz ez is. Kint a havas llosvai hegyrengteteg erdős oldalában felülvoltott egy éhes ordas s még messzebb, valahol bent a hegyekben úton van egy járőrünk. A román lakosság — ez itt románlakta vidék — békésen pihen.

Az új zsebkönyvben már benne lesz, hogy: „Kővargara (7 gy.) Up. Ut. Uvá. Nagysomkút 12 km.” Telefon nincs s a posta feladása és elhozatala miatt 24 km-t kell gyalogolni. Otthon a 300 m-re levő posta is mértőföldnek tűnt fel. Magyar szót csak az őrsön hallunk, egymás között, — milyen jól esik ez, itt érezzük, hogy testvérek, egyek vagyunk — s a négy napos újság újdonság.

Mindezt nem panaszként írom, sőt büszkéek vagyunk itt mindannyian, hogy hazánk és testületünk javára annyi mindenről kell lemondanunk, s az igényeket alaposan le kell szállítanunk egy sokkal szebb és boldogabb magyar jövő érdekében. Mert mi ezen dolgozunk utolsó lehetetlünkig, a megnagyobbodott haza sokezer nyi csendőrével egyetemben. Jól esik ezt tudni és érezni.

Ezt érzem én ma, a csendőrnapi előestjén, s azt üzenem a Duna-Tisza közén, a Dunántúl lankáin és a Felvidék hegyei közt szolgáló bajtársaknak, hogy mi sokat emlegetjük őket és velük haladunk az élen minden magyar ember örök és soha nem lankadó vágyának teljesüléséért.

Rácz Miklós őrmester
(Kővargara.)

Másik bajtársunk a dunai árvíznél volt, az egyik vasúti őrházban néhány sort papírra vet:

Tervemet, hogy az ittlelő bajtársakat egy kis pihenőben összegyűjtöm és együtt emlékezzünk meg a csendőrnapról, az események megemléstették. Ertesítés jött, hogy a Duna hirtelen nagy erővel áttörte a nyúlgátat és a község felé zubog alá, mentésre kell sietnünk. Nem lehattunk együtt emiatt, így egyedül tisztelegtem a régi nagyok emléke előtt...

Ezeket a képeket viszik lelkükben a járőrök százai gyalog, lovon, gépkocsin, sível, kerékpáron, ezekkel figyel a híradó csendőr, dolgozik a nyomozó, az irodai és minden egyéb bajtárs, mert

Mi sohsem pihenünk...
Haladunk éj s nappal a bűnök után
És eléjük negyünk... szüntelenül.
És akkor is látnak a széles mezők,
Ha fény, láрма, ima s minden elült.
Előtünk zászló leng: a becsülete,
Babér övezi és cserlevél zöldje
És hősín selymén kakastoll ragyog!...

(Beöthy)

FEBRUÁR 14-ÉN

a királyi várban
a csendőrség adta az udvarlaci őrséget.

Az őrség felvonulása

A zászló átadása, átvétele

A február 13-i őrség

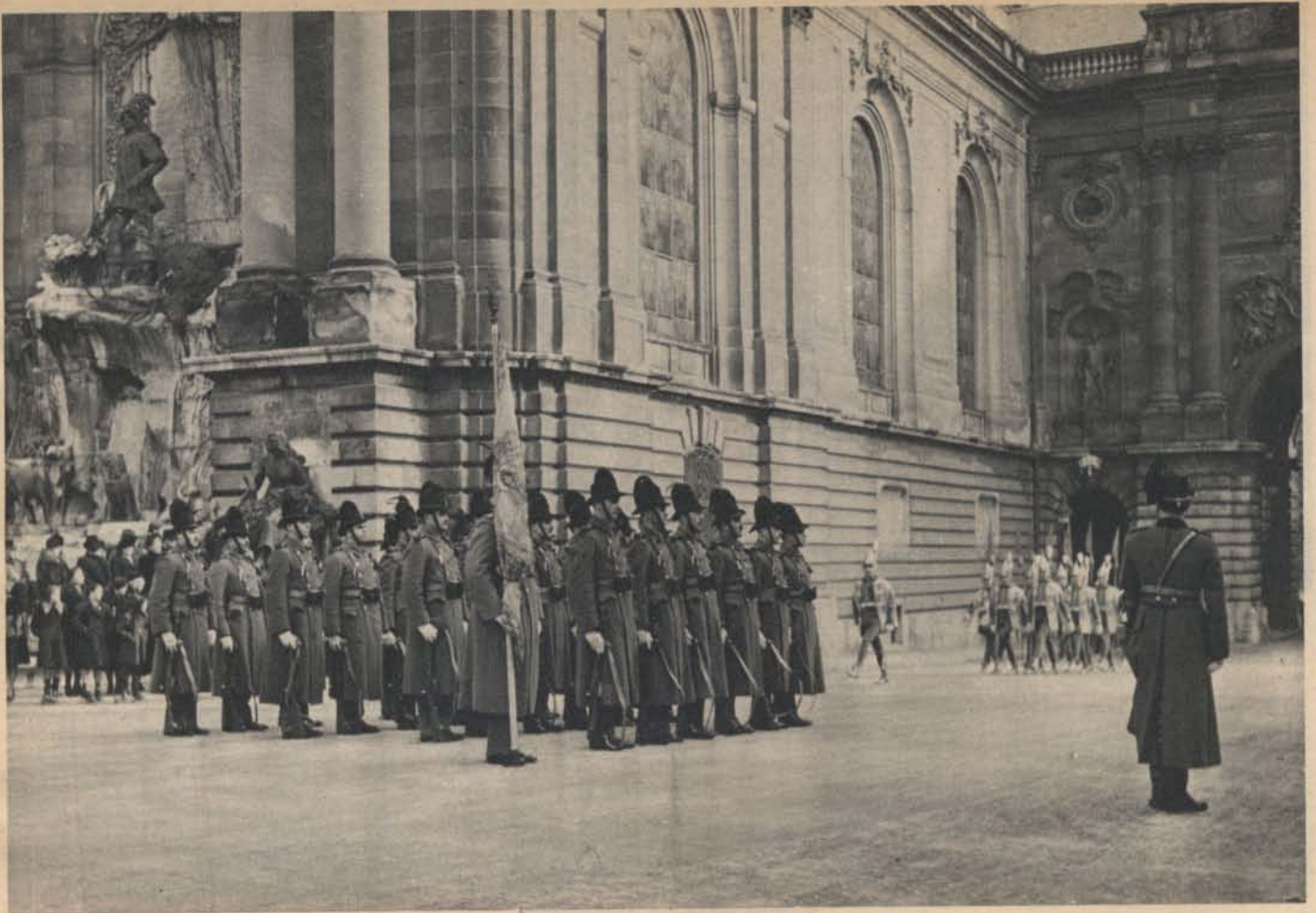
A február 13-i első ór

A február 14-i őrségváltás

A február 14-i őrség

A február 14-i őrségváltásnál a testőrség is felvonul

Az új őrség tiszteleg a felváltott őrség elvonulásakor

Örök eligazítása

Az ünnepélyes őrsváltás nézői

Or a főrségen

KOLOZSVÁRON:

a csendőrnapi
istentisztelet után
díszszázad vonul el

az ünnepségen megjelent
hadtestparancsnok előtt

NAGYVÁRADON:

az erdélyi
próbacsendőrök
ünnepélyes eskütétele
a csendőrnapon

BUDAPESTEN: vitéz Nemerey Márton tábornok a m. kir. csendőrség felügyelője kiosztja a dícséreteket és jutalmakat

UNGVÁRON: az erdélyi próbacsendőőrök ünnepélyes eskütétele

SZEGEDEN: Az emlékezés napján...

KATONAI ISMERETEK.

A tűzcsapda.

A harc végső célja az ellenség megsemmisítése. Sokszor gyenge erővel is hozzájutunk a győzelemhez, máskor csak nagy veszteségekkel tudjuk kiharcolni és nagyon gyakran a szerencse segít hozzá.

A siker kiharcolása különösen azokban az esetekben lesz kérdéses, amikor túlerővel állunk szemben, azonban az ilyen helyzetben is a magunk oldalára állíthatjuk a győzelmet, ha oly módszerrel harcolunk, mely meglepi, váratlanul éri az ellenséget.

A megtévesztéseket és a cselekvéseket a harcoló felek már az ókorban is nagy sikerrel alkalmazták és ehhez ma, korszerű felszerelés birtokában, fokozott lehetőség nyílik.

Különösen nagy eredményeket érhetünk el a tűz fortélyos alkalmazásával.

A rendes keretek között vívott tűzharc többnyire tartósan leköti a harcoló feleket s a döntés rendszert annak kedvez, akinek az oldalán a túlerő áll. Kis egységgel a túlerőt, tűz igénybevételével, a legbiztosabban akkor tudjuk megsemmisíteni, vagy veszteségteljes harcra kényszeríteni, ha meglepően lépünk fel. Ez a meglepő fellépés akkor lesz sikeres, ha az ellenség fokozatosan több irányból úgy kap tüzet, hogy a helyzetet csak bizonyos idő eltelével ismerheti fel. Az így tervszerűen előkészített, az ellenséget meglepően erő tűzhatás kiváltást *tűzcsapdának* nevezzük.

A tűzcsapda alkalmazására már kis egységek (rajok, szakaszok) harcánál is lehetőség nyílik, de különösen akkor eredményes, ha nagyobb osztagok, különféle tűzfegyverekkel hajtják végre.

Egy tűzcsapda létesítésénél eredményre csak akkor számíthatunk, ha

részletesen ismerjük a saját és ellenséges helyzetet,

a terep kedvező lehetőséget nyújt a meglepéshez,

elegendő idő áll a berendezkedéshez rendelkezésre és

az ellenség szándékát előre látjuk.

Tűzcsapda létesítésére különösen védelemben, halogató harcánál, visszavonulás közben és járőrök harcában nyílik lehetőség.

A tűzcsapdát, kivételes és sürgető helyzetektől eltekintve, mindig alaposan készítsük elő.

Elsősorban szemrevételezzük, vagy válasszuk ki azt a tereprészt, ahol a tűzcsapdát elő akarjuk készíteni. Erre a célra oly helyek felelnek meg, ahol az ellenség a tetszésszerű irányú mozgásban akadályozva van, vagy pedig ha a tűzhatás alól csak előre ismert irányokba vonhatja ki magát. Magas töltések, mély bevágások, erdős területek, hidak környéke, útszorosok, hegyes terep, mind kiváló lehetőséget nyújtanak az ellenség meglepésére.

A terep kiválasztása után meg kell határoznunk, hogy a tűzcsapdát mily fegyverekkel készítjük elő. A fegyverek hatásviszonyainak (lőtávolság, tűzgyorsaság stb.) figyelembe vételével azután kijelöljük a tüzelőállásokat. Ez képezi az előkészítés legfontosabb munkáját. A tüzelőállás akkor jó, ha a

tűz megnyitásaig tökéletes rejtést nyújt az ellenség megfigyelése ellen, jó kilövést biztosít és lehetővé teszi az észrevétlen visszavonulást.

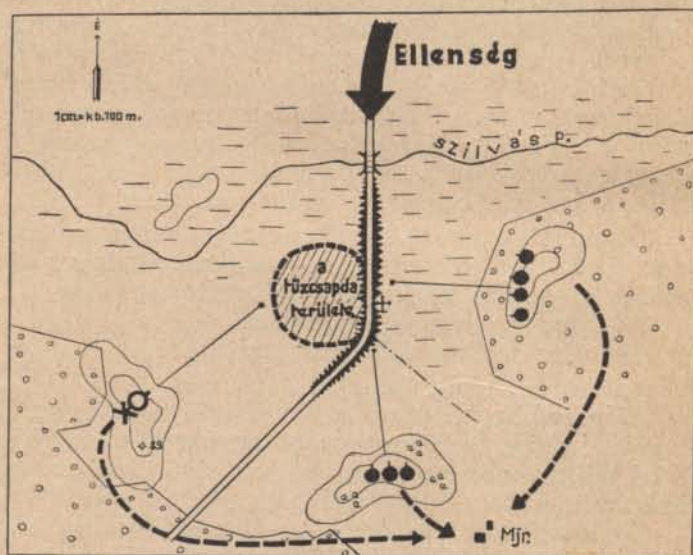
A tüzelőállás elfoglalása után gondosan elő kell készítenünk a tüzelést. Ez

a távolságok meghatározásából,
a szükséges lőszer előkészítéséből és
a tűzparancs kiadásából

fog állni.

Mindig meg fogjuk határozni a tüzelő fegyverek legénységének magatartását és a tüzmegnyitás időpontját és azt, hogy mennyi ideig kell a tüzelőállásban kitartani.

Az előkészítésnél nagy gondot kell fordítanunk a csapat kioktatására, hogy az mindenről tájékozva legyen és feladatát pontosan végezze el. Különösen az szokott zavart okozni, hogy a csapat ideges türelmetlenségében túlkorán lép működésbe. Az elcsúszott végrehajtás nemcsak a sikert veszélyezteteti, de sokszor azzal az eredménnyel jár, hogy a tűzcsapdát előkészítő csapat kerül nehéz helyzetbe.

Már a golyószórós rajnak is sokszor nyílik alkalma tűzcsapda létesítésére különösen járőr harcban és kisebb vállalkozások végrehajtásánál.

Az előkészítést és a végrehajtást az ábrán világítjuk meg.

Az utóvédhez beosztott golyószórós raj azt a feladatot kapta, hogy az ellenségnek a Szilvás-patak (vázlaton feltüntetett) hídján való átjutását zárja meg.

A rajparancsnok a 89-⁺-hoz érve rejtőztette raját és a magaslatról tájékozódott. Megállapította, hogy a híd környéke széles kiterjedésben a magas vízállás miatt el van árasztva, azért azt közvetlenül nem tudja lezárni. Azonnal felismeri, hogy a terep különösen kedvez tűzcsapda létesítésének. A magaslat előtti tereprész egy kétoldalról zárt terület, melyet É-ről a patak, K-ről a mocsaras erdő és D-ről a magaslatok határolnak: ha itt az ellenség tűzbe kerül, rövid idő alatt nagy veszteséget fog szenvedni.

A rajparancsnoknak itt határozni kell arról is, hogyan helyezze el raját, mikor nyissa meg a tüzet, hogy a hídon átjövő ellenségnek a legnagyobb veszteséget okozza.

A hídon épen áthaladt ellenséget hiba volna azonnal tűz alá venni, mert az akkor visszafordul és más irányban kísérli meg a patakon való átjutást. A legkedvezőbbnek látszik a tüzmegnyitásra az a pillanat, mikor az ellenség az útkanyar elé ér.

Ha itt kap tüzet, akkor valószínűleg tüzharchoz fejlődik, vagy

a domb és a patak között igyekezik előrejutni.

A legkedvezőbb az volna, ha a domb és a patak közötti irányt választaná: ebben az esetben az ellenség befutna a gsz. tűzébe.

A rajparancsnok erre a lehetőségre építi fel terét és raját a vázlat szerint helyezi el.

Magához rendeli a dombra a rajparancsnok helyettest és parancsot ad:

„Rajunk megakadályozza, hogy az ellenség a hídon áthaladva tovább előre jusson. A puskás csoport 3 honvédjét helyezze el jól rejtőzve a bokros magaslaton. A tüzet csak akkor nyissa meg, ha a gsz. is tüzel. A puskás csoport többi honvédjét vezesse az erdősaroknál lévő magaslatra és az ellenség igen élénk tűzzel üssön rajta, ha az a hídon áthaladva a kereszt magasságába ér. Az ellenségnek a hid irányába való visszafordulását erős tűzzel akadályozza meg. Én az elg-t a gsz-val akkor veszem tűz alá, ha a keresztnél már harchoz fejlődött, vagy a patak-domb közötti irányba akar előre jutni. Ha a gsz. tüzet beszüntette, gyülekező a majornál.“

A puskás csoport elindítása után a rajparancsnok részletesen tájékoztatja a golyószórós csoportot, előkészíti a tüzelést, majd raját rejtőztetve figyeli az előterepet és várja az ellenséget.

A tüzesapdához felkészült raj működését a következőképpen képzeljük el.

Kisebb ellenséges osztagokat lövés nélkül enged tovább jutni a raj. Ha nagyobb egység közeledik és eléri a keresztet, azon az erdőben lévő dombon elhelyezett csoport tüzzel rajtaüt.

A legvalószínűbb, hogy az ellenség harchoz fejlődik és a tüzet viszonzni fogja abban a hiszemben, hogy az erdő irányából tüzzel való rajtaütés érte. Most következik el a golyószóró tüzmegnyitásának a pillanata. Ez a tűz az erdő irányába fejlődött ellenségnek a hátát fogja érni és minden valószínűség szerint nagy zavart és súlyos veszteséget fog okozni. Ezt még fokozza a bokros magaslaton levő csatárok oldalozó tüze, mely a golyószóróval egyidejűleg éri az ellenséget.

Előfordulhat az az eset is, hogy az ellenség leter az útról és a pataktól D-re kísérli meg az előrejutást. Ebben az esetben a golyószóró egészen közelre engedi, majd tüzzel rajtaüt.

Általában minden tüzesapdánál nagyon fontos, hogy az ellenség mozgásának megfelelő irányba való terelését, vagy a célnak legmegfelelőbb magatartását egy mellékeselekménnyel (a példa szerinti esetben az erdős magaslaton levő csatárok tüzével) váltsunk ki. A legnagyobb hatású fegyver (a példán a golyószóró) tüzmegnyitására csak akkor kerüljön sor, amikor az ellenség szándékunknak legmegfelelőbb helyzetbe jutott. Ezt a sorrendet minden körülmények között be kell tartanunk és ehhez alapos kioktatásra és nagy hidegvérre van szükség. Ez a különbség egy egyszerű tüzzel való rajtaütés és a tüzesapda között.

Az általános tüzmegnyitás után pár percen belül tisztán fogja látni a rajparancsnok, hogy a ki-tűzött célt mennyiben érte el. Rajával a tüzharcot mindaddig fenntartja, míg az ellenség hatásos ellenrendszabályokat nem tesz. Ha ennek jelét látja, félbeszakítja a harcot, raját gyülekezteti, kitér az ellenséggel való összeütközés elől és felkészül feladatának más módon való megoldására.

A kis egységek részéről előkészített tüzesapda majd minden esetben zavart kelt, az ellenséget idő-rabló ellenrendszabályok alkalmazására kényszeríti és sokszor nagy veszteségeket okozhat.

Nagyobb egységek által nehéz fegyverekkel, esetleg tüzérsséggel előkészített tüzesapda már nagy-hatású módszer az ellenség meglepésére és gyakran egy kisebb ütközet megnyerésével ér fel. Erre számtalan példát ismer a hadtörténelem az elmúlt világ-háborúból.

H. J.

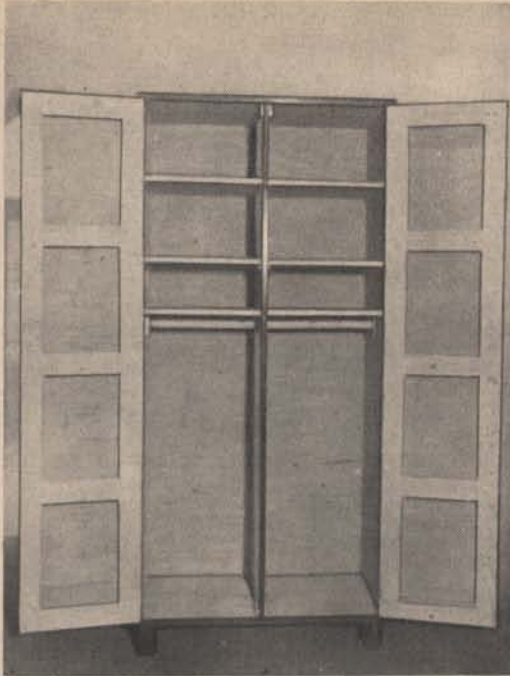
A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Az 1940 december 31.-éig kiadott rendelkezések alapján).

A m. kir. csendőrség katonailag szervezett őrtiszt, a katonai szervezettség fogalmától pedig elválaszt-hatatlan az egyenruha fogalma. A kötelező egyenruha-viselés egyik főcélja az, hogy viselőjét megkülönböztesse embertársaitól. Ez a megkülönböztetés azt is jelenti, hogy a katonailag szervezett testületek tagjai által hordott ruházati és felszerelési cikkek teljesen azonosak kell, hogy legyenek, mert külsőleg csak az egyöntetű-ség fejezheti ki az illető szervezethez, vagy testülethez való hozzátartozást. Hogy ez elérhető legyen, az egyenruházati cikkek színét, méretét, formáját, kivite-lét, stb. egységesen kell szabályozni. A szabálys-nak meghatározott ruházati és felszerelési cikkeket rendsze-résíteni, ezek viselési módját pedig szabályozni kell. Az előbbi célt az A-26 jelzésű „Egyenruházati és fel-szerelési szabályzat“, az utóbbit pedig az „Öltözeti Tá-b-lázat“ szolgálja.

A m. kir. csendőrségre vonatkozó „Öltözeti tá-b-lázat“-ot az 1936. évi 19. számú Csendőrségi Közlöny-ben megjelent 140.150/VI. — c. — 1936. számú B. M. körrendelet mellékleteként adták ki. Ezt az „Öltözeti táblázat“-ot az alább felsorolt körrendeletek módosí-tották: 51.825/el. VI—c.—1936. (L! 22/1936. sz. Cs. K.) —163.697/VI.—c.—1937. (L! 7/1937. sz. Cs. K.), —51.504/el. VI—c.—1937. (L! 16/1937. sz. Cs. K.), —52.044/el. VI—c.—1937. (L! 19/1937. sz. Cs. K.), —156.373/VI—c.—1938. (L! 6/1938. sz. Cs. K.), —66.270/el. VI—c.—1938. (L! 14/1938. sz. Cs. K.), —66.463/el. VI—c.—1938. (L! 16/1938. sz. Cs. K.), —157.981/20.—1938. (L! 25/1938. sz. Cs. K.), —571.601/20.—1939. (L! 9/1939. sz. Cs. K.), —573.936/20.—1939. (L! 18/1939. sz. Cs. K.), 81.234/el. 20.—1939. (L! 4/1940. sz. Cs. K.), 74.624/el. 20.—1940. (L! 11/1940. sz. Cs. K.), 75.757/el. 20.—1940. (L! 14/1940. sz. Cs. K.), és 77.416/el. 20.—1940. (L! 23/1940. sz. Cs. K.).

Ezeket a szabályozásokat a testület tagjainak ismer-niök kell és pontosan be is kell tartaniok, mert az öltöz-kedésben csak az előírásoknak teljesen megfelelő egy-öntetűség fejezheti ki, hogy egyenruhát hordunk. Az egyéni kívánság, izlés és elképzelés szerint készítettet-t ruha csak egyéni, de nem egyenruha.

Az újonnan rendszeresített kettős ruhaszekrény, amelyről február 15-i számunkban megemlékeztünk. Jobboldalon: a szekrény málházva. Felső polcon fehérneműek, alatta könyvek, fröszerek, alul zubbonyok és nadrágok, felette keztyűs doboz és kéziszerszerek doboza. (A málházás részletei az 1941. évi március 1-ei Cs. K.-ben.)

A világháború után a 80. sz. Honvédségi Rendelet Közlönyben közzétett 1919. december 20-án kelt 21.170/eln. 39.—1919. számú H. M. körrendelet szabályozta — többek között — a m. kir. csendőrség egyenruházatát, rendfokozati jelvényeit és néhány fontosabb felszerelési cikkét, stb. is. Ezt váltotta fel az 1921. június 28-án kelt 19.043/eln. 5.—1921. számú H. M. rendelettel kiadott ideiglenes ruházati és felszerelési szabályzat.

A csendőrség ruházatának és felszerelésének a szabályozásánál még ma is ez az alaprendelet. Ennek az alaprendeletnek a kiadása óta eltelt 20 év alatt számos új ruházati és felszerelési cikket rendszeresítettek és mindezek viselési módja is többször szenvedett kisebb-nagyobb változást. Az ezeket rendszeresítő és szabályozó körrendeleteket és az alaprendeletet is igen sok körrendelet módosította. — Ezek a különböző időkben a Csendőrségi Közlöny útján közzétett kiegészítő és helyesbítő rendelkezések zavarják az áttekintést és nehézkessé teszik a gyors tájékozódást. Ezen könnyítendő, célszerűnek látszik a ma érvényben álló rendelkezéseket összefoglalni és könnyen áttekinthetően ismertetni oly mértékben, amennyire arra a csendőrség tagjainak szükségük lehet. Ezért folytatásokban közölni fogjuk a ruházat és felszerelésre kiadott, érvényes rendelkezéseket.

Ebben az összefoglalásban a súlypontot az egyenruházati cikkek kimerítő ismertetésére fektettük, a felszerelési cikkek közül csak a legfontosabbakkal foglalkozunk — a lehetőség határán belül — részletesen, míg a többi csak meg fogjuk említeni.

Az egyes ruházati cikkeket külön-külön fejezetben fogjuk ismertetni és mindegyik végén felsoroljuk a rá vonatkozó, érvényben álló rendeletek és körrendeletek számát, hogy azok, akiknek esetleg részletesebb adatokra van szükségük, könnyen megtalálhassák.

A m. kir. csendőrség öltözetének történeti fejlődését nem ismertetjük, mert ez a Csendőrségi Lapok 1935. évi 4. számában már megjelent.

Csak pár szóval említjük meg, hogy a m. kir. csendőrség egyenruhájának színe miként fejlődött a ma rendszeresített táboribarnáig. A csendőrség egyenruhá-

jának a színe általában a hadsereg egyenruhájának színváltozásához idomul. A katonai egyenruhák színének meghatározásánál régebben egyik cél az emberi hiúságra erősen ható, feltűnést keltő megkülönböztetés volt, hogy a zsoldos hadseregek minél könnyebben egészíthessék ki sokszor erősen megfogyott soraikat.

A m. kir. csendőrség első szolgálati egyenruhájának a színe sötét alapszínű-acélzöld volt, tele zsinórral és fénylő pitykegombokkal.

A füstnélküli lőpor alkalmazásával a löhatás távol-sága növekedett és ez váltotta ki a láthatatlanságra való törekvést. A láthatatlanságra való törekvés az oka annak, hogy ma csaknem valamennyi nemzet katonaruhájának a színe már alig különbözik egymástól; valamennyi a terephez s a környezethez legjobban simuló barna, zöld és szürke színkeverékből álló színárnyalatok közül való (mimikri).

A volt monarchia hadseregében a világháborút megelőző évek csukaszürke egyenruhája jelentette ennek a fejlődésnek a kezdetét. A csendőrség a világháború alatti alkalmazásakor vette át ennek az elvnek az alkalmazását és azóta lépést tart a honvédségi egyenruha színváltozásával, amelynek egy-egy lépcsője a tábori-zöld és táboribarna.

I.

ÁLTALANOS RÉSZ.

Tisztek (hasonlóállásúak) a részükre rendszeresített és viselésre megengedett ruházati és felszerelési cikkeket maguk kötelesek beszerezni.

Legénységi állományúak (karpaszomány viselésére jogosultak kivételével) kamgarn szövetből készült ruházati cikkeket — a részükre rendszeresített könnyű nyári szövetből készült ruha kivételével — nem viselhetnek és a fehér vászon-nadrágon kívül más ruházati cikkeket magánúton nem szerezhetnek be. (Ll 1935. évi 4. Cs. K.-ben megjelent 16.499/eln. VI. c. 1934. sz. B. M. körrendelet.)

A 16.499/VI—c. 1934. sz. B. M. körrendelet megjelenése előtt magánúton beszerezett, teljesen szabályos anyagból és szabályos szabással készült ruházati cik-

kek a szárny (hasonló) parancsnok írásbeli engedélye alapján úgy szolgálatban, mint szolgálatonkívül 1941. év végéig kihordhatók. Szembe nem öltő szabálytalan anyagból (pl. kamgarn) készült magánbeszerzésű ruházati cikkek, ugyancsak a szárnyparancsnok írásbeli engedélye alapján szintén 1941. év végéig hordhatók ki, de csakis a laktanyában, a nők a lakásukon belül is. (L! 24/1938. sz. Cs. K.-ben megjelent 159.544/20.—198. sz. és a 24/1940. sz. Cs. K.-ben megjelent 574/706/20.—1940. sz. H. M. körrendeleteket.)

A csendőrség legénységet a részére rendszeresített ruházattal és felszerelési cikkekkel tömegrendszer alapján látják el. Ennek lényege az, hogy a csendőrséghez felvett próbacsendőrök, újból felvettek, stb. „elsőtömegbetét”-et és azután havonta számfejtett és folyósított évi tömegátalányösszeget kapnak, illetve a számukra meghatározott első tömegbetétet és az évi tömegátalány összegét a belügyi kincstár az összesített tömegalapba az igényjogosultak javára átutalja. A próbacsendőröket stb. az első tömegbetétjük és az első félévi tömegátalányuk terhére szerelik fel. Az igényjogosultak azután az évi tömegátalányuk terhére az előjáró osztályparancsnokságuk gazdasági hivatala útján igénylik a szükséges cikkeket, amely a központi beszerzést intéző felszerelési anyagraktárparancsnokságtól kéri azok kiadását. A ruházati és felszerelési cikkek legtöbbje igénylés szerint különböző méretben készül. Az igénylést a „Cs—14” jelzésű „Ruhagazdálkodási Utasítás” szabályozza. Egyes cikkeknél, — melyeknél különösen fontos, hogy a viselője testméretével pontosan megegyezzek, — pl. a lábbelieket, nemcsak kész állapotban ad ki a felszerelési anyagraktárparancsnokság, hanem az igénylő kívánsága szerint, a hozzávaló összes kellékeket „egységcsomag”-ban is. Az elkészítetetről — a kiadott leírás és rajz (mintadarab) után — a gazdasági hivataloknak, esetleg magának az igénylőnek kell gondoskodnia. Ez az ellátási rendszer biztosítja minden szempontból az egyöntetűséget és a lehető legjutányosabb áron való beszerzést, ami úgy a kincstárnak, mint a legénységnek fontos érdeke.

A rendszeresített ruházati és felszerelési cikkek 1—1 darabját, mint mintadarabot, a belügyminisztérium és a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályai hitelesítik.

A felszerelési anyagraktárnál a rendszeresített ruházati és felszerelési cikkek hitelesített mintadarabjainak az őrzésére mintaraktár van. (L! az 1927. évi 17/Cs. K.-ben megjelent 120.889. eln. VI—c. sz. B. M. körrendeletet.)

A mintaraktár rendeltetése a csendőrségnél a rendszeresítéskor szabályosnak elismert ruházati és felszerelési cikkek mintadarabjainak és ezek pontos műszaki leírásának az őrzésén kívül, a vállalkozó szállítóknak a szabványdarabok bemutatása, átvételkor — szükség esetén — hiteles erejű bizonyíték szolgáltatása és végül — kétes esetekben — a kerületi parancsnokságoknak felvilágosítás nyújtása.

II.

RENDSZERESÍTETT RUHAZATI ÉS FELSZERELÉSI CIKKEK.

A csendőrség szolgálati egyenruházatának a színe: táboribarna, minősége: csendőröknél és próbacsendőröknél közönséges, őrmestereknél és törzsőrmestereknél, valamint a rangosztályba nem sorolt havidíjasoknál félfinom, tiszteknél (hasonlóállásúaknál) finom. Valóság-

ban — a teljesen egyöntetű öltözködés céljából — az összes legénységi állományúak félfinom minőségű anyagból készült táboribarna egyenruhát hordanak.

TOLLAS CSENDŐRKALAP.

A tollas csendőrkalap a „csendőr”-nek elválaszthatatlan külső jelképe. A csendőrség összes tagjai részére rendszeresítve van.

A tollas csendőrkalap fekete keményített gyapjúlemezből készül.

A kalaptető mérsékelten kidomborodik. A kalap karimája elől és hátul 15—17 mm-re lefelé és mindkét oldalon 35—40 mm-ig felfelé van hajlítva. A kalap karimájának széle hajlított acéldróttal van körülvéve, mely a karima szélének belső felén van felvarrva és az így merevített karima egy darabból álló keskeny, fekete lakkborjúbőrrel van beszegve.

A fejnyílás belsejében szattyánbőrből készült és egy darabból álló barnaszínű verítékőr oly módon van varrva, hogy az a kalapnyílás szélén be van varrva és pedig fel van hajlítva.

A kalap teteje belülről sellakos papírral van beraasztva s azután az egész kalap oly módon van fekete klottal bélelve, hogy a klot a kalaptető és oldalfalakhoz kaucsukkal van hozzáragasztva. A tisztek kalapja fehér selyemmel van bélelve.

A kalapkúp belsejében, közvetlenül a tető szélén, mindkét oldalt 1—1 tövisnélküli görgős rézcsat van felerősítve.

A kalapkúp bal felső oldalán a kalaptetőtől 20—30 mm-nyire feketére fényezett lemezecskével körülszegett, 7 mm átmérőjű szelelőlyuk van átütve.

Ugyanezen az oldalon, elől a karima belső szélétől 6 mm-nyire a kalaplemezből készült és mérsékelten hátrafelé hajló tollforgótartó van ráöltve, mely a tollforgótartó és a tábori jelvény feltűzésére szolgál. A tollforgótartó magassága elől 50 mm, hátul 45 mm, szélessége fent 36 mm, lent 26 mm és úgy van felvarrva, hogy alsó szélének közepe a balszem vonalába esik.

A tollforgótartó felső két sarka fölött közvetlenül, a szelelőlyukkal azonos 1—1 lyuk van átütve, melyek a tollforgónak a kalaphoz való megerősítésére szolgálnak.

A kalapzsinór 5 mm vastag és mindkét végén 1—1 famakban végződik. A famak hossza 27 mm, legkisebb átmérője 7 mm, a legnagyobb átmérője pedig 18 mm. A makk fonállal be van vonva és a felső részén hálószerű kötéssel van ellátva.

A kalapzsinór a kalapkarimán hátulról kezdve, balról-jobb felé egyszeresen, illetve kétszeresen fut a kalap körül. A kétszeres zsinórok egymás felett fekszenek. A zsinórok végeit tolócsokor tartja össze.

A zsinór végei akként kerülnek a kalap karimája hátsó részének közepére, hogy a makkok felső részei a kalap karimájának szélével érintkezzenek. A kalapzsinór a kalapkúp körül tűzdeléssel van megerősítve.

A kalapzsinór és a makkok a legénységnél törzsőrmesterig bezáróan fűződszínű ispahánból, az őrsparancsnok iskolát végzett törzsőrmestereknél és tisztbeteleskeknél egysoros, alhadnagyoknál kétsoros pirossal átszőtt ezüstözött, a tiszteknél egysoros pirossal átszőtt aranyozott fémfonálból készülnek.

A koronás kalapcímér sárgaréz ötvözetből van sajtoltva. A tisztek kalapcímere aranyozott. A címér hátsó felére két fülecs van forrasztva, amelyek a címér felerősítésére szolgálnak.

A kalapcimer felerősítése következőkép történik:

A címer két fülecs-ét a tollforgatótartó mellett, megfelelő nagyságúra vágott nyílásokon a kalapkúp oldalán kell átnyomni, miáltal a kalapcimer a tollforgatótartót eltakarja és annak megfelelően részletesen fekszik.

A kalapcímert úgy kell felilleszteni, hogy annak alsó széle a kalapzsinór felett 2 mm-re és elülről nézve a címer középvonala a kalapkúp jobboldali szélének vonalával párhuzamos legyen.

A tollforgó természetes kékes acélzöld, sötétzsinórkakastollakból készül, melyek a kakas farktollazatának alakjában vasdrótra vannak kötve. A drót csupasz vége a tollforgónak a tartóban való rögzítése céljából hurokra van görbítve. A tollforgó lapos ívalakúra van kötve és azt úgy kell a tollforgatóba illeszteni, hogy a tollbokrétá legmagasabb része a kalap teteje fölé 6—10 cm-re emelkedjék és a tollak végei a kalap karimája alá ne érjenek.

A tollforgó se túlságosan nagy és feltűnő, de viszont szegényes se legyen.

A csendőrkalap-állszíj 20 mm széles, feketére lakozott borjúbőrből készül, melynek egyik végén görgős sárgarézt és csatcsukor van alkalmazva.

Az állszíjat szabad végével a kalapkúp belsejében lévő tövis nélküli görgős csatokon kell áthúzni és a fej nagyságának megfelelő helyen kilyukasztva összezsákolni úgy, hogy az állszíj a fejen mérsékelten meghúzva legyen. Az állszíjat úgy kell az áll alá húzni, hogy a feljé irányított csat görgője a baloldali fülcimpa alsó szélével egymagasságban legyen. A csendőrkalapot minden alkalommal leeresztett állszíjjal kell viselni. (L. 571.601/20.—1939. sz. H. M. körrendeletet 9/1939. Cs. K.)

A kalapot — egyenesen — úgy kell feltenni, hogy a csendőr a karima alatt akadálytalanul láthasson. A kalapot a tarkóra vágni tilos.

Tábori jelvénnel elrendelt diszkeivonulás esetén, körülbelül 16 cm magas és 13 cm széles tölgy- vagy fenyőgályat kell a tollforgó előtt a tollforgótartóba tűzni.

*

A tollas csendőrkalap — itt ismertetett leírását — a 45.194/eln. VII. c. 1933. sz. B. M. körrendelet (L. 4/Cs. K.—1933.) közölte. Az őrsparancsnok iskolát végzett törzssörmesterek kalapzsinórjára vonatkozó kiegészítést a 19.615/eln. VI. c. 1935. sz. B. M. körrendelet (L. 19. Cs. K.—1935.) közölte.

SAPKÁK.

Rendszeresítve van: táboribarna-, fekete- és társági sapka.

a) Tábori sapka.

A tábori sapka a fejrészből és a Bocskaidíszből áll.

A felsőrész és a két oldalrészről összevarrott fejrész a legénységi sapkánál tábori barna belésvázzal, a rangosztályba nem sorolt havidíjasoknál és a tisztelnél (hasonlóállásúaknál) hasonló színű gyapottelészszövvettel (vagy klottal) van bélelve és a belső alsó széle mentén veritékbőrrel van borítva.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

9. Kérdés. Van-e jogszabály, amely az iparost, vagy a kereskedőt arra kötelezi, hogy minden vevőjét kiszolgálja, illetőleg, hogy egyes kelendőbb áruk kiszolgáltatását ne kesse feltételhez? Így pl. az őrsállomáson egyes rőfőskereskedők csak akkor hajlandók olcsóbb ke'mét kiszolgáltatni, ha a vevő selymet is vásárol. A hentes zsírszalonnát csak annak a vevőnek ad, aki húst is vásárol. A kereskedő nullás lisztet csak akkor ad, ha a vevő 1—3 kg. egységes kenyérlisztet is vásárol. Fel lehet-e a kereskedőket emiatt jelenteni és milyen büntetendő cselekmény címén?

Válasz. A kereskedőknek az az eljárása, hogy textilárut csak akkor szolgáltatnak ki, ha a vevő ugyanakkor selymárut is vásárol onnan ered, hogy a közelmúltban a gyárak is ugyanilyen feltételhez kötötték a textiláruk kiszolgáltatását a kereskedőkkel szemben, vagyis textilárut a gyártól csak az a kereskedő kaphatott, aki ugyanakkor selymet is vásárolt. A gyáraknak ezt a szabálytalan gyakorlatát azonban az árkormánybiztosság betiltotta; ezután tehát azt a kereskedőt, aki a közszükségleti cikket képező textiláruk kiszolgáltatását megtagadja vagy valamilyen, a vevőre terhes feltételhez köti, az e válaszuk végén adott útmutatás szerint fel kell jelenteni.

Másként áll a helyzet a zsír, zsírszalonna és a hús ügyében. Ma az országban bizonyos mértékű zsírhány mutatózik, természetes tehát, hogy a közönség a zsírt fokozott mértékben keresi. Budapesten, ahol zsírszék van, a hentesek és a mészárosok a zsírszékre illetékes zsírmennyiséget minden feltétel nélkül kötelesek kiszolgáltatni, tehát a zsírszék bevétele nem köthetik ahhoz a feltételhez, hogy a vevő ugyanakkor húst is vásároljon.

Vidéken azonban a hentesek és mészárosok kénytelenek a zsír elárúztatását a húsárúztatással egybekötni. A mai viszonyok között ugyanis a hentesek részint sertéshány, részint pedig takarmányhiány miatt kénytelenek silányabb minőségű sertéseket is megvásárolni és levágni. Jó minőségű sertésnél a zsír és a hús aránya rendszerint egyenlő, vagyis a sertésből ugyanannyi zsírt ad, mint húst, ezeket tehát a hentes is körülbelül egyformán tudja értékesíteni. A ma rendszerint levágásra kerülő silányabb sertés azonban csak 25—30%-nyi zsírt és 75—80%-nyi húst ad. Ha most a hentes csak a zsírt árúsítja el, a hús a „nyakán marad”, nem tudja értékesíteni és nemcsak, hogy annak értékével károsodik, de az egész vágásra is ráfizet. Ezért kénytelen a zsír árúztatását ahhoz kötni, hogy a vevő arányos mennyiségű húst is vásároljon. Erről a kényszerhelyzetről az árkormánybiztóságnak is tudomása van, de nem tehet ellene semmit, mert be kell látnia, hogy helytálló a henteseknek az a védekezése, hogy másként az üzletüket nem tudják fenntartani, már pedig a hentes- és mészárosipar zavartalan gyakorlása, de a hús-fogyasztás emelkedése is köérdek.

Természetes azonban, hogy a mészárosnak vagy hentesnek nem szabad a helyzettel visszaélnie és azt követelnie, hogy a vevő a zsírral együtt aránytalan mennyiségű húst is vásároljon. Pl. nem szabad egy kiló zsír vagy zsírszalonna vásárlását két-három kiló hús vásárlásához kötni. Nézetünk szerint az is túlzás, ha a hentes azt kívánja, hogy a vevő ugyanannyi húst vásároljon, mint amennyi zsírt vagy zsírszalonnát, mert a hús egy bizonyos részét a természetes fogyasztás számára enélkül is értékesíteni lehet. Egyébként ebben a tekintetben helységenként szokott a gyakorlat kialakulni, hiszen a henteseknek sem érdekük, hogy túlzott követelésük miatt a vásárlóközönségük ahhoz a versenytárhoz menjen vásárolni, aki ebben a tekintetben nem megy tovább az elkerülhetetlenül szükséges mértéknél.

A liszt tekintetében ugyanaz a helyzet áll fenn, amelyet a textilárakkal kapcsolatban említettünk. A malmok a kiörlés aránya szerint kb. háromszorannyi kenyérlisztet őrölnek, mint nulláslisztet és ugyanilyen arányban adják a kereskedőknek is. A kereskedő viszont igyekszik ezt az arányt a vevőközönségre áthárítani olyanfomán, hogy nulláslisztet csak annak ad, aki megfelelő mennyiségű kenyérlisztet is vásárol. Ez a helyzet azonban rövidesen meg fog szűnni, mert a lisztárúsításra országos érvényű rendelet fog megjelenni.

Az elmondottak azonban csak arra az esetre vonatkoznak, ha a kereskedő vagy az iparos az árúztatást, illetőleg a vevőközönség kiszolgálása tekintetében bizonyos kényszerhelyzet következtében jóhíszeműen jár el. Más elbírálás alá esik az a kereskedő vagy iparos, aki az árúhiányt és egyáltalán az országnak vagy a vevőközönségnek szorult helyzetét arra használja ki, hogy az árúját elrejtse vagy a megengedettnél

magasabb áron árusítsa. Ha ugyanis a kereskedő a vevő-közönségnek valamely közszükségleti cikket azért nem szolgáltat ki, hogy azt a forgalom és a közfogyasztás elől elvonja, az 1920:XV. t.-c. I. §. 5. pontjába ütköző árnelvonás vétségét követi el. Árnelvonást csakis közszükségleti cikkel lehet elkövetni, fényüzési cikkel nem. Hogy mi a közszükségleti cikk, megtaláljuk a Pinczés-féle Btk. 1940. évi kiadásának 1059. oldalán.

Azt, hogy a kereskedő, vagy iparos árnelvonást követett-e el vagy sem, abból lehet megállapítani, hogy az áruból a forgalmához viszonyítva mekkora készlete van. Ha tehát pl. egy hentesnek 10 métermázsa zsírkészlete van és vevőinek kiszolgálását mégis megtagadja, vagy ha zsírt csak akkor szolgáltat ki, ha a vevő ugyanakkor aránytalan mennyiségű húst is vásárol, a bíróság az árnelvonást meg fogja állapítani. Hasonlóképpen árnelvonást követ el az a kereskedő is, aki textiláruk kiszolgáltatását megtagadja annak ellenére, hogy abból a forgalmához képest nagymennyiségű készlete van.

10. Kérdés. *A gyanúsított egy asszonyt testi sértés okozása nélkül bántalmazott. A sértett a gyanúsított ellen nem tett feljelentést. Megtudta azonban az esetet a sértett nő férje és a maga nevében kérte a gyanúsított ellen a bűnvádi eljárás megindítását. Joga van-e a férjnek a felesége helyett a magánindítványt tenni?*

Válasz. A férj a felesége helyett magánindítványt tehet: a) erőszakos nemi közönség és szemérem ellen elkövetett bűntett esetében (Btk. 232., 233., 245. §.);

b) a feleség sérelmére elkövetett családi lopás (343. §.) vagy családi sikkasztás (358. §.) miatt, ha a férj a ház feje is és végül

c) járásbíró hatáskörébe tartozó összes vétségek esetében.

Mint hogy a testi sértés okozása nélkül elkövetett bántalmazás az 1914:XLI. t.-c. 2. §-ába ütköző becsületsértés vétségét képezi, ez pedig a járásbíró hatáskörébe tartozik, a férjnek joga van a felesége helyett — a feleség akarata ellenére is — magánindítványt tenni.

11. Kérdés. *A Szut. 400. pontja szerint főmagánvádra üldözendő büncselekmény esetében a csendőrségnek a panaszot, ha a kir. járásbíró székelyén lakik, a kir. járásbíróhoz kell utasítani. Ilyen esetben tehát a csendőr nem nyomoz és feljelentést sem tesz. Kell-e azonban főmagánvádra üldözendő büncselekmény ügyében is nyomozni, ha erre az őrsöt a rendőri hatóság (főszolgabíró, rendőrkapitányság) felhívja?*

Válasz. A Szut. 400. pontjában foglalt ama rendelkezésnek, hogy főmagánvádra üldözendő büncselekmény ügyében a csendőrség nyomozást elvileg nem teljesít, hanem járásbíró székelyén a panaszot a járásbíróhoz utasítja és bírósági székelyén kívül is csak az adatok felvételére és bejelentésére szorítkozik, az a célja, hogy a csendőrséget az ilyen ügyekkel való — jórészt szükségtelen — foglalkozástól tehermentesítse. Az esetek túlnyomó részében rágalmozásról és becsületsértésről van szó, ezek tényállása pedig — a felek eltérő előadásától eltekintve — rendszerint nem bonyolult, nyomozást nem igen igényel és különben is a bíróság által eskü alatt végzett kihallgatásokkal jobban tisztázható, mint a csendőr által vezetett kikérdezésekkel. De ezt nem tekinthetjük is: ilyen csekélyebb jelentőségű, közérdeket nem sértő esetelemények ügyében felesleges a feleket és a tanukat külön a nyomozás során és külön a tárgyaláson, tehát ismételtén is kikérdezni, annál kevésbé mert a bíróság az eljárást igen sok esetben úgyis megszünteti azért, mert a felek kibékülnek, vagy pedig, mert a sértett a főmagánvád képviselővel járó költségeket nem hajlandó viselni.

A Szut. 400. pontjának rendelkezése azonban csak a csendőrség számára szól és nem a rendőri hatóság számára is. Amelynek a főmagánvádra üldözendő büncselekmények ügyében gyakorolható jogait a Bűnvádi Perrendtartás szabályozza. A Bűnvádi Perrendtartás 99. §-a értelmében ugyanis a főmagánvád a rendőri hatóságtól a nyomozás teljesítését kérheti, amely e kérelem felett indokolt határozatot hoz. A határozat ellen perorvoslatnak nincs helye. Ebből a rendelkezésből következik, hogy a rendőri hatóság a nyomozást főmagánvádra üldözendő büncselekmény esetében is elrendelheti és ha erre az őrsnek felhívást ad, a felhívást az őrs teljesíteni köteles, mert a Szut. — amely kormányrendelet joghatályával bír — a törvényt hatályon kívül nem helyezheti, sem nem módosíthatja.

A kérdésben így döntött a belügyminiszter úr. az 1941 január hó 21-én kelt 4378/res. — VI. b. 1941. számú rendeletével.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy tűzkórus utolsó útja.

Beküldte: KALMÁR PÉTER tiszthelyettes (Debrecen).

Debrecen-Vásártör vasútállomásról 1940. november 17-én 11 órakor a szolgálatos vasúti tisztviselő a debreceni őrsöt távbeszélőn arról értesítette, hogy Debrecen—Józsa közötti vasútvonalon a 6. km. jelző közelében, a töltés oldalán, ismeretlen férfi hullája fekszik.

Az ügy nyomozására az őrsparancsnokság Nagy András törzsőrmestert és Bárdosi Károly csendőrt vezényelte ki szolgálatba. A helyszínre siető járőr útközben az említett vasúti tisztviselőtől még arról értesült, hogy az esetet távbeszélőn bejelentette a debreceni királyi ügyészségnek is, ahonnan közölték vele, hogy a bizottság azonnal kiszáll a helyszínre. A járőr a helyszínen megvárta a bizottság megérkezését, addig semmiféle intézkedést nem tett.

November 17-én, napsütéses vasárnap délután 13 órakor, érkezett a bizottság, a vizsgálóbíró vezetésével, a helyszínre. A közvetlen helyszín, a hasonfekvő hulla megmozgatása nélkül semmi gyanús körülményt nem árult el, mert aznap virradóra igen kiadós eső esett. A bizottság a járőrrel együtt már-már arra a megállapításra jutott, hogy baleset történhetett olyképen, hogy a férfit a vonat üttötte el, vagy az a vonatból kiesett.

Amikor azonban a járőrvezető a hulla fejéről a kalapot levette, látszott, hogy a fej tele volt megáldott vérről. A törvényszéki orvos megállapította, hogy a hulla fején 4 éles és 7 tompa tárgytól eredő sérülés van. Mivel büncselekmény látszott fennforogni, a vizsgálóbíró elrendelte a hullának a Törvényszéki Orvostani Intézetbe való beszállítását és felboncolását.

Részletes helyszíni szemle alkalmával a járőr a hulla találási helyétől 68 méterre Józsa felé ugyancsak a vasúti töltés oldalában kisebb elmosódott vértócsát talált. Egyéb adat nem volt találató a helyszínen, ami a nyomozáshoz támpontot nyújthatott volna.

Az őrs jelentése alapján a nyomozó alosztály parancsnokság november 18-án Dávid Sándor őrmesterrel engem vezényelt ki polgári ruhában az őrs támogatására, majd 19-én mint ellenőrző járőr Hajdu László alhadnagy csatlakozott a nyomozáshoz. Rajtuk kívül résztvevett a nyomozásban a debreceni őrs legénysége és a debreceni 1. szakasz parancsnok: Kiss István alhadnagy is.

November 18-án a hullának a Törvényszéki Orvostani Intézetbe való levetkőztetésekor a járőr megállapította, hogy ruhájának minden zsebe ki volt forgatva. Nadrágja első balzsebének csücskében 1 darab 10 pengős, nadrágja balszárába lecsúszva 3 darab 50, 5 darab 20 filléres nikkelt pénz, míg kabátja belső zsebében 2 méter hosszú öngyújtóbél és apróbb, új, öngyújtó alkatrészek voltak. Nem volt nála semmiféle igazolvány, vagy bármiféle olyan tárgy, amelyből kilétét meg lehetett volna állapítani.

A boncolás során a bizottság megállapította, hogy az elhalt bűneselekmény áldozata. A fej különböző részein 11 baltacsapástól eredő sérülés volt látható, melyekből 8 egyenként is alkalmas volt a halál előidézésére. Azt is meg lehetett állapítani a sérülésekből, hogy azon a baltán, amellyel az elhaltat agyonverték, a fok első oldalán 3 centiméter hosszú és $\frac{1}{2}$ centiméter kiemelkedés van.

A boncolás befejezésekor a vizsgálóbíró úr a bizottság tagjainak a következőket mondta: „*Uraim, mi már megállapítottuk, hogy mi történhetett. Most következik a csendőrség nehéz feladata: megállapítani, hogy „ki az elhalt” s majd azután, hogy „ki a tettes”. Várjuk az eredményt!...* A hulla kilétének könnyebb megállapíthatása végett még néhány fényképet is adott a járőrnek a hulláról készített felvételekből.

Közel 48 óra telt el, amióta szétröpent a hír, hogy a csendőrség egy ismeretlen meggyilkolt ember hullájára bukkant, de senki nem jelentkezett, aki valamelyik hozzátartozójának az eltűnését jelentette volna.

A hulla zsebében talált öngyújtó alkatrészekből a járőr arra következtetett, hogy az elhalt öngyújtó vagy tűzkő árusítással foglalkozhatott. Ebből kiindulva a nyomozást Debrecenben a hasonló foglalkozású emberek körében kezdtük meg. A fényképből Debrecenben az egyik zacharin- és tűzkőárus az áldozatot felismerte. Előadta, hogy az elhalt Nemes Lénárd* balmazújvárosi lakos tűzkőáruval azonos.

Nemesné, aki férjét a fényképen felismerte, előadta, hogy a férje november 16-án reggel az 5 óra-kor induló vonattal tűzkővásárlás végett utazott el Debrecenbe, s 47 pengőt vitt magával. Nemesné azt is elbeszélte, hogy férje Milkó János debreceni lakostól szokott tűzkövet vásárolni nagyobb mennyiségben.

A megállapítás szerint Nemes november 16-án a délelőtti órákban valóban vásárolt 500 darab tűzkövet Milkótól, de már akkor Nemes igen ittas állapotban volt. Nemesnek Debrecenbe az azonos foglalkozású egyének között igen sok haragosa volt, mert mint a pénzügyőrök „B” egyéne, közülük többet „lebuktatott”. Nemesnek november 16-án Debrecenbe töltött idejét egyelőre nem lehetett lépésről-lépésre követni, mert egyedül járt és a legtöbb helyen nem is ismerték.

A nyomozás harmadik napján Hajós János debreceni tűzkőárus az egyik polgári ruhás nyomozónak elmondotta, hogy Nemes november 16-án 21 óra 30 perckor a lakásán megjelent egy ismeretlen emberrel, akiről neki csak azt mondta, hogy „tisza-cesi” barátja. Tűzkövet, míg az ismeretlen zacharint akart tőle vásárolni. Nem tudta őket kiszolgálni, így rövid ott tartózkodás után lakásáról mindketten eltávoztak.

Hajós az ismeretlenről jó személyleírást adott azzal, hogy balkarján valószínűleg görbe botot viselt. Hajós szerint az ismeretlen embernek a két szemöldöke között, középen, körülbelül 3 centi hosszú vágási sebhely volt.

Az ismeretlen egyén után puhatoltunk polgári ruhában Tiszacsege községben, de eredménytelenül. A nyomozó alosztályparancsnokság a környékbeli őrsőknek meghagyást, a rendőrkapitányságoknak és

a hírközpontnak megkeresést küldött azzal, hogy körletükben, nyilvántartásukban nem ismeretes-e azonos foglalkozású és hasonló különös ismertetőjeli egyén. Válasz bőven érkezett.

Időközben a tűzkőárusok közül számba jöhetők alibéjét megvizsgáltuk. Eközben Milkó János tűzkőárus felesége elbeszélte, hogy 2–3 ízben volt lakásukon egy magát józsai lakosnak nevező egyén tűzkövet vásárolni, akinek nevét azonban nem tudja, mert a tűzkőárusok úgysem mondják meg, még egymásnak sem, a valódi nevüket, mert félnek a leplezéstől. Ez az ismeretlen neki felajánlotta, hogy vegyen tőle galyfát. Az ismeretlen ugyanis a kisbaltáját állandóan kabátja zsebében hordja azért, mert Debrecenből — Józsára menet az erdőből mindig fát szokott vágni és haza vinni. Így akart Milkóéknak is fát hozni.

November 19-én egyik egyenruhás járőrnek jutott az a feladat, (később látjuk, hogy polgári ruhában jobb lett volna) hogy a józsai tűzkőárus nevét állapítsa meg és felismerés végett kísérje Debrecenbe. A tűzkőárus Tóth Márton józsai lakos volt, akit a járőr a lakásán nem talált odahaza, mert ugyanakkor Debrecenbe volt. Tóth lakása udvarán a járőr egy kis kézi baltát talált, melynek fokán a már említett jellegzetesség megvolt. A járőr a baltát őrizetbe vette s így már egészen biztosra vette Tóth tettességét. A járőr Tóth hazatérését be sem várta, vissza indult Debrecenbe azzal a gondolattal, hogy Tóthtal útközben minden körülmények között találkoznia kell. Nem úgy történt. Elkerülték egymást.

Aznap este Tóth hazaérkezésekor felesége közölte vele a történeteket. Tóth megvacsorázott és lakásáról — felesége szerint — eltávozott azzal, hogy Debrecenben az őrsön jelentkezik esetleges kikérdezése végett, amit azonban nem tett meg.

Másnap, november 20-án Tóth felesége a debreceni őrsön — jöllehet félrevezetésképen — a férjét kereste. Ott tőle feltűnés nélkül megtudtuk, hogy régebben hol laktak, hol vannak rokonai és ismerősei. Tóth személyadatainak megszerzése után azt is megállapítottuk, hogy Tóthot a nyíregyházai királyi ügyészség 3 heti fogházbüntetésének letöltése végett a Nyomozó kulcs alapján körözi. Ekkor már minden adat Tóth ellen szólt, ezért kézrekerítése végett polgári ruhás járőr ment Józsára, Nyíregyházára és Börvely volt román megszállt területi községbe, mert utóbbi helyen Tóthné testvérei és szülei laknak. Tóth sehol sem volt található.

Időközben megállapítottuk, hogy Nemes november 16-án az ismeretlen emberrel Hajóstól való eljövétel után egy étkezdében, majd kisebb korezmákban járt. Ezeket a helyeken kapott személyleírás Tóthra teljesen ráillett.

November 25-én arról értesültünk bizalmasan, hogy Tóthné Józsán mindenét eladta és Börvelybe költözik. Tóthné aznap este a debreceni őrsön megjelene azt mondta, hogy férje Romániába szökött, ezért ő kénytelen szüleihez költözni Börvelybe.

November 26-án egyik nyíregyházai fogház-őr-mester — egy polgári ruhás nyomozó előző kérése alapján — levelező lapon arról értesítette a nyomozó alosztályt, hogy Tóth büntetésének letöltése végett a fogházban önként jelentkezett.

November 27-én a nyomozó-alosztály kikérő airtata alapján a járőr a nyíregyházai királyi ügyész-

* A neveket megváltoztattuk.

ség fogházából Tóthot Debrecenbe kísérte a nyomozás lefolytatása végett. Tóth egy félnapi tagadás után nagy lelkitusa közben Nemes meggyilkolását beismerte.

Beismerését röviden ismertetem:

November 16-án 16 órakor indult el Józsaáról Debrecenbe Milkó Jánoshoz tüzkövet vásárolni. Milkó őt nem tudta kiszolgálni, ezért gyalog szándékozott haza menni. Mivel akkor az eső nagyon esett, elhatározta, hogy vonattal utazik haza. Mire a Debrecen-Vásártér állomására ért, a Józsa felé induló utolsó esti vonat elment. A váróteremben csak néhai Nemes aludt az egyik padon, ahol ő is helyet foglalt. Nemes 20 órakor felébredt. Ezután neki elmondta, hogy aznap vásárolt 500 darab tüzkövet zsebéből az állomáson ismeretlen tettes ellopja.

A váróteremben megbeszélték, hogy elmennek Hajós János lakására, ahol Nemes tüzkövet, ő pedig zacharint fog venni. Hajós 21 óra 30 perckor nem szolgálta ki őket. Hajós lakásáról egy étkezdébe, onnan még két kocsmába is elmentek, ahol azonban csak Nemes ivott, ő nem. Ezután a részeg Nemest azal a tudattal, hogy sok pénze van, elcsalta a cselekmény színhelyére, olyan ürüggyel, hogy ő tud arról egy tüzkőárust. Tóth szerint a helyszínen Nemessel összeveszttek, mert Nemes ráfogta, hogy a tüzkövet ő lopja el, s őt arcul ütötte. A pofonra ő kikapta zsebéből a kisbaltáját s azzal Nemest fejbe ütötte. Nemes az ütéstől elesett, de azonnal felugrott és szaladni kezdett Debrecen felé. Erre ő Nemest e helytől körülbelül 60 méter távolságra utolérte és a többi baltacsapást ott mérte fejére, amíg csak Nemes ki nem szenvedett. Ezután Nemes zsebében pénzt keresett, de nem talált, majd a hullát a helyszínen hagyva hazament Józsaára és lefeküdt.

Később Tóth elbeszélte azt is, hogy állandóan tudomással bírt — a helybeli lapokból — a nyomozás mikénti állásáról. Már abban a hitben ringatta magát, hogy a járőr megúntja és abbahagyja a nyomozást. Azért jelentkezett a nyíregyházai királyi ügyészség fogházában büntetésének letöltése végett, mert ott biztonságban vélte magát. Ugy gondolta, hogy amíg a büntetését tölti, a nyomozás befejezést nyer. Feleségének is azért mondta, költözzön Börvely községbe, mert kiszabadulása után ő is oda szándékozott menni, gondolva, hogy így tettére sohasem derül fény.

November 29-én Tóth tanuk jelenlétében megmutatta a cselekmény színhelyét és bemutatta a cselekmény lefolyását is. Hajós János tanu Tóthot öt hasonló személyleírású és öltözetű egyén közül

felismerte. A Tóthon levő téli kabát — bár azt kiosta — néhai vérértől még akkor is vérfoltos volt.

Tóth 3 heti fogházbüntetésének letöltése óta a debreceni kir. ügyészség fogházában várja méltó büntetését.

A leírt esetből az alábbi tanulságokat meríthetjük:

Tüzkő és zacharin árusítással foglalkozó egyénekké váló nyomozás nagy körütekintést igényel. Ezek ugyanis titkolóznak és sohasem mondják meg egymásnak a valódi nevüket és lakhelyüket, mert félnek a leleplezéstől.

A tanuk által szolgáltatott személyleírásokat sohasem lehet százszázalékosnak venni. Hajós tanu határozottan állította, hogy az ismeretlen ember két szemöldöke között vágási seb hely van és karján görbe botot viselt. Tóth arcán különös ismertető jel egyáltalán nincs. Görbebotot sem viselt. Balkarját azért tartotta olyan megtévesztő helyzetben, hogy télikabátja balalsó zsebéből kinyúló baltanyelét, karjával eltakarja.

Nagyobb nyomozásoknál ne idegenkedjünk a polgári ruhás nyomozók igénybevételeitől. A leírt esetben, ha az egyenruhás járőr helyett polgári ruhás nyomozó ment volna november 19-én alkalmas ürüggyel Tóth lakására, feltűnés nélkül egész nyugodtan megvárhatta volna, amíg Tóth hazatér s akkor elfogja. Hét nap telt el, amíg Tóth újból kézre került.

Súlyosabb bűncselekmények elkövetői felvétetik magukat kórházakba, vagy igyekeznek valami kisebb bűncselekmény elkövetésével fogházakba jutni. Ugy okoskodnak, hogy ott biztonságban vannak. Így gondolkozott ez a tettes is és ezért jelentkezett önként 3 heti fogházbüntetésének letöltésére. A nyomozó érdeme, hogy erre gondolt és a fogházörmezt beszervezte, hogy adott esetben őt értesítse.

Ismeretlen hulla ruházatából, zsebeinek tartalmából stb. majdnem minden esetben lehet következtetni bizonyos mértékben az elhalt kilétére. A nyomozáshoz szükséges kiinduló pontot ott is ilyen következtetés szolgáltatja.

A nyomozás szakszerűség és tervszerűség szempontjából mintaszerű volt, elismerést érdemel.

Az 1940 november 30-iki napi lapok szép elismeréssel méltatták ezt a nyomozást. A „Debrecen” című napilap egyik mondata a következő: „Minden elismerést megérdemel a csendőrségnek az a pontos, a legkisebb részletekig kidolgozott, a modern kriminológia minden eszközét felhasználó munkája, mellyel 13 nap alatt kiderítették a véres gyilkosság minden részletét”.

IRODABUTOROK

a legmegbízhatóbb kivitelben méltányos áron

Bertalané

butoraktárban nagy választékban

Boest, VI. Rákóczi-út 82. I. em. Telefon 223-131

Megbízható jó

BUTORT csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

lakberendező-kárpitosmester

GYÖR, Deák Ferenc-utca 20.

Méltányos árak! • Állami elismerés • Állami díj • Állami díj

MEGBÍZHATÓ KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”

R-T DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZER

124 állandóan nyújt vásárlási lehetőséget.

1 havonta jelen fizetési kötelezettséget.

1 havonta megújuló továbbvásárlási jogával

FELVILAGOSÍTÁST, VÁSÁR

LÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ

SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 8.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Fisli János tiszthelyettes (III. ker.) 1899-től 1920-ig szolgált,

Szabó Ferenc törzsörrmester (IV. ker.) 1900-tól 1927-ig szolgált,

Szalai Mihály csendőr (III. ker.) 1935-től 1939-ig szolgált,

Tanics Péter alhadnagy (VI. ker.) 1899-től 1931-ig szolgált,

Tóth Gyula II. tiszthelyettes (IV. ker.) 1897-től 1913-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Végh Kálmán
ny. g. őrnagy.

60 éves korában, 1941 február 7-én távozott a nyugdíjas bajtársak sorából Végh Kálmán ny. g. őrnagy.

1881-ben született a zalamegyei Bazsi községben. 1905-ben lépett be a testületbe, az V. kerület törzsénél kezdte meg szolgálatát. Szolgált még a III., VII. és az I. kerületnél, majd 1925-től 1934-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig a belügyminisztérium csendőrségi osztályában.

Kiváló szaktudásával és példás munkásságával oszlopos tagja volt testületének és felelősetlen jó bajtársa munkatársainak.

1941 február 9-én helyezték örök nyugalomra a rákospalotai temetőben a hozzátartozók, bajtársak és tisztelők nagy részvéte mellett.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr a csendőrségi jutalmazási alappól pénzjutalomban részesítette: Németh Géza, Székely István, Márton Pál tőrm.-eket, Farkas Ferenc I. őrm.-t és Mátraházi Emil csendőrt (Budapesti I. kerület), Kiss György I. őrm.-t (Székesfehérvári II. kerület), Jurányi Antal thtts.-t, vitéz Dombai János tőrm.-t, Horváth József XVI. őrm.-t (Szombathelyi III. kerület), Horváth József III. thtts.-t (Pécsi IV. kerület), Béla Menyhért, Tóth Gyula II., Horváth Ferenc tőrm.-eket, Kécskefalvi Sándor, Kincses Mihály őrm.-eket, Hőgye Mihály, Herczeg Imre csendőröket (Szegedi V. kerület), Bánföldi György, Kalydi Ferenc, Tölgyesi Ferenc csendőröket (Debreceni VI. kerület), Takaró József őrm.-t (Miskolci VII. kerület), Török László, Bódi János, Sáfár Pál, Lengyel Imre, Erdel Jenő tőrm.-eket, Kovács Sándor III., Jakab Károly, Balázs Gábor őrm.-eket (Kassai VIII. kerület), Kővári Ferenc, Polgár István thtts.-eket, Bán Lajos, Palotás József tőrm.-eket (Köszvényi IX. kerület), Takács Imre v. tőrm.-t, Ujfalu János, Fazekas János, Tóth Sándor I., Fonyó Péter, Szabados József, Csernai András, Bernát Lajos tőrm.-ekt, Papp Sándor, Hargitai István őrm.-eket (Marosvásárhelyi X. kerület), Oszkó István tőrm.-t, Marton József őrm.-t (Nyomozó osztály), Katona Imre tőrm.-t (Közl. és hír. osztály).

Diesérek, jutalmak. Honvédelmi miniszteri dicsérő okiratot kaptak: Imrei József thtts. (Budapest I. ker.), Pásztor Ferenc alhdgy. (Székesfehérvári II. ker.), Szörényi Pál, Kuntár János alhdgy.-ok, Székely János irodai alhdgy., vitéz Marton Mihály irodai thtts. (Szombathelyi III. ker.), Gallai József, Pesti István thtts.-ek, Kunágl Balázs, Vermes Alajos irodai alhdgy.-ok, Léránt Ferenc szv. thtts. (Pécsi IV. ker.), Dudás Sándor irodai thtts. (Szegedi V. kerület), Kiss István I. alhdgy., Hangodi János, Fodor Ferenc, Palotai Lajos, Varga Ferenc I. thtts.-ek, Galgóczi Albert irodai thtts. (Debreceni VI. kerület), vitéz Szikszai Lajos thtts. (Miskolci VII. kerület), Szűcs Kálmán, Magasi Péter alhdgy.-ok, Horváth György I. irodai alhdgy., Várnai János I., Kovács Ferenc irodai thtts.-ek és Kölesényi Tivadar szv. thtts. (Kassai VIII. kerület), Brassói János, Faragó Sándor alhdgy.-ok (Köszvényi IX. kerület), Ferenc Mózses alhdgy., Sipőcz József, Mezől Mihály thtts.-ek. (Marosvásárhelyi X. kerület), Végh Lajos, Göndöcs Ferenc, Kerekes János I., Szabó Géza thtts.-ek, Telek Miklós nyilvántartó alhdgy. és Sárközi János nyilvántartó thtts. (Nyomozó osztály), Baráth Sándor II. irodai thtts., Bárány Sándor szv. thtts. (B. M. VI.—b. osztály), Pajor János szv. thtts. (Felső. Anyagraktár).

Belügyminiszter Úrtól pénzbeli jutalomban részesültek. A szombathelyi III. kerületben: Tóth Mihály, Szigeti Bálint, Németh István XV., Földvári András, Köszvényi Gyula alhdgy.-ok, Varga József IX., vitéz Kerese János, Porpácz Gyula Havasi István, Pálmai Péter, Csordás József, Szabó Szilveszter, Herczeg István II., Dános Ferenc, Bognár József, Pethő István, Galambos János, Szakály Imre, Baranyai József, Sástai István, Salamon János II., Szalai Sándor III., Gerencsér Lajos, Herczeg József, Gulyás Sándor I., Bérczes Lajos és Tóth János I. thtts.-ek; a debreceni VI. kerületben: Rajó Sándor, Perényi Zsigmond, Lajtós Dénes, Hajdu László,

MI bármely
rendszerű

**Írógépet,
Kerékpárt,
Rádiót**

ROZNÁR JÓZSEF cégnél
vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,
Szt. Márton-u. 20. • Telefonszám: 214.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.
Megbízható keresztyén cég. Szakszerű javító áram.

Kerékpár, Írógép, Rádió és Gramofon

legolcsóbban **Varga József-nél**
RÉSZLET! CSERE!
J A V Í T Á S!
GYŐR, Árpád-út 50-

FEINER GYULA

Márkás órák
arany, ezüst ajándéktárgyak megbízható
kivitelben. Kedvező fiz. feltételek, szakma-
rú javítások. • Keresztyén magyar üzlet.

ÓRASÉKSZERESZ
SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 8.

Séllei András alhdgy.-ok, U. Nagy József, Sebestyén László, Bártfai Pál, Orosz István, Kun Jenő, Szegedi Imre, Lázár János, Tulipán István, Somoskövi Lajos, Bán Imre, Bódi Ferenc, Csoma Károly, Hangodi János, Enyedi László, Bárány István, Veres Antal, Bankó Lajos, Sziklai Ferenc, Bőszörményi József, Tallódi József és Jánosfalvi Ferenc thtts.-ek., Kulcsán Miklós, B. Kovács János, Herczeg István, Magyar Antal, Petes István és Hevesi József tórm.-ek, Tóth Ferenc I., vitéz Simai Ferenc, Péntes István, Vida Lajos, Horváth Mihály I., Csaplár Ferenc őrm.-ek, Rádi József és Borszéki Antal eső.-ök.

Az 1941. évi esendőrségi zsebkönyv szétküldését február hó 10-én megkezdtük.

LAPUNK VALAMENNYI ELŐFIZETŐJE részére — külön címszalag alatt — február 25-én ajándékkal küldtük a nyugellátási táblázatokat. Kérjük bajtársainkat, hogy őrizzék meg azt az ajándékunkat, amelyet eredetileg az 1941. évi Csendőrségi Zsebkönyvhöz akartunk csatolni, miután azonban ezt csak a rendelők kapták meg és mert fontosnak tartjuk, hogy a legújabb rendeletek szerint illetékes nyugellátásról minden tényleges és nyugállományú bajtárs is tájékozva legyen, külön adtuk ki azt — mindenkinek.

A Főcsere Általános Biztosító Intézet körlevelét mai számunkhoz csatoltuk.

Csendőrfelügyelői díesérő okiratot kaptak: vitéz Kiss István, Rakó Sándor, Kövesdi Gábor, Vági Imre thtts.-ek, Gyárfás András irodai thtts., Szilágyi József, Tóth Kálmán I. szv. thtts.-ek (Székesfehérvári II. kerület), Nagy Ferenc V., Csöte Lajos, Péntes Mihály, Baranyai József, Garamvölgyi Ferenc, Sebestyén István, Göcze József I., Nagy Lajos III., Németh József VII., Magasházi Pál, Dános Ferenc thtts.-ek, Csóka János irodai thtts., Farkas Péter, Kocsis Géza és Pintér Ernő tórm.-ek (Szombathelyi III. kerület), Kulcsár Imre alhdgy., Hőgye József, Madaras Gábor, Bankó Lajos, Gerzsenyi György, Palotás Mihály, Csomós József thtts.-ek, Bácskai Sándor irodai thtts. és Sütő Sándor szv. thtts. (Debreceni VI. kerület), Lenkefi Lajos alhdgy., Beke Dávid, Szőke Sándor, Nagy Lajos I., Szikla József, Szabó Sándor III., Lénárt Mátyás, Kisfalvi Bertalan thtts.-ek, Kiss Sándor, Gonda Márton irodai thtts.-ek, Barócsik József, Virág József, Erki József tórm.-ek és Szabó József irodai tórm. (Miskolci VII. kerület), Baráth György tórm. (Kolozsvári IX. kerület).

Csendőrfelügyelői díeséreték. A m. kir. esendőrség felügyelője dr. Dobolyi Lajos őrnagyot, Besenyi Károly századosot, Hajdu Endre őrnagyot, dr. Demény Béla százados-hadbírókat a Legfelsőbb Szolgálat Nevében okirattal megdicsérte.

Vezérkar Főnöki okirattal díesérő elismerések. A m. kir. Honvéd vezérkar Főnöke Gencsy Géza, Zsádszky Ferenc őrnagyoknak és Bakonyi István századosnak, Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához történt visszacsatolása alkalmából az átlagos kötelességteljesítésen túlterjedő munkásságával kifejtett eredményes teljesítményeiért díesérő elismerését fejezte ki.

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrféjjel szép kivitelben monogrammal 14 pengőért 3 havi részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF

Budapest, IV., Régiposta-utca 10. sz.

Radnai Sándor

a felszerelési anyagraktár parancsnoksághoz beosztott szv. alhadnagy 1941. évi február hó 10-iken életének 61. évében Budapesten elhalt. 1902 május 1-én lépett át a m. kir. esendőrséghez. Tényleges szolgálati ideje — a katonai szolgálattal együtt — meghaladja a 29 évet. Ebből az anyagraktár parancsnokságnál 13 évet szolgált egyhuzamban. Elhunyt bajtársunk hosszú szolgálata alatt mindig mintaképe volt a kötelességtudásnak és mély bajtársiasságnak. Izzó hazafiasságát mi sem jellemzi jobban, mint az — a feledésbe nem

mehető cselekedete —, amikor meghallotta, hogy 22 évi rabság után Kassa az egész Kárpátaljáról visszatér az anyaországhoz, bajtársai jelenlétében az irodában letérdepelve, hangosan, könnyek között adott hálát ezért a Magyarok Istenének. Szorgalma példás volt. Igen fáradtságos és sok oldalú tevékenységét — különösen az ország egyrészének visszatérte óta — korát meghaladó frissességgel, buzgalommal és nagy önfegyelmességgel látta el. Igazi atyja, barátja volt bajtársainak és tántoríthatatlan szeretettel és mély tisztelettel viseltetett előjárói iránt. Családi és magánélete mintaszerű volt. Gyermekei neveléséről és iskoláztatásáról a legmesszebbmenő anyagi áldozatok árán is példásan gondoskodott. Magyar esendőrhöz illően: híven, becsülettel élt és dolgozott, amíg egészsége ezt megengedte. Kitüntetései: Ezüst érdemkereszt a vitézségi érem szalagján, Magyar ezüst érdemérem sötétmaragdzöld szalagon, Hőbőrűs Emlékérem a kardokkal és sisakkal, I. osztályú Leg. Kat. Szolg. jel, Díszérem a 35 évi há szolgálatokért, Vöröskereszt ezüst díszérem, Kat. Jub. Kereszt, Osztrák Hőbőrűs Emlékérem a kardokkal.

Radnai Sándor szv. alhadnagyot 1941 február 13-án Budapesten a rákoskeresztúri temetőben temették el. Temetésén megjelentek Balogh Béla ezredes, az anyagraktár parancsnoka, továbbá az anyagraktár tisztjei és altisztjei. Az anyagraktár parancsnokság nevében Balogh Béla ezredes helyezte koszorút a ravatalára. Özvegye, 3 gyermeke, veje és kis unokája gyászolják. Élete példaként marad emlékünknél.

Dandárparancsnoki díesérő elismerésben részesítette a m. kir. 5. honvéd gyalogdandár parancsnoka Bodor Ágoston tórm.-t, Erdélyi István, Nagy Dénes és Peresztegi József eső.-ket (Székesfehérvári II. kerület).

Kerületi parancsnoki díesérő okiratot kaptak: Dobos Sándor, Peresztegi Antal, Sebestyén József thtts.-ek, Keresztény József szv. thtts., Németh Ferenc I., Hörömpöli Lajos, Gere Sándor, Hajnal József, Kiss József III., Simon Gábor, tórm.-ek, Balogh János, Szekeres Lajos I. irodai tórm.-ek, Németh József, Kiss János I., Illés Ferenc és Révész József

KERESZTÉNY CÉGI

ZIEGLER ALFONS

MAGTERMELESI és ÉRTÉKESÍTÉSI K. F. T.

Központja: Bpest, Fővám-tér 3. T. 18-92-45

II. sz. üzlet: Bpest, Rákóczi-út 4. T. 42-73-62

ERFURTI világhírű főzelék és virágmagvak

eladása nagyban és kicsinyben.

Főárjegyzékünk minden év január elején jelenik meg,

kíváncsiakra ingyen és bérmentve küldünk.

Kertjében arany lesz, ha ZIEGLER magot vesz!

Csipak József

konfekteiós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.

őrm.-ek (Székesfehérvári II. kerület), Nardai József, Salamon János II., Pálvolgyi Sándor, Bazsó Lajos, Harasztos Ferenc, Szabados Molnár Lajos, Bárány Mihály, Ferecey István II., Járfás Agoston, Egyed László, Sólyom Jenő, Horváth Mihály I., Fonyadt János, Tóth Ferenc I. thtts.-ek, Kovács Kálmán I. irodai thtts., Vadász István, Adorján József, Kiss Balázs, Keresztes István, Pál József, Várhelyi István, Valkó István, Méhes József, Kovács György I., Pető János, Sebesi János, Szabó István III., Lóránt István, Módos István, Ihász Lajos őrm.-ek és Zsédeli István fegyverszaki őrm.-ek (Szombathelyi III. kerület), Péter Mátyás, Pápai István thtts.-ek, Kávai Péter, Mészáros Sándor, Gergely Béla őrm.-ek, Csorján János, K. Kiss Antal, Harasztos János és Horváth László őrm.-ek (Szegedi V. kerület) Tallódi József, Bacsonyi Jenő, Molnár József I., Izsó Ambrus, Révész Ferenc, Kalmár Péter, Béres Illés, Kálmánchelyi András thtts.-ek, Szabó Sándor II., B. Kovács János, Kerti Károly, Rónás Dániel, Kürti József, Kulesár Miklós, Fejes Imre őrm.-ek, Hadnagy István, Szombathelyi Lajos és Virág András őrm.-ek (Debreceni VI. kerület), Szóke Sándor, Halász István, Söti János thtts.-ek, Simon Zsigmond, Hosszú János, Pocsai István, Mészáros József I., Kispál András, Németh Dezső, Gombos Sándor, Sáfrány Sándor, Titkos József, Horváth Imre II., Horváth István V., Pintér György, Balogh János I. őrm.-ek, Balogh József, Tóth Gyula, Kiss Áron őrm.-ek és Illés Kálmán cső. (Miskolci VII. kerület), Magyarósi Imre, Tóth M. István, Madarász Gyula, Pályi Dániel, Pintér Sándor, Varga Gyula, Farkas Imre, Gémes József, Villányi Lőrinc thtts.-ek, Nagy Ferenc V. irodai thtts., Szabó László, Szabados Mihály, Gyepes Mihály, Molnár István, Czinege János, Molnár János II., Bagdi János, Faragó Mátyás őrm.-ek, Kézér Márton, Simon Menyhért, Varga István I., Értékes József, Tamás János, Debreczeni Sándor, Ignác Ferenc, Horváth József III., Csordás Sándor, Pásztor Béla őrm.-ek, Keeskés Béla, Patkó István, Bánfai Lajos cső.-ök. (Kolozsvári IX. kerület).

Kerületi parancsnoksági nyilvános díszértelet kaptak: Salamon József thtts., mezőbándi Nemes Domokos, Elekes János, Borsos Lajos őrm.-ek, Simon Gyula, Markó József, Hunfalusi József, Mátyás István, Pánczél István, Balogh Ferenc, Szabó Mihály I., Csákvári István őrm.-ek, Solymos János, Tompa Lajos, Dobos Pál, Rákóczi József és Nyerges József cső.-ök. (Székesfehérvári II. kerület), Jakab József I. őrm., Varga István I., Molnár Pál, Molnár István II., Iván Gyula, Horváth Pál, Tóth József III., Rákóczi János őrm.-ek, Harasztos János, Török Sándor I., Szöllős Sándor, Párkányi István, Kunsági János, Széplaki Vendel cső.-ök és Pető Sándor irodai cső. (Szombathelyi III. kerület), Gyepes Mihály őrm., Hódos János, Czákó József, Varga József I., Molnár Ferenc, Szakács István, Tóth Lajos I. őrm.-ek és Dénes János II. cső. (Szegedi V. kerület), Szentjobbi István, Takács Ferenc őrm.-ek, Harsányi Jenő, Nagyváradai Béla, Bihari János, vitéz Fekete Bálint őrm.-ek és Kiss Kálmán I. cső. (Debreceni VI. kerület), Ujvári Mihály thtts., Legényei József, Koczó József, Szedő János, Bagi László, Almási László őrm.-ek, Biró István fegyverszaki őrm., Nemes András, Kerekes Kálmán, Székely János, Kapás József, Józsa János, Máté Ferenc, Solymos József, Boros István I., vitéz Soós Bertalan, Bérczes István, Balók Lajos, Szabó János I., Jakabos János, Nagy István II., Király József, Juhász Lajos, Máté János, Lovas Ferenc, Iski János, Sebestyén Pál őrm.-ek, Ba-

lász Sándor, Kalmár Vincé, Gáspár Mihály, Lueskai József és Tiszay László cső.-ök (Miskolci VII. kerület), Dávody József, Kerkai György őrm.-ek, Horváth Sándor II., Molnár Pál, Székely András, Király Sándor, Lovász János őrm.-ek, Tóth-Kása Péter, Világos György, Géczy József, Lovas Pál, Pétervári Mihály, Latura János, Torkos Rezső, Péterfi Alfonz, Boros István II. cső.-ök és Tulisz Márton prb.-cső. (A díszérteket és pénzjutalmazásokat március 15-i számunkban folytatjuk.)

A szombathelyi járőrtárs iskolában most végződött a visszavert felvidéki területekről felvett bajtársak kiképzése. A legjobb eredménnyel Szabó Sándor III., Tátrai József és Vass Sándor próbacsendőrök végeztek.

A ruszin nyelvtanulásban elért eredmény jutalmazására vitéz leveldi Kozma Miklós, a kárpátaljai terület kormányzói biztosa 4000 P-t bocsátott rendelkezésre, amelyet február 3., 4., 5-én megtartott vizsga alapján osztottak ki. A vizsgán 102 csendőregényen vett részt. 200 P-ös jutalomban részesültek: Vámosi László cső. (Kovácsrét), Barta Gyula cső. (Perecsény) és Boda József cső. (Máramarossziget). 150 P-ös jutalomban részesültek: Ujfalvi Vendel cső. (Tiszaborkút), Ipolyi József cső. (Alsóbisztra) és Tóth Imre V. cső. (Kovácsrét). 100 P-ös jutalomban részesültek: Tószegi Ferenc cső. (Perecsény), Vécsei István cső. (Szerednye), Szilágyi Imre II. cső. (Berecsényifalva), Somosi József cső. (Berecsényifalva), Gergely György cső. (Malomrét), Szigetvályi József cső. (Pillipe), Juhász József III. cső. (Técső), Borhy Ádám cső. (Szeklence), Lengyel János cső. (Huszt), Urbán Sándor thtts. (Talaborfalu). 50 P-ös jutalomban részesültek: Bérczes László thtts. (Uteás), Barkaszi Miklós őrm. (Ungvár), Halmai István cső. (Uteás), Szamosfalvi Imre prbeső. (Nagyberezna), Rajos Sándor cső. (Hajásd), Háló Sándor őrm. (Nagyláz), Hetényi János cső. (Turjaremete), Vadász Mihály thtts. (Takesány), Gyulai Tibor cső. (Ublja), Rácz István cső. (Ublja), Szabó Balázs cső. (Malomrét), Tóth János cső. (Malomrét), Görög Péter cső. (Poroskó), Aradi Ferenc cső. (Poroskó), Kucsa János cső. (Antalóc), Korcsag Pál cső. (Takesány), Faragó Ferenc cső. (Nagy-rákóc), Herpai László cső. (Nagylucska), Ferecey Mihály cső. (Polena), Terjéki Márton cső. (Zsdenyova), Halász József őrm. (Ilosva), Garamvölgyi János cső. (Kálnik), Dorogi János cső. (Kovácsrét), Kerényi (Kokavecz) Károly cső. (Alsóve-recke), Boros István II. thtts. (Frigyessfalva), Verbovszky Gyula cső. (Bustyaháza), Peidl Mihály prbeső. (Majdánka), Czudor Béla cső. (Talaborfalu), Molnár Albert cső. (Talaborfalu), Zsikó Gergely prbeső. (Királymező), Urfi Pál őrm. (Lípese), Buruncz Lajos őrm. (Huszt), Árpádfalvi György cső. (Felsőapsa), Nyirfalusi Pál őrm. (Irhóc), Nemes Jenő őrm. (Visk), Kővári János thtts. (Alsónéresznice), Smidt Mihály prbeső. (Királymező), Márton Benjámin cső. (Trebusa-fehérpatak), Szegedi Mihály thtts. (Ungvár).

IRIBON

RUHÁZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

Érdeklődj! Ez a mi Irógépünk

Vezérképviselet:

Bálint Sarolta

Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Előrangú kivitel, nagy teljesítő
képesség, méltányos ár.

A m. kir. esendőrség részére
kedvezményes fizetési feltételek.
Kérje a gép díjtalan bemutatását.

Nyomozó tanfolyam vizsgája. 1941 február 15-én folyt le a budapesti gyalogtanaloztálnál *vitéz Sáray Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője helyettesének jelenlétében a nyomozó tanfolyam vizsgája. A 40 hallgató közül 7 kiváló, 29 igen jó és 4 jó eredménnyel végzett. Elsőnek Várzegi Kálmán ungvári nyomozó alosztálybeli őrmester végezte a tanfolyamot.

Honvédségi Közlöny 6. szám. Személyes ügyek. Okirati dícsérő elismerések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr értékes és hasznos teljesítményekért okirati dícsérő elismerésben részesítette *Zsigmond János*, III. kerületbeli alezredest, *Pintér Sándor*, IX. kerületbeli alezredest, *vitéz Bátor Gyéza*, X. kerületbeli alezredest, *vitéz József székely-keresztúri Kovács István* II., II. kerületbeli alezredest, *vitéz nemes csikszentmihályi Balla József*, VIII. kerületbeli, nemes fáji *Fáy Gyula*, I. kerületbeli, *Krisztafalusy-Hrabár Sándor*, I. kerületbeli, dr. primor csikszentmártoni és csikdeinei *Botskor Lóránd*, X. kerületbeli, *vitéz Kiss László*, IX. kerületbeli őrnagyokat, *vitéz Ugray Gábor*, X. kerületbeli, *Beodray Ferenc*, nyomozó osztálybeli, *Bartos Ödön*, közlekedési és híradó osztálybeli, *Pallós Andor*, nagyváradi csendőriszkóánál becsüzt századosokat, dr. *Nyitrai Ferenc* százados-hadbíró, *Cserfay Ödön*, III. kerületbeli g. őrnagyot, dr. *Király József* g. százados, *Horthy Nándor*, g. százados, *Polónyi Andor*, g. százados és *Tarnay Ferenc* II., g. százados — valamennyien a B. M. VI. b. osztályban.

Honvédségi Közlöny 7. szám. Személyes ügyek. Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ó Felméltósága adományozni méltóztatott: a Magyar Erdemrend Középkeresztjét: *Bittó Dezső* nyugállományú tábornoknak; a Magyar Erdemrend Tisztikeresztjét dr. *Gergely Sándor* nyugállományú ezredesnek és a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét: *Szirány János* nyugállományú őrnagynak.

Csendőrségi Közlöny 7. szám. Szabályrendeletek. Csendőrségi albiztosi jöletintézmények fenntartása. Járőrtáska hordmódja kerékpáros szolgálatban. Zsinór-íráshoz mintalap.

Román graniesárok hőstettei. A fugyivásárhelyi őrs körletéhez tartozó Nagykér község határában február 11-én 8 órakor 4 román graniesár közlés ürügye alatt kihívta az ott szolgálatot teljesítő Füle István őrzetöt és Eesedi József határvadászt az őrkunyhóból és rájuk lőttek. A magyar határvadászok a tüzet viszonozták, mire a román graniesárok elfutottak. Füle a nyakán egy lövést, a szíve alatt egy szúrást — mely lehet lövés is — kapott. Füle azután a határvadász őrsre akart menni, de útközben meghalt. A másik határvadász, aki szintén megsérült, az őrkunyhóba vándorolt, ahol 13 órakor a felváltó találta meg sérültén.

Február 7-én 14—15 óra közötti időben Fazekas Ferenc és 3 társa fiátfalvi lakosok, Boldogfa község mellett, a román határon átfolyó Nagyküküllő vizén, a határtól kb. 80—100 m távolságra, magyar területen halásztak. Egy 2 főből álló román határjárőr el akarta őket fogni és üldözésük közben 8 eredménytelen lövést adtak le rájuk. Mikor a román járőr egyik tagja őket üldözve kb. 100 m távolságra magyar területre ért, Fazekas Ferenc a nála volt, engedéllyel tartott puskájából a román határjárőre 4 eredménytelen lövést tett, aki erre román területre visszafutott.

Február 15-én 2—3 óra közötti időben Jádremetén, az erdélyi vasúti határátelől román graniesárok, az ellenőrző szolgálatát végző Mihálovics Elemér tartalékos hadapród őrmester, magyar határvadász őrsparancsnokra ráüldözöttek. A tüzet a magyar határvadászok viszonozták. A románok később kézigránátokat dobtak át magyar területre, majd magyar területre átnyomulva, géppuskatüzet is nyitottak. A magyar határvadász álló őrség halogató tüzelés közben visszavonult. A határvadász őrs, a csendőrség legénységével megerősítve, virradatig a határig előrenyomult, mire a románok a tüzelést beszüntették és elmenekültek. Magyar részről veszteség nem történt. Február 16-án 8 órától a románok a határvadász őrbódét ismét puskatüz alá vették. Magyar részről veszteség ez alkalommal sem történt. Február 16-án 2 órakor a balavásári határvadász őrshez tartozó őrbódét, Förd község közelében a kőrődszentmártoni román határorség golyószóróval és puskával 15 percig lövöldözött. A lövéseket a határvadász járőr viszonozta. Veszteség nincs.

A „Magyar Katonaújság” csendőrnapi száma méltatja a csendőrség fennállása hatvan éves évfordulójának jelentőségét. Értékes katonapolitikai cikk példákkal bizonyítja a magyarság történelmi elhivatottságát. „Honvédeink a gáton” cím alatt színes riport számol be a honvédség árvízvédelmi mentősegítő munkájáról. Néhány apró — népszerűen megírt — szakeiklen és élvezetes tárcán kívül nemzetvédelmi jegyzetek, külföldi katonai hírek, időszéri események, emlékeztető a magyar katona dícsőséges napjaira, magyar művelődési nap-tár, humor, sport- és rejtélyrovat s számos kép, rajz és vázlat teszi színessé a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának gondos szerkesztésében és kiadásában megjelenő immár népszerű katonai hetilapot.

A magyar népszámlálásokról érdekes cikket írt *Aldobolyi Nagy Miklós* a Buvár februári számában. *Nagy Ernő* a háború legfélelmetesebb fegyvereit, a repülőbombákat, *Ujhelyi István* pedig vadgalambjaink és vadgerleink életét ismerteti. *Nemes Suhay Imre* a sivatagi háború stratégiájáról, *Sebesics László* a légiforgalom biztonságáról közöl alapos ismertetőt. Ki kell még emelnünk *Palotay István*: Szállítás az erdőn, *Sédi Károly*: A nagyváradi melegforrások, *Zách István*: Háború és az időjárás, valamint *Gaál István*: A zombolyok keletkezése című cikkét. A szép kiállítású folyóiratot a Tudomány Műhelyéből és a Buvár Szellemi Sportja című rovat egészíti ki. A Buvár *Cavallier József* szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg.

Autótérkép Hazánkról

a visszatért Erdélyi részzel együtt. Ár 2.— P. Többszínű nyomás, 110×70 alak. 1.750.000 mérték Ár 2.— P. Bély-gben előre beküldve — dermentve!

KÓKAI LAJOS KÖNYVKERESKEDES
Budapest, IV., Kamermayer-utca 3. szám.

TRIUMPH

IRÓGÉPEK

magyarországi vezérképviselő:

ÉDES és DECSY

BUDAPEST, VII. Akácfa-u. 13

TELEFON: 222-624.

Közhivatalok ok szállítói. • Öskeresztély cég

Ki tud róla? Asztalos János zágoni lakos keresi Szántó János törzsmestert vagy tiszthelyettest, aki Háromszék megyében született és 1918-ban a román megszálláskor, mint őrmester a sepsiszentgyörgyi szárnytól menekült Magyarországra. Jelenleg 60 éves lehet. Aki valamit tud nevezetéről, azt közölje Asztalos Annával, Zágon. Grósz Ármin nyugállományú törzsmestert keresi Blum Mór Kolozsvár, Krizbaitcai 12. szám alatti lakos. Tolnay József csendőrt, aki 1903-ban Rimaszombaton teljesített szolgálatot, keresi Dombóvári János, Budapest, I., Fortuna-utca 10. szám alatti lakos. Aki tud valamit nevezettekről, közölje a megadott címeken.

Ferenczi Sándor szv. thts-t kéri anyósa: Novák Mihályné (Tolcsa, Zemplén m.), hogy közölje vele a címét.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Kalotay Árpád sorsjegyárúsító ízlet (Budapest, VIII. ker., József-körút 26. sz.) mellékletét.

SZEMÉLYI HÍREK.

Díszérem odaítélése: A m. kir. honvédelmi miniszter úr a miskolci VII. kerület állományába tartozó Gazsi József alhadnagy és Ötvös Gábor tiszthelyettes részére 35 évi hű szolgálatukért a *Diszernet* odaítelte.

Új szakasziparancsnokok: a pécsi IV. kerületben: Péter Jenő alhadnagy; a miskolci VII. kerületben: Szekeres István I. alhadnagy.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Tóth József tiszthelyettes őrsparancsnokká, Szatmári József II. törzsmester ideiglenes őrsparancsnokká; a debreceni VI. kerületben: Lázár János, Kelemen Antal, Rideg Mihály tiszthelyettes őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Kovács Sándor II. törzsmester v. ideiglenes őrsparancsnokká ki-nevezettek.

Házasságot kötöttek. Zajzon Jenő főhadnagy Molnár Livia úrhölgygel Budapesten; a budapesti I. kerületben Csakó Imre törzsmester Gögsz Máriaval Tiszapüspökön, Hasszan Márton törzsmester Herbert Ilonával Csorvason, Váci Nándor őrmester Moricz Máriaval Miskolcon; a szekesfehervári II. kerületben: Horváth György I. őrmester Németh Karolinával Alsóságon, Cserhádi Ferenc I. őrmester Schreiner Annával Dunakilitin, Kiss János I. őrmester Müller Juliannával Baracsan; a szombathelyi III. kerületben: Horváth Gyula III. őrmester Mauz Juliannával Zalaszántón, Bokkon Lajos törzsmester Király Máriaival Kíssomlyón; a miskolci VII. kerületben: Máté Ferenc őrmester Valent Rozáliával Egereseiben, Erdei József I. őrmester Harmath Margit-Juliannával Lőrinciben; a kassai VIII. kerületben: Gál Gyula őrmester Fuferend Ilonával Mendén, Németh Sándor II. őrmester Möriz Irma-Erzsébettel Csellődmölkön.

Született: a budapesti I. kerületben: Papp Lajos III. tiszthelyettes feleségének Lajos-Sándor fia, Gulyás József tiszthelyettes feleségének Ilona-Mária leánya, Király Mihály tiszthelyettes feleségének Ildikó-Zsuzsanna leánya; a szombathelyi III. kerületben: Galambos János tiszthelyettes feleségének Gábor-János fia; a pécsi IV. kerületben: Békefi Ferenc törzsmester feleségének Eva-Mária leánya, Kövér Sándor törzsmester feleségének László-Sándor-Árpád fia, Varga János III. törzsmester feleségének Erika-Margit leánya, Vajda József III. törzsmester feleségének Ilona leánya, Sebestyén István csendőr feleségének József-Béla fia; a szegedi V. kerületben: Horváth János III. törzsmester feleségének Márta-Klára leánya, Molnár György tiszthelyettes feleségének György fia; a kassai VIII. kerületben: Varga Bertalan törzsmester feleségének Erzsébet-Olga leánya, Zagya János törzsmester feleségének János fia, Sebők János törzsmester feleségének János-Ferenc fia, Kertész Ferenc tiszthelyettes feleségének János-Béla fia, Kertész József II. tiszthelyettes feleségének József fia, Kádas Imre tiszthelyettes feleségének Árpád-László fia.

Halálozás: Kertész István tiszthelyettes felesége szül. Nagy Etelka Tornalján és Gáspár József ny. áll. tiszthelyettes felesége szül. Csaby Julianna Pápán meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszoldásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánt intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánt intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtisztek részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtisztek az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozást mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Aknaszlatina. Öngyilkossági esetről nem kell csatolni statisztikai lapot.

Szamos. V. A. Egyelőre nincs tervbe véve újabb közlekedési tanfolyam. Ha szükség lesz jelentkezőkre, felhívást bo-csájtának ki s ott a feltételeket is közlik.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA. DOXA órát vegyünk.

GYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

55.555. 1—3. Lexikonválaszt kap. 4. A szeszes italok legmagasabb ára nincs megállapítva. Nem is lehet ezt egyenként megállapítani, mert annyiféle fajtájú és minőségű szeszesital van, hogy nem is lehet felsorolni. Különbözők a helyiségek is, amelyekben a szeszes italt mérik; egy luksuszétteremben ugyanaz az ital drágább, mint a pálinka a kisebb önköltségű pálinkamérésben. Az árakat az italmérők között fennálló nagyfokú üzleti verseny korlátozza; a közönség attól vásárol, illetőleg azt a helyiséget látogatja, ahol az italt legolcsóbban kapja. Ha valamelyik italmérő valamilyen italt mégis feltűnő magas áron árúsítana, fel kell hívni rá a pénzügyőrök figyelmét.

Szebb jövőt! A címe: Jóka, esendőrör.

Válleka. 1. Azt kérdezi, hogy az őrsfőzónának szolgálatból való távozása esetén kit kell munkaadóként feltüntetni a cselédkönyvben és ki írja be a véleményt. Munkaadó az őrs közigazgatása, a bejegyzéseket pedig az őrsparancsnok végzi. Ezt megtalálja a Cs.—20. Határozványok 91. pontjában. A 2. kérdésre lexikon választ kap. 3. Bűnségéd. Olvassa el erre nézve a Pinczés-féle Btk. (1940. évi kiadás) 175—181. oldalait. 4. Előléptetési ügyekben nem adunk választ, amint ezt már többször üzentük. 5. Igen. 6. Az A.—57. jelzetű Nősülési szabályzathoz kiadott 1. számú Függelék 13. §. szerint a vitézesített esendőr részesül csupán abban a kedvezményben, hogy nősülési kérvényét már 28. életévének betöltése után benyújthatja. Ez a kedvezmény természetesen nem vonatkoztatható arra a nem vitézesített esendőrré, aki vitéz apától származó arával óhajt házasságra lépni. 7. A testőrséghez nincs felvétel. 8. Magától értetődik, hogy a származást az édes szülőtől kell igazolni, mert hiszen azoktól származott, nem a nevelő szülőtől.

Ara. Ha szándékosság megállapítható, a sértett kívánására vagyonrongálásért feljelenthető az illető. Egyébként csak polgári peres úton érvényesítheti követelését.

V. N. A. Alsóverceke. A hitelező 32 évig érvényesítheti követelését az adóssal, a kérdéses esetben az özvegyvel szemben. A követelést elsősorban a hagyatékából ítéli meg a polgári bíróság.

Kincses Kolozsvár. 1. Kb. áprilisban teszik közzé a katonai nevelőintézetekbe való felvétel feltételeit. A hivatalos lapban a községi jegyzőnél megtekintheti ezt. A nagyszámú jelentkező miatt csekély a bejutás eshetősége. Ajánlatosabb, ha a gyerekek csak a gimnázium 4. osztályának elvégzése után pályáznak. Értesülésünk szerint így könnyebben bejuthat. A kedvezményes tanítatás és internatusi ellátás ügyében forduljon felvilágosításért hitfelekezeti lelkészéhez. 3. A hadiévek kétszeresen számítanak. 4. A Cserba a gyógyszereket nem téríti meg, a betegnek kell fizetnie. 5. A községi jegyzőnél részletes útbaigazítást kap. 6. Előjegyeztük ugyan, de ezen az úton igen csekély eshetősége lehet az elhelyezkedésre.

G. B. 1919. Édesanyja adja be az írásbeli kérelmét a községi előjáróság kebelében működő hadigondozó bizottsághoz, hogy a hadiözvegyek közé felvegyék. Ha elutasítanak kérelmével, forduljon a H. M. úrhoz (22. oszt.) és kérje ügyének megvizsgálását.

Continental írógépek képviselője

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Órá-ékszer

REGÉNYILAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉGNÉL VÁSÁROLUNK

Alpaca evőszekők. Ajándéktárgyak. Kedvező fizetési feltételek. Megbízható bevásárlási forrás.

Székesfehérvár, Kossuth L.-u. 2

Tt. vagy t. A rövidítésekre a Csüsz. 3. melléklete az irányadó. A helyes rövidítés tehát: tttts.

Olt. Kérje a kerületi parancsnokságtól a gyógyfürdő kórházba beutalás kieszközölését.

Ipolyság. A nemtényleges esendőrök rendfokozati jelvényeinek megállapításánál az anyaggal való takarékoskodást tartották szem előtt. Egyelőre nincsen szó változtatásról, talán nem is érdemes már.

Bihari. Ezidőszerezt nincsen olyan érvényes rendelkezés, hogy a 300 km-nél messzebbre utazó szabadságolt katonai vagy esendőr külön viteldíjkezdményben részesülne. 1940-ben volt azonban egy ehhez hasonló intézkedés. Aki ugyanis mint árvíz-károsult 350 km-nél nagyobb távolságra utazott haza szabadságra, a katonai díjszabás szerint fizetendő menetdíjből még további 50%-os kedvezményt kapott. Ez a rendelkezés közben érvényét veszítette, de értesülésünk szerint kilátás van rá, hogy állandósítják. A többi kérdésére már válaszoltunk.

Erdély (I. M.) Átköltözködnél napidíj nem illetékes. Megmondja ezt a 156.600/VI. b.—1925. számú B. M. rendelet (Szolgálati utazásoknál felszámítható illetmények). A gazdasági hivatalok az érvényben levő rendeletek alapján járnak el, megbízhatik és nyugodt lehet.

Baranya. Rövidesen megkapják.

Debrecen. Előbbi üzenetünk szövege Önnel is. A lakóhelyükön szolgálatot teljesítő nemtényleges esendőröknek gyakorlati pótdíj nem illetékes.

T. S. Nyíradony. Az elintézés folyamatban van. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerésének egyik feltétele legalább 6 betöltött szolgálati év. Önnél néhány nap hiányzott ebből, mert a most teljesített nemtényleges szolgálat a hadikötelezettségéből folyik s az igényjogosultság szempontjából figyelembe nem jön. Egyébként az igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérvényt a kerületi parancsnoksághoz kell előterjeszteni.

1941. 1. Meg kell várnia visszatérnyeljesítését. Akkor is csak úgy viselheti, ha jogosultságát megállapítják és a szolgálati jelt leadják.

P. F. Hajduböszörmény. Nem közölhetjük, mert drágának találjuk az árakat.

Somogy. Olvassa el folyó évi 4. számunk 142. oldalán „Élet cél” jeligés üzenetünket. Azt mondjuk Önnel is.

Fegyelem. A választ megtalálja folyó évi 1. számunk 31. oldalán „Kolozsvár (A. L.)” jelige alatt közölt üzenetünkben.

Balaton (N. L.) A nemesség igazolása körüli eljárást megtalálja 1939. évfolyamunk 686. lapoldalán „Szentpéterúr” és 762. lapoldalán „Zalaegerszeg” jeligés üzenetünkben. A nemesség apai ágon száll át az utódokra, az anya nemessége nem. Új nemesi előnevet nem kérhet, csak azt, amit a lezármazási okmányok alapján be tud igazolni.

Jövő. A csendőrségtől közvetlenül a honvédséghez nem mehet át. Előbb le kellene itt szerelnie s azután jelentkezhetné ott, de ez teljesen bizonytalan, nem biztathatjuk vele. Valószínűnek tartjuk, hogy mint próbacsendőrt könnyen le szerelnék az említett baja miatt, de viszont azzal a honvédséghez sem vennék fel a hivatásos altiszt karba. Az első teendője az legyen, hogy orvossal vizsgálta meg magát, kezdetben a legtöbb baj gyógyítható. Később irodai szolgálatra jelentkezhetik.

MI BÚTORT A leggyorsabbtól a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS bútórakasztalosmester
bútorcsarnokából vásárolunk
Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyom árak! Kíváló munka!

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

FELSZERELÉSI CIKKEK TELEFONSZÁM: 8-19.

URI SZABÓSA A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója.

Az O. R. I. megbízottja — A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Illyefalva. Forduljon kérelmével a B. M. úrhoz (VI. b. osztály). A szükséges adatokat hivatalból megállapítják.

Megesalt. 1. Elsősorban saját magát csalja meg, ha állhatatlankodik. Hogy mennyi a várakozási idő, az a várakozók számától és a nők százalékarányszámától függ. Ez időnként más és más. Reméljük, Önnél már nem lesz hosszú ez. 2. A középiskola 4. osztályának elvégzése nélkül mindenképpen csak az „A” mintájú igényjogosultsági igazolványt kaphatja meg, ha a feltételeknek egyébként megfelel (jó minősítés, testi és szellemi alkalmasság, legalább 6 betöltött tényleges szolgálati év). Az „A” mintájú igazolvány altiszt, valamint azzal egy tekintet alá eső állásokra való pályázásra jogosít, ami alatt általában a szolgai és azzal egyenlő állásokat kell érteni. A 4 középiskolai végzettséget a hosszú szolgálati idő nem pótolhatja. Meg kell jegyezzük, hogy az igényjogosultsági igazolvány még nem jelenti azt, hogy a tulajdonosa a megpályázott állást el is nyeri, csupán bizonyos előnyt biztosít számára a többi pályázó között. 3. A honvédséghez nem mehet át.

Virág 1911. 1. Előléptetési ügyekben választ nem adhatunk. A jv. iskolába f. év nyarán számíthatnak. 2. Az eljegyzést bejelenteni nem kell. 3. Nálunk ez a szabály, amit sok körülmény tett szükségessé. Egyébként a várakozási idő kevesebb, mint ahogyan Ön tudja s az a bizonyos szám is erősen túlzott, azt mondhatnánk: levegőből kapott adat. Igen sokszor megírtuk már, hogy a nősülés korlátozását — a csendőrségnél — mi minden tette szükségessé. Egyetlen más intézménynél sincs meg az a szolgálati, elhelyezési, fegyelmi, anyagi stb. helyzet, mint nálunk, ennél fogva a rendelkezések is mások, mint bárhol. Eppen ebben a számunkban írunk a csendőr családjáról, ajánljuk figyelmébe: fiatal és idős bajtársak írásai azok, majd meglátja, hogy milyen a csendőr családi élete — meg a szolgálat együtt.

Ez a pályám. 1. Az ilyen ügyek lassan intéződnek. Ha a beadástól számítva egy év múlva sem kapja meg, jelentse be írásban oda, ahová a kérvényét beadta, természetesen szolgálati úton. 2. Ha szükség lesz jelentkezőkre, felhívást bocsájtanak ki. Akkor megtudja a feltételeket is és jelentkezhetik.

K. M. Siklós. Sértettként sem feltüntetni, sem kikérdezni nem kell a biztosító társaságot, illetve képviselőjét. Elég, ha a biztosítási kötvény adatait feltüntetik.

K. 29. Az idei „Csendőrségi Zsebkönyv”-ben megtalálhatja.

Gy. S. Hejőszalonta. Az elhelyezés nehezen megy, csak a hozzánk intézett igénylések szerint. Ez kevés s ezért ajánljuk, hogy erre ne számíton és másként is járjon utána az elhelyezkedésnek.

Lovas. Jobb, ha nem beszélünk a pályázatra küldött dolgozatról... Azonos szöveg, azonos rajz egy szomszédos őrsről beküldött dolgozattal...

Ejtőernyősök. Kérje a kerületi parancsnokságtól.

NEMESSÉG

felkutatására, elismertetésére példákkal megvilágított útmutatást is tartalmazó olvasmányain kívül a „NEMESSÉGI KÖNYV” harmadik bővített kiadása, melyről tartalomjegyzéket, bírálatkivonatokat ingyen küld. **KUBISSY J. SZEGED**

Csendőrrjárőr

éjjeli portyázásain csak

Pertrix

elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

01.941. A Szut. 287. pontja csak a nagypihenők alatt engedi meg, hogy a járőr aludjék. Hogy mit tehet a kispihenők alatt, azt is megmondja ez a pont. Ehhez nincs mit hozzáfűzni. A pihenés fogalmában benne van a legkényelmesebb testhelyzet megválasztásának szabadsága, tehát nemcsak az ülés, hanem a ledőlés is.

B. J. Vágselye. Megpróbálhatja az öccse származási igazolványát csatolni. Ha nem fogadják el, utólag is felterjeszheti az okmányokat.

Erdélyért. Elismerjük nehéz helyzetét, de ezen egyelőre változtatni nem lehet. Mindez Erdély visszatérésének, illetve annak a következménye, hogy az odaszállítás rendkívüli nehézségekbe ütközik. Az oda áthelyezett tisztviselők igen nagy rétege hasonló helyzetben van. A tavasz már nagy javulást hoz, reméljük, adja Isten, hogy az Ön családi helyzetében is. Ha a segélykérés feltételei megvannak Önnél, erre vonatkozó kérelmét szolgálati úton előterjesztheti a B. M. úrhoz (VI. b. osztály). Levelét — természetesen — nem tekintjük elfeledetlenkedésnek, őszinte, segítséget kérő bajtárs sorait olvastuk benne, legnagyobb örömünk lett volna, ha segítséget is adhattunk volna. Üdvözlünk.

44.14. 1. Az új öltözeti táblázat nemsokára kiadásra kerül. Abban benne lesz. Addig esőköpenyt nem viselhet. 2. Igen. Ezt különben a kivizsgálás hivatott megállapítani. 3. Mielőtt befejeződött a válóper, beadható. 4. Ilyen korlátozásról nem tudunk, de megtudhatják a válóperben eljáró ügyvédől. 5. Egyháziilag is meg kell esküdniük. Erre nézve nyilatkozatot is kell csatolniuk a nősülési kérvényhez. A nősülési szabályban megtalálják ezt. Aki nősülni készül, annak át kell tanulmányoznia a szabályt. A 6—8. kérdéseire is felel a nősülési szabály. Természetesen a vőlegény szülei is biztosíthatják az előírt támogatást, ha az ara vagyontalan. 9. Ez nem akadály. Csak a nősülési szabályban jelzett okmányok keltenek így is. 10. Nem, mert nincs rendszeresítve.

Somlóhegy. A választ megtalálják lapunk 1932. évi 5. számának 149. oldalán az 55. és az 1934. évi 17. szám 534. oldalán a 99. lexikon válaszbán.

Tanuljunk. Előbbi üzenetünk az Önöké is.

Edelényi őrs. Ha mindenben megfelel a feltételeknek és az előjárói alkalmasnak tartják, előlép. Belátja ugye, hogy mi ezt nem tudhatjuk itt.

Építkezés. A községi jegyzőnél részletes útbaigazítást kap.

Tisza árad. Az író-, számoló- és rajzfüzetekben a feladatokat az előírt számban ki kell dolgozni. Kérdésükre egyébként csak az illetékes szárnyparancsnok hivatott választ adni.

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn
szövet közvetlen a gyárból!

ELADÁS:

IV. PROHÁSZKA Ö.-UTCA 8.
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

Takarmány. Nálunk erre nézve tiltó rendelkezés még nincs, büncselekmény nem forog fenn.

Táblár. 1. Őrsparancsnok iskola elvégzése nélkül csak a legénységi előléptetési szabály (18.250/eln. VI. c. 1935. számú B. M. körrendelet) 3. pontjának c) alpontja alapján léptethető elő, vagyis 22 csendőrségi szolgálati év betöltése után, ha a tegutolsó 3 évben legalább „igen jó“ összműveltségű. 2. Ezidőszelre a cselekmény magánindítványra üldözhető vagyronrongálást és szabályrendeletbe ütköző kihágást képez (falragaszok, hirdetmények stb. kifüggesztése hatósági engedély nélkül).

B. S. ny. thts. Velemér. 1. Kártérítési követelését csak peres úton érvényesítheti, de nem sok kilátása van reá, hogy a pert megnyeri. Legnagyobb baj az, hogy nincs szerződés és az sincsen igazolva, hogy Ön a lakást és annak felszerelését milyen állapotban adta át a bérlőnek. A per folyamán a bíróság valószínűleg szakértőt fog meghallgatni, aki azt meg fogja fogja ugyan állapítani, hogy a rongálódást mi okozta, de hogy ez a bérlő hibájából történt-e, azt a bérlő valószínű tagadásával szemben Önnek kell majd bizonyítania. Legjobb lenne kiegyezni vele, mondjuk fele költségben. A perrel túlsókat kockáztat, mert ha elveszíti, nemcsak a helyreállítás költségét kell viselnie, hanem a kiszabott büntetés mértékétől függ. Ha a bíróság valamely büncselekmény miatt történt elítélés esetében a hivatalvesztést kimondja-e vagy sem, nem lehet általános érvénnyel megmondani, mert ez nem a büncselekmény minőségétől, hanem a kiszabott büntetés mértékétől függ. Ha a kiszabott büntetés hathavi fogháznál enyhébb, a bíróság belátása szerint mellőzheti a hivatalvesztés kimondását. Ha a büntetés hathavi fogháznál súlyosabb (pl. hathavi börtön), akkor a hivatalvesztés kimondását nem lehet mellőzni. A súlyos testi sértés büntette a törvény szerint háromévi börtönnel büntetendő; ha azonban a bíróság vétségig fokozza le, fogházbüntetést is kiszabhat s ha ez hat hónapnál rövidebb tartamú, a hivatalvesztés kimondását mellőzheti. 3. Büncselekmény nem forog fenn. Elcsesérlődött az akkumulátorja s Ön gondatlanul járt el, amikor a négy Volt feszültségű akkumulátort a rádiójára kapcsolta. Nem kellett volna elfogadnia az idegen akkumulátort. Polgári peres úton esetleg próbálkozhatik, de az eredmény kétes. 4. Szombathelyen.

Nemzeti érdek. Zsidó egyén gabonabevásárlással bizományos (megbízotti) minőségben keresztyén cég megbízásából sem foglalkozhatik. Jelentsék be az esetet a m. kir. Kereskedelmi Hivatalnak (Budapest, Széchenyi-rakpart 6.).

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

T. J. V. thts., Rád. Közlöjük.

G. K. törm., Kapnikbánya. Közlöjük.

Ojtozi szoros. Közlöjük.

P. I. thts., Pécs. A beküldött tanulságos nyomozása igen jó. Közlölni fogjuk, de csak akkor, ha az ügyben a bíróság már ítéletet hozott. A bűnügy sorsát kísérje figyelemmel és az ítéletet levélben hozza annak idején a szerkesztőség tudomására.

Ibolya. Közlöjük.

Írógépek legkedvezőbb fizetési feltételekkel kaphatók

HÖNSCH JÁNOS hadirokkant-műszerész
szakszerű javítóműhely, vétel, eladás, csere.
Bpest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34. Tel.: 12-40-06.

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

25 gertyalángos kezelésmentes, lágyfényű világítás. Régi lámpáját átalakítjuk
ismertetőt díjmentesen küldi:

Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

Nagyon jó volna. Igaza van, elhisszük, de ahhoz írása még kezdetleges. Szívesen látjuk máskor is.

Lesz még jobb is. Eltesszük s majd sorát ejtjük.

B. K. Lőcse. Nem elég érdekes és tanulságos ahhoz, hogy közölhetnénk.

Keszőle. A felvétel jó, de erősen beállított, nem közölhetjük.

V. N. I. Újkígyós. Az egyiket esetleg felhasználhatjuk.

Torbágy. A beküldött, jól megírt cikk bizonyítja, hogy milyen kiválóan idomítják a csendőrséget, mielőtt az őrsre kiadnák. Láttuk ezt egyébként az olasz király Ó Felsége előtt díszmenetelő lovas bajtársaink pompás lovainál is. Egyébként keveset mond, nem szoríthatunk neki helyet.

Ezüstfenyő. Szép gondolat, de a verselés gyenge.

B. F. Cibakháza. Sorra kerül.

T. L.-né. Kémer. Elkésve érkezett. Köszönjük, hogy reánk gondolt. Verset akkor sem közlünk, ha jó. Csak ritkán, a nekünk való legjobbakból.

B. M. Zabola. Elismerésre méltó nemes cselekedet, hogy az őrs karácsonykor 15 szegény székely gyermeket vendégül látott és szeretetesomagot adott ki részükre. A kép homályos, nem közölhető.

Lelkigyakorlat. Pécs. Mai számunkban közöljük.

S. I. Szomor. Derék bajtárs, hogy így fájjalja a társa távozását. Ha érzelmei versben igyekeznek levezetést találni, mi nem álljuk útját, de ilyen verseket nem közölhetünk. Ha mégis hozzánk fordul, akkor szerezzon legalább rendes papírt, mert amilyen Ön használ, az hiányos tisztességtudásra vall.

Atom. Ügyes írás, mégsem szoríthatunk neki helyet, mert Erdélyről sok leírást közöltünk már.

Kabala. Az előbbi üzenjük Önnek is.

M. L. Ipolyság. Főképp a cigány családi életéről beszél, elég közismert dolgokat. Kevésbé való nekünk, nem hozhatjuk.

Mercur. Jól megírta s el is hisszük a didergő próbaesetét. Mi lenne azonban, ha minden családi ügyünket kitergetnénk. Ezért inkább hallgatunk ezzel.

Szolyva. Elmondva nagyon szép lehetett, van azonban elég hibája ahhoz, hogy ne közölhessük. Üdvözljük a gondolatért, hogy édes kis lánya is ünnepelt!

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Győry Aladár igazgató.

Bármely márkás **RÁDIO** vételénél forduljunk bizalommal

Gazelli Árpád céghez

Kolozsvár, Mátyás király-tér 2. városháza. Villanyszerelés, rádió javítások és alkatrészek, oszillátorok. Kedvező fizetési feltételek.

BUTORT

bizalommal vásárolhatunk MESTITZ butorüzetében

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-u. 30.

Kedvező fizetési feltételek. ALAPÍTÁSI ÉV 1869.

ÍRÓGÉP

vétel
eladás
csere

kedvező részlete

Nagyvárad, Rákóczi-út 13. Telefon: 20-35. Díjtalan árajánlat
Szakszerű javító üzem.

MOCSÁRY

-nál